การสร้างแบบประเมินมาตรฐานการศึกษา
โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์

ปริญญานิพนธ์

ของ

สุรัช เภาเพิ่ม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวัดผลการศึกษา
พฤษภาคม 2544

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การสร้างแบบประเมินมาตรฐานการศึกษา โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์

บทคัดย่อ

ของ

สุรัช เกาเพิ่ม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวัดผลการศึกษา
พฤษภาคม 2544

สุรัช เภาเพิ่ม. (2544). *การสร้างแบบประเมินมาตรฐานการศึกษา โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: รองศาสตราจารย์ ดร. ส.วาสนา ประวาลพฤกษ์, รองศาสตราจารย์ นิภา ศรีไพโรจน์.

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างแบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์ ประกอบด้วย 6 มาตรฐาน มีรายข้อการประเมิน 61 ข้อ ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 การจัดองค์กร/โครงสร้าง และการบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจรให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา ประกอบด้วยรายข้อการประเมิน จำนวน 13 ข้อ

มาตรฐานที่ 2 การส่งเสริมความสัมพันธ์ และความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนในการพัฒนาการศึกษา ประกอบด้วยรายข้อการประเมิน จำนวน 8 ข้อ

มาตรฐานที่ 3 การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมสุขภาพอนามัย และความปลอดภัยของนักเรียน ประกอบด้วยรายข้อการประเมิน จำนวน 9 ข้อ

มาตรฐานที่ 4 การส่งเสริมและพัฒนาครู บุคลากร ตามความจำเป็น และเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ ประกอบด้วยรายข้อการประเมิน จำนวน 11 ข้อ

มาตรฐานที่ 5 การจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการของนักเรียน และท้องถิ่น ประกอบด้วยรายข้อการประเมิน จำนวน 7 ข้อ

มาตรฐานที่ 6 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ประกอบด้วยรายข้อการประเมิน จำนวน 13 ข้อ

กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ประเมินจากโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์ จำนวน 118 โรงเรียน ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน 118 คน ครู 353 คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 236 คน โดยใช้แบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 4 ระดับ การทดลองครั้งที่ 1 เพื่อวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก โดยการทดสอบค่าที (t - test) ได้ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 5.368 ถึง 24.944 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อ กับคะแนนรวมแต่ละมาตรฐาน (Item - Total Correlation) ได้ค่าความเที่ยงตรงระหว่าง 0.430 ถึง 0.830 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 การทดลองครั้งที่ 2 วิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบประเมิน มีค่าระหว่าง 0.506 ถึง 0.834 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินแต่ละมาตรฐาน โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) มีค่าความเชื่อมั่นระหว่าง 0.8678 ถึง 0.9233 และค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินรวมทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ 0.9727

THE CONSTRUCTION OF EVALUATION FORM ON THE STANDARD OF EDUCATION FOR THE BANGKOK METROPOLITAN SCHOOL IN SRINAKHARIN GROUP

AN ABSTRACT

BY

SURAT PAOPERM

Presented in partial fulfillment of the requirements

for the Master of Education degree in Educational Measurement

at Srinakharinwirot University

May 2001

Surat Paoperm. (2001). *The construction of evaluation form on the standard of Education for the Bangkok metropolitan school in Srinakharin group.* Master thesis, M.Ed.(Educational Measurement). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assoc. Prof. Dr. Sor. Wasna Pravalpruk, Assoc. Prof. Nipa Sripairot.

The objective of this research was to construct an evaluation form on the standard of education in process of education practice for the Bangkok metropolitan school in Srinakharin group. There were 6 standard, 61 indices as followed.

Standard 1. Setting of the organization structure and administration to reach aims of education, contained of 13 indices.

Standard 2. Promotion of the relationship and confederation between school and the community about education developing, contained of 8 indices.

Standard 3. Setting of the organization to learning environment promotion of healthy and safety of the students, contained of 9 indices.

Standard 4. Promotion and development of teachers and personnel in school, contained of 11 indices.

Standard 5. Setting of learning and teaching as to related with curriculum, students and community needs, contained of 7 indices.

Standard 6. Child centered learning and teaching activities, contained of 13 indices.

One - hundred and eighteen school were selected as sample of the Bangkok metropolitan schools, included of 118 administrators, 353 teachers and 236 parents. By using the evaluation form of the standard of education that be the estimate rating scale form distributed in 4 levels. The initial evaluation form was distributed to estimate the discrimination indices and construct validity. T- test was used to determine the discrimination, ranged from 5.368 to 24.944, which were .05 level of significant. Item - total correlation was used to calculate construct validity, ranged from 0.430 to 0.830, which were .001 level of significant. The final evaluation form was used to estimate construct validity using item -total correlation. The construct validity ranged from 0.506 to 0.834, which were .001 level of significant. Alpha coefficient of each standard ranged from 0.8678 to 0.9233 with total reliability of 0.9727.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การสร้างแบบประเมินมาตรฐานการศึกษา
โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์

ของ
นายสุรัช เภาเพิ่ม

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวัดผลการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)
วันที่.....เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2544

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร. ส.วาสนา ประวาลพฤกษ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ นิภา ศรีไพโรจน์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ วัญญา วิศาลาภรณ์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิคม ดังคะพิภพ)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของรองศาสตราจารย์ ดร. ส.วาสนา ประวาลพฤกษ์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้ให้การช่วยเหลือให้ข้อเสนอแนะ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อให้ปริญญานิพนธ์นี้มีความสมบูรณ์ทุกขั้นตอนด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ แนะนำ เกี่ยวกับการสร้างแบบประเมิน และเกณฑ์การประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์ จนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

ขอขอบคุณ คุณวินัย คร้ามวงษ์ คุณประพนธ์ สรรพนา คุณธานี คำศรี และคุณพงษ์ศักดิ์ สำราญรัมย์ รวมทั้งเพื่อนๆ สาขาการวัดผลการศึกษา ภาคพิเศษ รุ่นที่ 8 ที่ได้มีส่วนช่วยเหลือ และให้กำลังใจมาโดยตลอดจนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

คุณประโยชน์และแนวทางอันพึงมีที่ได้จากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอน้อมรำลึกแด่คุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอนให้ความเมตตาให้แรงบันดาลใจ สนับสนุนการศึกษา จนกระทั่งปริญญานิพนธ์ฉบับนี้บรรลุผลสำเร็จได้ด้วยดี พระคุณนี้หาที่เปรียบไม่ได้

สุรัช เภาเพิ่ม

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	2
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	3
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	3
	นิยามศัพท์เฉพาะ	4
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
	ความเป็นมาของการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร	6
	มาตรฐานการศึกษา	7
	การประกันคุณภาพการศึกษา	16
	การประเมินผล	24
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	39
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	48
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	48
	เครื่องมือและวิธีการสร้างเครื่องมือ	49
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	52
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	59
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61
	สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	61
	การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	62
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	85
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	85
	กลุ่มตัวอย่าง	85
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	85

สารบัญ(ต่อ)

บทที่		หน้า
5(ต่อ)	วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล	85
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	86
	อภิปรายผล	86
	ข้อเสนอแนะ	87
บรรณานุกรม		89
ภาคผนวก		92
ประวัติย่อผู้วิจัย		134

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	ประเภทของการตัดสินใจและการประเมิน.....	27
2	การกำหนดกรอบการประเมิน	31
3	ตัวอย่างกรอบการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้เรียน	36
4	แสดงกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการหาคุณภาพของแบบประเมิน ในการทดลอง ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2	49
5	สรุปจำนวนข้อของแบบประเมินที่ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสม	63
6	ค่าสถิติพื้นฐานของแบบประเมินมาตรฐานการศึกษา ด้านกระบวนการโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์ จากการทดลองครั้งที่ 1.....	64
7	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบประเมิน มาตรฐานที่ 1	65
8	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบประเมิน มาตรฐานที่ 2	66
9	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบประเมิน มาตรฐานที่ 3	67
10	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบประเมิน มาตรฐานที่ 4	68
11	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบประเมิน มาตรฐานที่ 5	69
12	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบประเมิน มาตรฐานที่ 6	70
13	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง จากการทดลองครั้งที่ 1 มาตรฐานที่ 1	71
14	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง จากการทดลองครั้งที่ 1 มาตรฐานที่ 2	72
15	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง จากการทดลองครั้งที่ 1 มาตรฐานที่ 3	73
16	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง จากการทดลองครั้งที่ 1 มาตรฐานที่ 4	74
17	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง จากการทดลองครั้งที่ 1 มาตรฐานที่ 5	75
18	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง จากการทดลองครั้งที่ 1 มาตรฐานที่ 6	76
19	ค่าสถิติพื้นฐาน ของแบบประเมินมาตรฐานการศึกษา ด้านกระบวนการโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์ จากการทดลองครั้งที่ 2.....	77

บัญชีตาราง(ต่อ)

ตาราง หน้า

20 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง จากการทดลองครั้งที่ 2 มาตรฐานที่ 1 78

21 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง จากการทดลองครั้งที่ 2 มาตรฐานที่ 2 79

22 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง จากการทดลองครั้งที่ 2 มาตรฐานที่ 3 80

23 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง จากการทดลองครั้งที่ 2 มาตรฐานที่ 4 81

24 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง จากการทดลองครั้งที่ 2 มาตรฐานที่ 5 82

25 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง จากการทดลองครั้งที่ 2 มาตรฐานที่ 6 83

26 ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินจากการทดลองครั้งที่ 2 84

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ		หน้า
1	ขั้นตอนการประเมินแบบ CSE	28
2	กิจกรรมการตรวจสอบประเมินผลภายใน	31
3	การจัดหา/จัดทำเครื่องมือ	33
4	ขั้นตอนการแปลความหมาย	37
5	แผนภูมิขั้นตอนการสร้างแบบประเมิน	50

บทที่ 1
บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษานับเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่ง ในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาต่างๆ ในสังคมได้ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองในด้านต่างๆ ตลอดช่วงชีวิต ตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาการของชีวิต ตั้งแต่แรกเกิด การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถด้านต่างๆ ที่จะดำรงชีพและประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงรวมเป็นพลังสร้างสรรค์การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนได้

การพัฒนาการศึกษาในระยะเวลาที่ผ่านมา ประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจในระดับหนึ่ง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านปริมาณภายใต้บริบทหรือสภาวะแวดล้อมในขณะนั้น ซึ่งขณะเดียวกันก็มีปัญหาที่สั่งสมอยู่ บทบาทการศึกษาสำหรับปัจจุบันและอนาคต ซึ่งเป็นช่วงของแผนพัฒนาฯ ระยะที่ 8 นั้น จะทวีความสำคัญเพิ่มขึ้น เพราะมีปัจจัยและการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่ท้าทายสังคมไทย การศึกษาจะต้องเป็นกระบวนการที่เตรียมและนำคนไทย และสังคมไทยให้ก้าวสู่ยุคใหม่อย่างมั่นคง และรู้ทันโลก ความพึงพอใจในผลการจัดการศึกษาที่ผ่านมา หรือการแก้เฉพาะปัญหาที่เผชิญอยู่ไม่เป็นการเพียงพออย่างแน่นอน ด้วยเหตุนี้การพัฒนาการศึกษาสำหรับอนาคต จะต้องอาศัยการมองวิสัยทัศน์ของคนไทย และสังคมไทย วิเคราะห์กระแสโลกาภิวัตน์ และสิ่งแวดล้อมต่างๆ กำหนดเป็นมาตรฐานการศึกษา ทั้งในส่วนที่เป็นผลผลิต ปัจจัย และด้านกระบวนการว่าสถานศึกษาที่จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ (กรมวิชาการ. กระทรวงศึกษาธิการ. 2540 :1)

ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 6 มาตรา 47 ได้กำหนดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาทุกระดับประกอบด้วยการประกันคุณภาพภายในและภายนอก และในมาตรา 48 มีสาระที่ชี้ชัดถึงความรับผิดชอบของหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา โดยให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร ที่ต้องดำเนินงานอย่างต่อเนื่องโดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542ก : 24)

การประเมินผลภายในหรือการประเมินตนเองเป็นกระบวนการหนึ่งในการบริหารจัดการศึกษาซึ่งจะทำให้ได้สารสนเทศ ที่สะท้อนการปฏิบัติงานของสถานศึกษา อันจะนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงตนเองให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด

กรุงเทพมหานครเป็นหน่วยงานหนึ่งซึ่งรับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดจำนวน 431 โรงเรียนมีนโยบายพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ซึ่งระบุไว้ในแผนพัฒนาการศึกษา กรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2540 – 2544) ให้มีการส่งเสริมให้โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร พัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา เพื่อเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยกำหนดมาตรฐานให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ จำนวน 27 มาตรฐาน ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติให้ความเห็นชอบเมื่อ วันที่ 4 มกราคม 2542 มาตรฐานการศึกษา โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่กำหนดขึ้นนั้นมีจำนวน 28 มาตรฐาน โดยเพิ่มมาตรฐานด้านปัจจัย คือ ความพร้อมของนักเรียนอีก 1 มาตรฐาน มีองค์ประกอบ 3 ด้าน ดังนี้

1. มาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียน (Product) ได้แก่ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ที่หลักสูตรและสังคมคาดหวัง มี 12 มาตรฐาน

2. มาตรฐานการศึกษาด้านปัจจัย (Input) ได้แก่ นักเรียน ผู้บริหาร ครู หลักสูตรโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน มี 10 มาตรฐาน

3. มาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ (Process) ได้แก่ การจัดองค์กรโครงสร้างการบริหาร การจัดสภาพแวดล้อม การพัฒนาบุคลากร การนิเทศ ติดตามผล และการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง มี 6 มาตรฐาน

มาตรฐานการศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่กำหนดขึ้นนั้นเป็นแนวทางสำหรับให้กลุ่มสำนักงานเขต สำนักงานเขตและโรงเรียนนำไปพัฒนาปรับใช้ให้เหมาะสมตามศักยภาพในระบบการประเมินคุณภาพภายใน การติดตามตรวจสอบเพื่อพัฒนาคุณภาพให้ได้มาตรฐานตามที่กำหนด มาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนมีคุณภาพ การประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการจะช่วยให้ได้มาซึ่งสารสนเทศเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน ทำให้ทราบจุดเด่น จุดด้อย ปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินงานของโรงเรียน อันจะนำไปสู่กระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และเพื่อให้การประเมินคุณภาพภายในดังกล่าว มีความชัดเจน และครอบคลุม จึงควรมีแบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการที่ดีมีคุณภาพ เพื่อใช้ในการประเมินภายใน

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยมีความสนใจสร้างแบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์ เพื่อให้ได้แบบประเมินมาตรฐานการศึกษาที่มีคุณภาพสำหรับใช้เป็นแบบประเมินภายใน ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์ ให้ได้มาตรฐานตามที่กำหนด และรองรับระบบการประกันคุณภาพจากภายนอก

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อสร้างแบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ โรงเรียนสังกัด

กรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์

2. เพื่อหาคุณภาพของแบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้แบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์ พร้อมคู่มือการประเมิน จำนวน 1 ฉบับ และได้เกณฑ์ในการประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์ ซึ่งคาดว่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการดำเนินงานของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์ ในการกำกับดูแล ปรับปรุง และพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยนี้ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. แบบประเมิน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้ประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์ จำนวน 118 โรงเรียน

2. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นผู้บริหาร 118 คน ครู 2,748 คน และผู้ปกครอง 1,820 คน จากโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์ จำนวน 118 โรงเรียน

3. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้บริหาร 118 คน ครู 353 คน และผู้ปกครอง 236 คน จากโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์ จำนวน 118 โรงเรียน โดยผู้วิจัยกำหนดผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละโรงเรียน ดังนี้

3.1 ผู้บริหาร จำนวน 118 คน

3.2 ครู จำนวน 353 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ในอัตราส่วน 1 ต่อ 8 ของจำนวนครูในโรงเรียน

3.3 ผู้ปกครอง จำนวน 236 คน โดยการเจาะจงใช้ผู้ปกครอง ที่เป็นคณะกรรมการโรงเรียน

คุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ตอบแบบสอบถาม จำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดให้เป็นผู้บริหาร เนื่องจากเป็นผู้ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหาร และการดำเนินงานของโรงเรียน ส่วนครูถือว่า ครูทุกคนจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานต่างๆ ของโรงเรียนเป็นอย่างดี สำหรับผู้ปกครอง ผู้วิจัยเจาะจงคณะกรรมการโรงเรียน เนื่องจากผู้ที่ได้รับการคัดเลือกจากผู้ปกครองนักเรียนให้เป็นคณะกรรมการโรงเรียน ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องในการตรวจสอบและสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์ หมายถึง หน่วยงานที่ดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของกรุงเทพมหานคร ในกลุ่มศรีนครินทร์ จำนวน 118 โรงเรียน

2. มาตรฐานการศึกษา หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ทางการศึกษา เป็นมาตรฐานขั้นต่ำที่ต้องการให้เกิดขึ้นในโรงเรียนเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษา

3. แบบประเมินมาตรฐานการศึกษา หมายถึง แบบสำรวจข้อมูลการดำเนินงานหรือผลที่เกิดจากการดำเนินงานของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยกำหนดที่จะศึกษาเฉพาะมาตรฐานด้านกระบวนการ ซึ่งประกอบด้วยมาตรฐาน จำนวน 6 มาตรฐาน

4. เกณฑ์การประเมิน หมายถึง ข้อพิจารณาในการกำหนดระดับคุณภาพของแบบประเมิน ด้านกระบวนการ

มาตรฐานที่ 1 มีการจัดองค์กร/โครงสร้าง และการบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจรให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา หมายถึง โรงเรียนสามารถจัดองค์กร กำหนดเป็นโครงสร้างการบริหารที่เป็นเอกภาพชัดเจน และบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ โดยมีการกำหนดปรัชญา แผนพัฒนา ธรรมนูญโรงเรียน แผนการดำเนินงาน ติดตามประเมินผล รายงานผลและปรับปรุง โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีที่ทันสมัย

มาตรฐานที่ 2 ส่งเสริมความสัมพันธ์ และความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนในการพัฒนาการศึกษา หมายถึง โรงเรียนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และสามารถจัดการศึกษาได้ตามความต้องการของชุมชน มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งการให้ชุมชนได้ใช้สถานที่จัดกิจกรรมต่างๆ

มาตรฐานที่ 3 มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของนักเรียน หมายถึง โรงเรียนมีการบริหารจัดการด้านสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ รวมทั้งจัดระบบสาธารณูปโภค สุขาภิบาล เพื่อส่งเสริมสุขภาพอนามัย พัฒนาการและมีการจัดการด้านความปลอดภัย

มาตรฐานที่ 4 ส่งเสริมและพัฒนาครู บุคลากร ตามความจำเป็น และเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ หมายถึง ส่งเสริมให้ครูได้สอนตามความรู้ ความสามารถ ความถนัด ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม และพัฒนาครูให้มีคุณสมบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู มีการติดตามประเมินผล และสนับสนุนการปฏิบัติงานของครู จัดบริการด้านสวัสดิการ และสิ่งอำนวยความสะดวก

มาตรฐานที่ 5 มีการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการของนักเรียน และท้องถิ่น หมายถึง โรงเรียนจัดทำสาระของหลักสูตร และแนวการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการของนักเรียนและท้องถิ่น

มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนมีโอกาสแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยครูเป็นผู้แนะนำ และจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้นักเรียนอย่างเหมาะสม

4. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ และครูใหญ่ ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์

5. ครู หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ทำการสอนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์

6. ผู้ปกครอง หมายถึง ตัวแทนของผู้ปกครองนักเรียนที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นกรรมการโรงเรียน ตามระเบียบกรุงเทพมหานคร ว่าด้วยคณะกรรมการโรงเรียน พ.ศ. 2543

7. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร หรือผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับการวัดผลการศึกษา วุฒิการศึกษาตั้งแต่ปริญญาโทขึ้นไป

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแบบประเมินมาตรฐานการศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังนี้

1. ความเป็นมาของการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร
2. มาตรฐานการศึกษา
3. การประกันคุณภาพการศึกษา
4. การประเมินผล
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความเป็นมาของการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษา ตั้งแต่เริ่มสถาปนาในปี พ.ศ. 2515 ตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 335 โดยรับโอนการจัดการศึกษาจาก 2 องค์การ คือ เทศบาลนครหลวง และองค์การบริหารนครหลวงกรุงเทพธนบุรี ซึ่งองค์การทั้งสองได้ถือกำเนิดเมื่อ พ.ศ. 2514 จากประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 24 และฉบับที่ 25 โดยเทศบาลนครหลวงเป็นการยุบรวมกัน และรับโอนการจัดการศึกษาจากเทศบาลกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2480 และองค์การบริหารส่วนจังหวัดทั้งสอง รับโอนการจัดการศึกษา มาจากกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อปี พ.ศ. 2509 (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. 2541 : 1-2)

ปัจจุบันการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร เป็นอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ ในมาตรา 89 (21) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 โดยมีการจัดการศึกษา หลายระดับ และหลายรูปแบบ ซึ่งมีหน่วยงานที่รับผิดชอบดังนี้

1. การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

1.1 การจัดในรูปศูนย์เลี้ยงเด็ก หรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักพัฒนาชุมชน ซึ่งดำเนินงานในลักษณะของการให้ความสนับสนุนชุมชนที่เปิดดำเนินการ และสำนักอนามัย ซึ่งเปิดสถานเลี้ยงเด็กกลางวัน และให้การสนับสนุนบ้านเลี้ยงเด็ก

1.2 การจัดการศึกษาในระดับอนุบาล 1 และ 2 อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักการศึกษา และสำนักงานเขต ซึ่งเปิดสอนในโรงเรียนประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

2. การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักการศึกษาและสำนักงานเขต มีโรงเรียนจำนวน 431 โรงเรียน ซึ่งกระจายอยู่ทั่วพื้นที่ 50 สำนักงานเขต

3. การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย เปิดสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีจำนวน 54 โรงเรียน ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักการศึกษา และสำนักงานเขต

4. การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักการแพทย์

5. การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ได้แก่ การฝึกอบรมอาชีพระยะสั้น ในโรงเรียน ฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานคร และจัดให้กลุ่มสนใจตามความเหมาะสม ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักพัฒนาชุมชน

การแบ่งกลุ่มเพื่อพัฒนางานวิชาการ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้จัดแบ่งตามสภาพความเหมาะสมของพื้นที่ แต่ละสำนักงานเขต ซึ่งเรียกว่ากลุ่มสำนักงานเขต ซึ่งในแต่ละกลุ่มสำนักงานเขต มีโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก การแบ่งกลุ่มพัฒนาวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น 6 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มรัตนโกสินทร์	มีโรงเรียนจำนวน	53	โรงเรียน
2. กลุ่มบูรพา	มีโรงเรียนจำนวน	59	โรงเรียน
3. กลุ่มศรีนครินทร์	มีโรงเรียนจำนวน	118	โรงเรียน
4. กลุ่มเจ้าพระยา	มีโรงเรียนจำนวน	43	โรงเรียน
5. กลุ่มธนบุรีเหนือ	มีโรงเรียนจำนวน	73	โรงเรียน
6. กลุ่มธนบุรีใต้	มีโรงเรียนจำนวน	85	โรงเรียน

จากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า กรุงเทพมหานครได้จัดการศึกษาหลายระดับ และหลายรูปแบบ การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดศึกษาเฉพาะโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 431 โรงเรียน เท่านั้น และกำหนดให้กลุ่มศรีนครินทร์ เป็นกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีจำนวนโรงเรียนมากที่สุด คือ 118 โรงเรียน สามารถเป็นตัวแทนของกลุ่มประชากร โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครได้

2. มาตรฐานการศึกษา

มาตรฐานการศึกษา หมายถึง ข้อกำหนดทางการศึกษาที่เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสิ่งนั้น แบ่งเป็น 3 ด้าน (กรมวิชาการ. กระทรวงศึกษาธิการ. 2540 : 1)

1. มาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียน หมายถึง คุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

2. มาตรฐานการศึกษาด้านปัจจัย หมายถึง คน อุปกรณ์ งบประมาณ สถานที่ เทคโนโลยีที่จำเป็นต้องมี ต้องใช้ เพื่อนำไปสู่ผลผลิตที่มีคุณภาพ

3. มาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ หมายถึง ระบบ วิธีการ เทคโนโลยีเชิงระบบ ที่มีประสิทธิภาพ

ประโยชน์ของการกำหนดมาตรฐานการศึกษา

การกำหนดมาตรฐานการจัดการศึกษา นับว่ามีความจำเป็น และสำคัญอย่างยิ่ง ก่อให้เกิดประโยชน์ ดังนี้ (สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. 2542 : 165)

1. ทำให้สถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจน ในการที่จะทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด กระบวนการบริหาร และกระบวนการจัดการเรียนรู้จะต้องจัดการอย่างไร สถานศึกษาจะต้องมีการควบคุมคุณภาพอย่างไร การทำงานให้เป็นมาตรฐาน จะต้องดำเนินการอย่างไร

2. ทำให้กรมเจ้าสังกัดและเขตพื้นที่การศึกษามีแนวทางการจัดปัจจัยความพร้อมด้านต่าง ๆ ในสถานศึกษา พึงมีพึงได้ตามมาตรฐานที่กำหนด

3. เป็นการกำหนดความสำเร็จขั้นต่ำที่ควรจะทำได้

4. เป็นการป้องกันการเลื่อนไหลกลับไปยังมาตรฐานเก่าที่ ต่ำกว่า

5. ทำให้สะดวก ในการที่จะกำกับ ตรวจสอบ ประเมิน และรายงาน

มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานคร โดยสำนักการศึกษาได้กำหนดมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครขึ้น เพื่อเป็นมาตรฐานกลางสำหรับการพัฒนาการดำเนินการจัดการศึกษา ของ โรงเรียนในสังกัดให้สอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและรองรับการประกันคุณภาพการศึกษาจากภายนอก โดยให้เริ่มใช้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2543 เป็นต้นไป ซึ่งมาตรฐาน โรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร จะประกอบด้วยมาตรฐาน 3 ด้าน ได้แก่ (สำนักการศึกษา. กรุงเทพมหานคร. 2543ก : 7-9)

2.1 มาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียน

มาตรฐานที่ 1 นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

ตัวบ่งชี้

1. มีวินัย มีความรับผิดชอบ และปฏิบัติตนตามระเบียบของโรงเรียนและหลักธรรมเบื้องต้นของแต่ละศาสนา

2. มีความซื่อสัตย์สุจริต

3. มีความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

4. ประหยัด

5. มีความกตัญญู

มาตรฐานที่ 2 นักเรียนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และปฏิบัติตนตามระบอบประชาธิปไตย

ตัวบ่งชี้

1. เคารพและรับฟังคำแนะนำของพ่อแม่ ญาติ ผู้ใหญ่ และร่วมกิจกรรมของครอบครัว

2. รักษาสิทธิเสรีภาพของตนเอง และเคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น

3. มีความรู้และปฏิบัติตนตามกฎหมาย ไม่เป็นปัญหาของสังคม และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

4. ร่วมกิจกรรมในการพัฒนาโรงเรียน และท้องถิ่น

5. รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

มาตรฐานที่ 3 นักเรียนมีจิตสำนึกที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม อนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

ตัวบ่งชี้

1. รู้คุณค่าของสิ่งแวดล้อม และตระหนักถึงผลกระทบต่อตนเองและสังคมที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม

2. ปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

3. ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า

มาตรฐานที่ 4 นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีพิจารณญาณ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์

ตัวบ่งชี้

1. สามารถจำแนกประเภทข้อมูล เปรียบเทียบและมีความคิดรวบยอด

2. สามารถประเมินค่าความเชื่อถือของข้อมูล รู้จักพิจารณาข้อดี ข้อเสีย ความถูกผิดระบุเหตุผล ค้นหาคำตอบ เลือกวิธีและมีปฏิภาณในการแก้ปัญหา และตัดสินใจได้อย่างสันติ และมีความถูกต้องเหมาะสม

3. มีความคิดริเริ่ม มีจินตนาการ สามารถคาดการณ์และกำหนดเป้าหมายได้

มาตรฐานที่ 5 นักเรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ตามหลักสูตร

ตัวบ่งชี้

1. มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มประสบการณ์ กลุ่มวิชา หมวดวิชาที่สำคัญตามเกณฑ์มาตรฐาน (คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศาสตร์ คอมพิวเตอร์)

2. มีความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร และทักษะสื่อสารเชิงเทคโนโลยี

3. มีทักษะพื้นฐานการคิดคำนวณ

มาตรฐานที่ 6 นักเรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้

1. มีความกระตือรือร้น สนใจการเรียนรู้จากแหล่งต่างๆ รู้จักตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผล

2. รักการอ่าน สามารถใช้ห้องสมุด แหล่งความรู้ สื่อ และเทคโนโลยีต่างๆ ทั้งในและนอกโรงเรียน

3. สามารถสรุปประเด็นจากการเรียนรู้และประสบการณ์ได้อย่างถูกต้อง

มาตรฐานที่ 7 นักเรียนเห็นคุณค่า และภูมิใจภูมิปัญญาไทย ศิลปวัฒนธรรมที่ดีงามของไทย

ตัวบ่งชี้

1. รู้จักท้องถิ่น รักและร่วมพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

2. มีความรู้ ความเข้าใจในภูมิปัญญาไทย โดยเฉพาะภูมิปัญญาของท้องถิ่นและนำมาใช้ได้

3. ชื่นชมและสืบสานศิลปะ วัฒนธรรมและประเพณีที่ดีงามของท้องถิ่นและของไทย

มาตรฐานที่ 8 นักเรียนรู้จักตนเอง พึ่งตนเองได้ มีบุคลิกภาพที่ดี

ตัวบ่งชี้

1. รู้ถึงความถนัด ความสามารถ ความสนใจ ข้อดี ข้อด้อยของตนเอง และพยายามปรับปรุงตนเอง

2. เป็นตัวของตัวเอง มีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม และให้เกียรติผู้อื่น

3. รู้กาลเทศะในการใช้คำพูด กิริยามารยาท และการแต่งกาย

4. สามารถกำหนดเป้าหมาย แนวทาง ตัดสินใจ และแก้ปัญหาของตนเองได้

มาตรฐานที่ 9 นักเรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

ตังบ่งชี้

1. สามารถวางแผนงาน ปฏิบัติตามแผน และบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ขยัน อดทน ละเอียดรอบคอบในการทำงาน พัฒนางาน สามารถทำงานอย่างมีความสุข และภูมิใจในผลงานของตน

3. มีความสามารถในการจัดการ และทำงานเป็นกลุ่มได้

4. มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

มาตรฐานที่ 10 นักเรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี

ตัวบ่งชี้

1. มีน้ำหนัก ส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐาน

2. มีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน

3. ร่าเริง แจ่มใส มีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีกับครู เพื่อน และบุคคลทั่วไป

4. รู้จักดูแลสุขภาพและป้องกันตนเองจากอุบัติภัย

มาตรฐานที่ 11 นักเรียนปลอดจากสิ่งเสพย์ติดให้โทษและสิ่งมอมเมา

ตัวบ่งชี้

1. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษของสิ่งเสพย์ติดและสิ่งมอมเมา

2. ไม่เสพสิ่งเสพย์ติดและปลอดจากสิ่งมอมเมา

3. ไม่แสวงหาผลประโยชน์จากสิ่งเสพย์ติดและสิ่งมอมเมา

มาตรฐานที่ 12 นักเรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ กีฬา

ตัวบ่งชี้

1. ร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ และกีฬา

2. มีความชื่นชมในศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ และกีฬา

3. มีลักษณะนิสัยด้านการออกกำลังกาย และกีฬา

2.2 มาตรฐานการศึกษาด้านปัจจัย

มาตรฐานที่ 1 นักเรียนมีความพร้อม และวุฒิภาวะที่จะเรียนรู้เหมาะสมกับวัย

ตัวบ่งชี้

1. นักเรียนมีความพร้อมทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาที่จะเรียนรู้

มาตรฐานที่ 2 ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี

ตัวบ่งชี้

1. ผู้บริหารอุทิศตนให้กับการปฏิบัติงานในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

2. ผู้บริหารมีความเมตตา กรุณา มีความรับผิดชอบ ยุติธรรม ซื่อสัตย์

3. ผู้บริหารมีการครองตนที่ดี ไม่มีหนี้สินล้นพ้นตัว ไม่เกี่ยวข้องกับอบายมุข สิ่งเสพย์ติด

มาตรฐานที่ 3 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการ

ตัวบ่งชี้

1. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง

2. ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์และเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้อง

3. ผู้บริหารมีความเป็นประชาธิปไตย

4. ผู้บริหารเป็นผู้แสวงหาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพผู้บริหาร

5. ผู้บริหารตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับการ

พัฒนาของนักเรียน บุคลากร และชุมชน

มาตรฐานที่ 4 ครูมีวิญญาณความเป็นครู มีคุณธรรม จริยธรรม

ตัวบ่งชี้

1. ครูมีความเอื้ออาทร เข้าใจ และเอาใจใส่นักเรียนทุกคนอย่างสม่ำเสมอและเท่าเทียมกัน

2. ครูมีมนุษยสัมพันธ์ ควบคุมอารมณ์ได้ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

3. ครูมีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา อุทิศตนให้กับการพัฒนานักเรียน

4. ครูวางตนเหมาะสม เป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องความประพฤติ และบุคลิกภาพ

5. ครูเป็นผู้แสวงหาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู

6. ครูมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพครู

มาตรฐานที่ 5 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน อย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง

ตัวบ่งชี้

1. ครูรู้เป้าหมายของหลักสูตร และเป้าหมายการจัดการศึกษา

2. ครูมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร จัดทำแผนและกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง

3. ครูมีความรู้ความสามารถในการประเมินผล และนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียน

4. ครูมีความมุ่งมั่นพัฒนานักเรียนตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ

มาตรฐานที่ 6 ครูมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ คิดวิเคราะห์ และสร้างองค์ความรู้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

ตัวบ่งชี้

1. ครูมีนิสัยรักการแสวงหาความรู้ และข่าวสาร ข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เพื่อนำมาพัฒนาการเรียนการสอน

2. ครูมีความสามารถในการศึกษา วิจัย เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอน

3. ครูมีความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาและแก้ไขสถานการณ์ได้

มาตรฐานที่ 7 ครูมีคุณวุฒิ ความรู้ ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบมีครูเพียงพอ

ตัวบ่งชี้

1. ครูมีความถนัด ความเชี่ยวชาญตรงกับงานที่ปฏิบัติ

2. มีจำนวนครูตามเกณฑ์

มาตรฐานที่ 8 มีหลักสูตรที่เหมาะสมกับนักเรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้

1. มีหลักสูตรและเนื้อหาสาระของหลักสูตรที่เหมาะสม สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษา และความต้องการของนักเรียนและท้องถิ่น

2. มีสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 9 โรงเรียนมีอาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกตามเกณฑ์

ตัวบ่งชี้

1. มีอาคารเรียน อาคารประกอบ อย่างเพียงพอ และอยู่ในสภาพใช้การได้

2. มีห้องเรียนเพียงพอ และเอื้อต่อการเรียนรู้

3. มีห้องพิเศษเพียงพอ

4. มีสถานที่ปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสม ตามความจำเป็น

5. มีสาธารณูปโภคที่จำเป็น

6. มีวัสดุ ครุภัณฑ์ ที่จำเป็น มีคุณภาพและเพียงพอต่อการบริหารและการจัดการเรียนการสอน

มาตรฐานที่ 10 ชุมชนและผู้ปกครอง มีศักยภาพในการสนับสนุนการจัดการพัฒนาการศึกษา

ตัวบ่งชี้

1. ผู้ปกครองมีความรัก ความเข้าใจ เอาใจใส่ในการอบรมสั่งสอนบุตรหลาน และเป็นแบบอย่างที่ดี

2. ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรต่างๆ สนับสนุนการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน

3. มีกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้ปกครอง/ชุมชน องค์กรต่างๆ และโรงเรียน

4. มีการแลกเปลี่ยนการบริการระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรต่างๆ ของโรงเรียน

2.3 มาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ

มาตรฐานที่ 1 มีการจัดองค์กร/โครงสร้าง และการบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจร ให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา

ตัวบ่งชี้

1. มีการจัดองค์กร/โครงสร้างการบริหารชัดเจน

2. มีระบบข้อมูล สารสนเทศครบถ้วน ถูกต้อง ตรงตามความต้องการ และทันต่อการใช้งาน

3. มีการกำหนดปรัชญา แผนพัฒนา/ธรรมนูญโรงเรียน แผนการดำเนินงานของโรงเรียนและตัวชี้วัดความสำเร็จ

4. มีการปฏิบัติตามแผน

5. นิเทศ ติดตาม ประเมินผล อย่างเป็นระบบ

6. มีการนำข้อมูลและผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจและปรับปรุงงาน

7. มีการบันทึกและรายงานผลการประเมิน

8. มีการบริหารงานทุกด้านด้วยนวัตกรรม เทคโนโลยี ที่ทันสมัยและเน้นคุณภาพ

มาตรฐานที่ 2 ส่งเสริมความสัมพันธ์ และความร่วมมือระหว่างโรงเรียน และชุมชนในการพัฒนาการศึกษา

ตัวบ่งชี้

1. ผู้บริหารและครูสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนในการร่วมกันจัดการศึกษา

2. มีการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจให้บุคลากรในโรงเรียนและชุมชนเห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาร่วมกัน

3. มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียนต่อชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

4. ผู้ปกครองและชุมชนมีบทบาทในการพัฒนาการศึกษา

5. โรงเรียนมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง

มาตรฐานที่ 3 มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของนักเรียน

ตัวบ่งชี้

1. จัดสภาพแวดล้อมที่สะอาด เป็นระเบียบ ปลอดภัย

2. จัดระบบป้องกันให้โรงเรียนปลอดสารพิษ สิ่งเสพย์ติด อาชญากรรม และอบายมุข

3. จัดระบบสาธารณูปโภค และระบบสุขาภิบาลที่ดี

4. จัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้ครู และบุคลากรอย่างเพียงพอ เพื่อนำไปจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 4 ส่งเสริมและพัฒนาครู บุคลากร ตามความจำเป็นและเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ

ตัวบ่งชี้

1. จัดครูเข้าสอนตรงตามสาขาวิชา ความรู้ ความสามารถ หรือความถนัด

2. ครูได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับเรื่องที่ใช้สอน หรือปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลง

3. ส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม

4. มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และสนับสนุนการปฏิบัติงานของครูบุคลากร อย่างสม่ำเสมอ

5. จัดสวัสดิการและการบริการด้านต่างๆ เพื่อสร้างขวัญ และกำลังใจให้แก่ครูและบุคลากร

6. ส่งเสริมให้ครูมีคุณสมบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ

มาตรฐานที่ 5 มีการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการของนักเรียน และท้องถิ่น

ตัวบ่งชี้

1. มีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นโดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

2. มีการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการของนักเรียน ท้องถิ่น และการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม ให้สามารถเชื่อมโยงแก้ปัญหาท้องถิ่นได้และนำไปปฏิบัติได้จริง

มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง

ตัวบ่งชี้

1. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย เหมาะสม กับธรรมชาติของ นักเรียน

2. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์และคิดสร้างสรรค์

3. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้นักเรียน รู้จักศึกษาหาความรู้แสวงหา คำตอบ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

4. มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

5. มีการจัดกิจกรรมเพื่อฝึกและส่งเสริมคุณธรรม และจริยธรรมของนักเรียน

6. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนได้รับการพัฒนาสุนทรียภาพอย่างครบถ้วน ทั้งด้านดนตรี นาฏศิลป์ และกีฬา

7. ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย การทำงานร่วมกับผู้อื่น และความรับผิดชอบต่อกลุ่มร่วมกัน

8. มีการประเมินพัฒนาการของนักเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง

9. มีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนรักโรงเรียนของตน และมีความกระตือรือร้นในการมาเรียน

จากมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาสร้างแบบประเมินมาตรฐานการศึกษา ด้านกระบวนการ โดยกำหนดรายการประเมินให้มีความชัดเจน และครอบคลุมด้านกระบวนการ เพื่อให้โรงเรียนประถมศึกษา สังกัด

กรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์ได้ใช้ประเมินภายใน เพื่อพัฒนา ตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน

3. การประกันคุณภาพการศึกษา

เกี่ยวกับเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 นั้น ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นต่างๆที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ปัญหาความจำเป็นที่ต้องมีการประกันคุณภาพการศึกษา

จากรายงานของกรมวิชาการ ปรากฏว่า ผลการเรียนของเด็กไทยในวิชาพื้นฐานสำคัญ คือ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ มีแนวโน้มต่ำลง ความสามารถของเด็กไทยในวิชาดังกล่าวยังไม่อาจเทียบกับมาตรฐานการเรียนรู้ของเด็กชาติอื่นๆ ได้ หรือส่วนที่เทียบได้นั้นมีจำนวนน้อยมาก ทั้งนี้ส่วนหนึ่งมาจากการกวดวิชาเข้มเป็นพิเศษเท่านั้น (กรมวิชาการ. กระทรวงศึกษาธิการ. 2539 : 2-3)

นอกจากปัญหาในเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนแล้ว ยังมีปัญหาในเรื่องอื่นๆ คือ

1. ผู้จบการศึกษาในแต่ละระดับของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานยังไม่มีคุณภาพที่สังคมพอใจ จนแสดงถึงการไม่ตอบสนองความต้องการของสังคม

2. ยังไม่มีมาตรฐานกลางที่โรงเรียนต่างๆ พึงมีพึงประสงค์ และพึงผลิต ให้ได้ผลเท่าเทียมกันเป็นอย่างน้อย ในการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

3. ขาดมาตรการที่จะกำกับ กำชับให้โรงเรียนดำเนินงานจริงจังในการพัฒนาคุณภาพของการจัดการสอน และการปฏิบัติต่างๆ ตามแนวทางการใช้หลักสูตร ให้ได้ผลสำเร็จจริงจัง

การประกันคุณภาพ (Quality Assurance)

การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นมาตรการหนึ่งที่จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นได้ว่าสถานศึกษาที่ได้รับรองมาตรฐาน สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ผู้จบการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

การประกันคุณภาพเป็นกระบวนการ ที่จะยกมาตรฐานของโรงเรียนต่างๆ ที่ยัง ไม่ได้มาตรฐานผลักดันให้ได้มาตรฐาน โดยมุ่งเน้นการใช้ข้อมูลคุณภาพมาตรฐานของโรงเรียน ป้อนกลับมา เพื่อรายงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ร่วมกันสนับสนุน และพัฒนาโรงเรียนให้ได้มาตรฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ โดยมีความเชื่อว่าถ้ากระบวนการประกันคุณภาพมีการวางระบบอย่างถูกต้อง แล้วคุณภาพที่ดีก็จะตามมา

ประเทศต่าง ๆ ได้ตื่นตัวให้มีการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543ก : 52) ในฮ่องกงได้มีการจัดตั้งกองทุนพัฒนาคุณภาพการศึกษา (Quality Education Fund) ซึ่งเป็นกองทุนที่มีเงินจำนวนมหาศาล เพื่อ

ส่งเสริมการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา และจัดตั้งหน่วยงานเพื่อตรวจสอบการประกันคุณภาพการศึกษา หรือ QAI (Quality Assurance Inspection) หลายประเทศได้มีการเคลื่อนไหวต่างๆ ในเรื่องการควบคุมคุณภาพ และการประกันคุณภาพ หรือ TQM (Total Quality Management) หรือการกำหนดจุดมาตรฐาน (Benchmarking) ในช่วงที่ผ่านมาคุณภาพการศึกษาจึงกลายเป็นประเด็นสำคัญ ในการเปลี่ยนแปลงการศึกษาของหลายประเทศ อย่างไรก็ดีการเลือกตัวบ่งชี้เพื่อประเมินคุณภาพการศึกษา และกำหนดมาตรฐานการศึกษา ก็ยังเป็นประเด็นที่หลายประเทศกำลังปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้โรงเรียนดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ในการประกันคุณภาพการศึกษาของกรุงเทพมหานคร

1. เพื่อพัฒนาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก จากสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา

2. เพื่อให้ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม มีความเชื่อมั่นว่าโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และนักเรียนที่จบการศึกษามีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม

3. เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนและองค์กรต่างๆ มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของกรุงเทพมหานคร จะพิจารณาความสัมพันธ์ 3 ส่วน ดังต่อไปนี้ (สำนักการศึกษา, กรุงเทพมหานคร. 2543ข : 13-17)

1. หน่วยงานที่ทำหน้าที่รับผิดชอบการจัดการศึกษา

1.1 สำนักการศึกษา ทำหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุน ติดตาม ตรวจสอบ การจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

1.2 สำนักงานเขต/กลุ่มสำนักงานเขต ทำหน้าที่ส่งเสริม กำกับ ดูแล การจัดการศึกษาในโรงเรียน

1.3 โรงเรียน ทำหน้าที่ปฏิบัติการจัดการศึกษาให้แก่นักเรียนโดยตรง

2. กระบวนการในการประกันคุณภาพการศึกษา ดำเนินการ 3 ขั้นตอน คือ

2.1 การควบคุมคุณภาพการศึกษา (Quality Control)

2.2 การตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพการศึกษา (Internal Quality Audit and Intervention)

2.3 การประเมินและรับรองคุณภาพการศึกษา (Quality Accreditation)

3. องค์ประกอบมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย

3.1 ด้านสภาพแวดล้อม (Context) ได้แก่ มาตรฐานวิชาชีพครู ความเชื่อ

ค่านิยมของผู้ปกครอง และชุมชน

3.2 ด้านปัจจัย (Input) ได้แก่ สภาพความพร้อมของผู้เรียน ครู ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ หลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตร สื่อการเรียนการสอน อาคารสถานที่ ผู้ปกครองชุมชน และกฎ ระเบียบคำสั่ง แนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง

3.3 ด้านกระบวนการ (Process) ได้แก่ การบริหารการจัดการทางวิชาการ การบริหารงาน การเงิน พัสดุครุภัณฑ์ องค์กร บุคลากร อาคารสถานที่ กิจการนักเรียน และความสัมพันธ์กับชุมชน การจัดการเรียนการสอน การนิเทศและการติดตาม กำกับ ดูแล และประเมินผล

3.4 ด้านผลผลิต (Product) ได้แก่ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ตามหลักสูตร และสังคมคาดหวังในด้านองค์ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม สุขภาพ อนามัย เทคโนโลยี รักการทำงาน ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น เป็นประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีความเป็นไทย และดำรงชีวิตได้อย่างเป็นสุข

กระบวนการการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนา จัดเป็นระบบที่สำคัญ 3 ส่วน ซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันคือ การควบคุมคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบทบทวน และปรับปรุง คุณภาพการศึกษา และการประเมินเพื่อรับรองคุณภาพการศึกษาซึ่งมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. การควบคุมคุณภาพการศึกษา (Quality Control) หมายถึง กระบวนการพัฒนาหรือแนวดำเนินการเพื่อเข้าสู่คุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาประกอบด้วย

1.1 กำหนดมาตรฐานการศึกษา (Educational Standards) ดำเนินการกำหนดมาตรฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษากลาง เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ทั้งด้านผลผลิต (Output) กระบวนการ (Process) และปัจจัย (Input) ตลอดจนจัดทำข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษา แนวทางในการพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพ

1.2 การพัฒนาเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา เป็นการพัฒนาการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยผู้เกี่ยวข้องทุกระดับมุ่งเน้นระบบและกลไกการปฏิบัติงานตามแผน ติดตาม กำกับ การดำเนินงานอย่างจริงจังต่อเนื่อง และปรับปรุงพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น โดยพัฒนาส่งเสริม และสนับสนุนทุกองค์ประกอบทางการศึกษาที่มีผลต่อคุณภาพดังนี้

1.2.1 การพัฒนาบุคลากรเพื่อเข้าสู่มาตรฐานวิชาชีพ ได้แก่ ครูผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารการศึกษา ศึกษานิเทศก์ และบุคลากรทางการศึกษา

1.2.2 การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการ

1.2.3 การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน

1.2.4 การสนับสนุนปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการศึกษาของโรงเรียน เช่น ระบบข้อมูลสารสนเทศ งบประมาณ อาคารสถานที่ นวัตกรรม เทคโนโลยี เป็นต้น

2. การตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพการศึกษา (Internal Quality Audit Intervention) เป็นกลไกของกระบวนการพัฒนา หรือแนวดำเนินการประกันคุณภาพ ในโรงเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศในการปรับปรุงช่วยเหลือสนับสนุนเฝ้าระวัง และพัฒนาการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดมุ่งสู่มาตรฐานโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 การตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียน

เป็นการดำเนินงาน เพื่อประเมินความก้าวหน้าของการจัดการศึกษา โดยให้ทุกโรงเรียนทำการประเมินตนเองทั้งระบบ (School Self Assessment) เพื่อนำข้อมูลไป ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง และจัดทำรายงานผลการ จัดการศึกษาต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม

2.2 การตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนโดยสำนักงานเขต/กลุ่มสำนักงานเขต

เป็นการดำเนินงานในการส่งเสริม กำกับ ดูแล สนับสนุน ตลอดจนการใช้มาตรการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขต/กลุ่มสำนักงานเขตเพื่อตรวจสอบและควบคุมคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในพื้นที่ให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร และมาตรฐานการศึกษาของสำนักงานเขต/กลุ่มสำนักงานเขต และจัดทำรายงานผลการจัดการศึกษา เสนอต่อสำนักการศึกษาและสาธารณชน

2.3 การตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน โดยสำนักการศึกษา ซึ่งได้รับมอบหมายจากกรุงเทพมหานคร

เป็นการดำเนินงานเพื่อใช้มาตรการต่างๆ ในการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลตลอดจนส่งเสริม สนับสนุน พัฒนา และปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน เพื่อรายงานคุณภาพการศึกษาในภาพรวมของกรุงเทพมหานคร

3. การประเมินและรับรองคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน (Quality Accreditation)

เป็นกระบวนการพัฒนาการประเมินคุณภาพการศึกษาจากภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา หรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรอง เพื่อประเมินว่าโรงเรียนได้จัดการศึกษาได้คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ โดยทุกโรงเรียนจะต้องเฝ้าระวังรักษาคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาตลอดเวลา เพื่อพร้อมรับการประเมินจากภายนอกในทุกๆ 5 ปี

จากการปฏิรูปการศึกษาของประเทศออสเตรเลีย ในรัฐวิคทอเรีย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542ข : 37) กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดกรอบงานความรับผิดชอบและการตรวจสอบ (Accountability Framework) มีองค์ประกอบย่อย 3 เรื่อง คือ 1) การจัดทำกฎบัตรโรงเรียน (School Charter) ซึ่งเปรียบเสมือนพันธะสัญญาระหว่าง

โรงเรียนกับรัฐบาล เกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน การติดตามประเมินผล และการรายงานผลต่อรัฐบาล กฎบัตรโรงเรียนจัดทำโดยสภาโรงเรียน (School Council) ซึ่งประกอบด้วยครูใหญ่ ครู ผู้ปกครอง และผู้แทนชุมชนซึ่งมาจากการเลือกตั้ง โดยทั่วไปสภาโรงเรียนมีสมาชิกระหว่าง 6-15 คน โดยทำงานแบบอาสาสมัคร 2) การรายงานผลการดำเนินงานประจำปีต่อรัฐบาล 3) การตรวจสอบและทบทวนผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนทุกๆ 3 ปี โดยสำนักตรวจสอบ (Office of Review) ซึ่งเป็นส่วนงานในกระทรวงศึกษา ถ้าผลงานไม่ได้คุณภาพตามเกณฑ์ ผู้บริหารโรงเรียนอาจถูกถอดถอนได้ กรอบงานความรับผิดชอบและการตรวจสอบนี้ เป็นกลไกที่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง (ผ่านสภาโรงเรียน) มีสิทธิมีเสียง ในการบริหารโรงเรียน และยังเป็นกลไกในการแสดงความรับผิดชอบของรัฐบาล

จากที่กล่าวจะเห็นได้ว่า การปฏิรูปการศึกษาของประเทศออสเตรเลีย ในรัฐวิคทอเรียมีลักษณะคล้ายกับการปฏิรูปการศึกษาของไทย ตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 ในหมวด 5 มาตรา 40 ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อทำหน้าที่กำกับ และส่งเสริมสนับสนุน กิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วยผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ และในหมวด 6 มาตรา 49 ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา มีฐานะเป็นองค์กรมหาชน ทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษา เพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา ทุกๆ 5 ปี และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อสาธารณชน

การดำเนินงานในระดับโรงเรียน ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. การควบคุมคุณภาพการศึกษา

1.1 มาตรการ

1.1.1 กำหนดมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน

1.1.2 จัดทำธรรมนูญโรงเรียน

1.1.3 จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปี

1.2 แนวดำเนินการ

1.2.1 สร้างความตระหนัก และให้ความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากร เพื่อเตรียมความพร้อมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยยึดแนวคิดในการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน 5 ประการ คือ

- การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา
- การใช้โรงเรียนเป็นฐานในการบริหารจัดการ
- การมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมทำ
- การกระจายอำนาจทางการศึกษา
- การแสดงความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้

1.2.2 จัดทำข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนให้เป็นระบบ สามารถนำมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2.3 จัดทำมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษากลาง รวมทั้ง สภาพความต้องการของโรงเรียนและชุมชน โดยใช้ระบบข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนทุกด้าน ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ถึงคุณภาพหรือความสามารถของโรงเรียนในปัจจุบัน

1.2.4 จัดทำธรรมนูญโรงเรียน เพื่อใช้เป็นแผนแม่บทในการกำหนดทิศทางในการพัฒนา คุณภาพการศึกษาสู่มาตรฐานการศึกษา โดยดำเนินการในรูปของคณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการโรงเรียนและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

1.2.5 จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี โดยการวิเคราะห์สาระสำคัญของธรรมนูญโรงเรียน นำมากำหนดเป็นเป้าหมาย ในการปฏิบัติงานแต่ละปี โดยสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และความต้องการจำเป็น

1.2.6 จัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน

1.2.7 ดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ตามแผนปฏิบัติการและปฏิทินปฏิบัติงานประจำปีของโรงเรียน

2. การตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน

2.1 มาตรการ

2.1.1 ตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

2.1.2 รับการตรวจสอบ ทบทวน จากสำนักงานเขต/กลุ่มสำนักงานเขต และสำนักการศึกษา

2.1.3 ประเมินผลผู้เรียนด้วยเครื่องมือมาตรฐาน

2.1.4 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประจำปีต่อสำนักงานเขต/กลุ่มสำนักงานเขต

2.2 แนวดำเนินการ

ในระบบการตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน จะดำเนินการโดยการประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยตนเองตามแผน และปฏิทินปฏิบัติงานของโรงเรียน เพื่อนำผลการประเมินมาดำเนินการปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐาน โดยวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

1. การเตรียมการ

1.1 กำหนดรูปแบบของการประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยตนเอง

1.2 สร้างเครื่องมือประเมิน

2. ดำเนินงาน

ดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยผู้มีหน้าที่ที่รับผิดชอบงานนั้นๆ

3. สรุปและรายงาน

คณะกรรมการปฏิบัติงานแต่ละคณะจัดทำรายงานสรุปผลการปฏิบัติงาน เพื่อเสนอต่อผู้บริหารโรงเรียน

4. วิเคราะห์ผลสรุป

คณะกรรมการติดตามผลการดำเนินงาน โดยผู้บริหารสถานศึกษา เป็นประธานร่วมกันวิเคราะห์รายงานสรุปฯ เพื่อนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

5. ดำเนินการปรับปรุงและพัฒนา

5.1 ในกรณีประสบผลสำเร็จตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ โรงเรียนจะต้องเฝ้าระวังรักษาคุณภาพการศึกษา และให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น

5.2 โรงเรียนสนับสนุนทรัพยากรที่เอื้ออำนวยในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา

5.3 มีการติดตามและประเมินผล ผลการปรับปรุง พัฒนา และนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง

6. การรับการตรวจสอบ ทบทวน จากสำนักงานเขต/กลุ่มสำนักงานเขต และกรุงเทพมหานคร โดยสำนักการศึกษา

จากการที่โรงเรียนได้ตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงตนเองแล้วในระดับสำนักงานเขต/กลุ่มสำนักงานเขต สำนักการศึกษาจะทำการตรวจสอบ ทบทวนตามระยะเวลาอันสมควร ทางโรงเรียนควรจะเตรียมการรับการตรวจสอบ ทบทวน ดังนี้

5.1 เตรียมข้อมูล สารสนเทศ และผลสรุปของการตรวจสอบ ทบทวนของโรงเรียน

5.2 นำเสนอ ข้อมูล สารสนเทศ และผลสรุป ต่อผู้ตรวจสอบ ทบทวน

5.3 เตรียมบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้ข้อมูล สารสนเทศเพิ่มเติมในกรณีที่ผู้ตรวจสอบทบทวนต้องการ

5.4 รับผลจากการตรวจสอบ ทบทวน ในระดับสำนักงานเขต/กลุ่มสำนักงานเขต และสำนักการศึกษา มาประมวลผลรวมกับการตรวจสอบทบทวนของโรงเรียน เพื่อดำเนินการจัดทำรายงานการพัฒนาปรับปรุง การดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอย่างต่อเนื่องทุกปี

3. การประเมิน และรับรองคุณภาพการศึกษา

3.1 มาตรการ

- เตรียมการรองรับการประเมินผลจากภายนอก

3.2 แนวดำเนินการ

- เฝ้าระวังรักษา และพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐานอยู่ตลอดเวลา

- ติดตามความเคลื่อนไหวในการประเมินจากภายนอก กับสำนักงานเขต/กลุ่มสำนักงานเขต สำนักการศึกษา และหน่วยงาน หรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง

การทำรายงาน

เมื่อสถานศึกษาได้ดำเนินการตามแผนและมีการประเมินผลภายในเสร็จเรียบร้อยแล้วในช่วงปลายปีการศึกษาจะต้องจัดทำรายงานการประเมินตนเอง หรือรายงานประจำปีเพื่อเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องทุกกลุ่มได้รับทราบ ไม่ว่าจะเป็นบุคลากรภายในสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานต้นสังกัด และผู้ประเมินภายนอก โดยดำเนินการดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543ข : 48-49)

- รวบรวมผลการดำเนินงานและผลการประเมิน
- วิเคราะห์และสังเคราะห์จำแนกตามมาตรฐาน
- เขียนรายงาน

การรายงานผลการประเมินและเนื้อหาสาระที่ต้องการสื่อสารควรมี 2 แบบ ขึ้นอยู่กับกลุ่มผู้รับข้อมูล แบบแรกเป็นการรายงานที่มีรายละเอียดครบถ้วน เน้นในเชิงวิชาการเพื่อใช้สำหรับรายงานหน่วยงานต้นสังกัดและผู้ประเมินภายนอก ส่วนแบบที่สองเป็นการรายงานสรุปเพื่อเผยแพร่ให้ผู้ปกครองและชุมชน โดยนำเสนอในลักษณะการบรรยายใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและมีความยาวไม่มาก ซึ่งจะทำให้ผู้ปกครองรับทราบข้อมูลของสถานศึกษาได้มากขึ้น

เนื้อหาสาระที่นำเสนอในรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี ควรมีหัวข้อดังนี้

1. ข้อมูลสภาพทั่วไปของสถานศึกษา สถานที่ตั้ง สังกัด รูปแบบ/หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน โครงสร้างการบริหารงาน ข้อมูลผู้บริหารและบุคลากร จำนวนผู้เรียน งบประมาณรวมทั้งข้อมูลสภาพชุมชน อาชีพและรายได้ของผู้ปกครอง

2. วิสัยทัศน์ เป้าหมายหรือมาตรฐาน และแผนงานของสถานศึกษา

3. ผลการประเมินตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ โดยแต่ละตัวบ่งชี้ควรรายงานเกี่ยวกับเป้าหมาย การดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมาย และผลการดำเนินงาน และอาจนำเสนอข้อมูล หลักฐานสนับสนุนผลการดำเนินงานนั้นๆ ด้วยก็ได้ นอกจากนี้ ในแต่ละมาตรฐานควรนำเสนอจุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุง และแนวทางแก้ไขด้วย

4. สรุปผลการประเมินของมาตรฐานแต่ละด้าน คือ ด้านผู้เรียน ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัย โดยในแต่ละด้านควรบอกจุดเด่น เงื่อนไขที่ทำให้สำเร็จ จุดที่ต้องปรับปรุง สาเหตุ และแนวทางการแก้ไขปรับปรุงด้วย

5. ภาคผนวก อาจมีการรายงานเกี่ยวกับวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลหากเป็นที่ต้องการของหน่วยงานต้นสังกัด

คณะผู้ที่จัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปีควรเป็นแกนนำหรือผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับวิธีการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลพอสมควร ซึ่งจะทำให้สามารถสรุปผล

การประเมินได้ถูกต้อง การจัดทำรายงานควรดำเนินการในส่วนที่สามารถทำได้ไปเรื่อยๆ ก่อนสิ้นปีการศึกษา ไม่จำเป็นต้องรอให้ถึงสิ้นปีการศึกษา เพราะจะทำให้จัดทำรายงานไม่ทันกำหนดเวลา ที่จะต้องส่งหน่วยงานต้นสังกัด และเผยแพร่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เป็นกระบวนการที่จะพัฒนาการศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจ และเป็นหลักประกันต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนว่าโรงเรียนสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด โดยการประเมินตนเองให้ครอบคลุมมาตรฐานแต่ละด้าน เพื่อรับรองคุณภาพการศึกษาและพร้อมรับการประเมินจากหน่วยงานภายนอก

4. การประเมินผล

ความหมายของการประเมิน

ไทเลอร์ (Tyler. 1950 : 60) กล่าวว่า " การประเมินผล คือ การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำกับจุดประสงค์ "

ทาบา (Taba. 1962 : 312) กล่าวว่า " การประเมิน เป็นกระบวนการตัดสินใจและตัดสินคุณค่า ในการบรรลุของจุดมุ่งหมายทางการศึกษา"

ครอนบัค (Cronbach. 1976 : 432) กล่าวว่า " การประเมิน คือการรวบรวมและการให้ความรู้ในการตัดสินใจ "

สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam. 1971 : 40) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลว่า " เป็นกระบวนการกำหนด รวบรวม และประมวลข้อมูลที่เป็นประโยชน์เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจ " จากนิยามนี้ชี้ให้เห็นว่ากิจกรรมที่ต้องกระทำมี 3 อย่างคือ การกำหนดสิ่งที่จะต้องประเมินผลการรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นด้วยการตัดสินใจ การประมวลข้อมูลเสนอเพื่อการตัดสินใจ

อัลคีน (Alkin. 1972 : 372) กล่าวว่า " การประเมินเป็นกระบวนการค้นหา การตัดสินใจเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยการเลือกรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อรายงานสรุปสิ่งที่เป็นประโยชน์ ต่อผู้ตัดสินใจในแนวทางเลือกที่เหมาะสมจากแนวทางต่างๆ ที่มีอยู่ "

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2524 : 3) ได้ให้ความหมายของการประเมินว่า การประเมิน หมายถึง " การตัดสินคุณค่าสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือเป็นกระบวนการที่ให้ได้มาซึ่งสารสนเทศสำหรับการตัดสินคุณค่าของโปรแกรมการศึกษา ผลผลิต กระบวนการ จุดมุ่งหมาย หรือทางเลือกต่างๆ ที่ออกแบบเพื่อนำไปปฏิบัติให้บรรลุจุดมุ่งหมาย "

อรนุช อยู่ทิม (2539 : 29) ให้ความหมายของการประเมินผลไว้ว่า การประเมินผล หมายถึง การตรวจสอบโดยการรวบรวมข้อมูลที่เกิดขึ้น จากการปฏิบัติงาน และเอาผลนั้นไปเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เพื่อที่จะทราบว่าการปฏิบัติงานนั้นบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือไม่เพียงใด

วิโรจน์ สารรัตนะ (2532 : 235-236) ได้ประมวลความหมายของการประเมินผลไว้ว่า

1. การประเมินผล หมายถึง การดำเนินงานเพื่อที่จะทำความเข้าใจเกี่ยวกับเหตุผลของความเบี่ยงเบนไปจากวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด

2. การประเมินผล หมายถึง กิจกรรมเกี่ยวกับการตรวจวัดและวิเคราะห์ถึงผลการปฏิบัติโดยนำไปเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด

3. การประเมินผล หมายถึง การนำเอาผลที่ได้จากการแปลงแผน และโครงการไปสู่การปฏิบัติมาเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของแผนหรือโครงการที่กำหนดไว้นั้น

4. การประเมินผล หมายถึง กระบวนการกำหนดคุณภาพ หรือจำนวนของความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดล่วงหน้า

5. การประเมินผล หมายถึง การตรวจสอบผลการกระทำกิจกรรมต่างๆ โดยอาศัยวัตถุประสงค์ของกิจกรรมนั้นเป็นเครื่องพิจารณาดำเนินการเป็นการวัดการปฏิบัติงาน หรือผลงานแท้จริงที่เกิดขึ้นเพื่อนำไปเปรียบเทียบกับมาตรฐานที่กำหนดไว้

ดังนั้น พอสรุปได้ว่า การประเมินผล หมายถึง กระบวนการรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนด

การประเมินผลภายในและการประเมินผลภายนอก

การประเมินผลภายใน (Internal Evaluation) คือ กระบวนการประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่กระทำโดยบุคลากรในหน่วยงาน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ช่วยในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด ถือเป็นกระบวนการตรวจสอบการทำงานของตนเอง (Self - Evaluation) และควรทำเป็นกิจกรรมหนึ่ง ในขั้นตอนการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้น ลักษณะสำคัญของการประเมินผลภายในของสถานศึกษา คือ สถานศึกษาประเมิน ตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่นำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงตนเอง และพร้อมที่จะได้รับตรวจสอบจากการประเมินภายนอกอีกด้วย

การประเมินผลภายนอก (External Evaluation) คือ กระบวนการตรวจสอบคุณภาพการดำเนินงานของหน่วยงาน ซึ่งกระทำโดยกลุ่มบุคคลที่เป็นนักประเมินอาชีพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับ คุณค่าของหน่วยงาน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการทำงาน และนำไปสู่การรับรองคุณภาพการดำเนินงานของหน่วยงานตามมาตรฐานที่กำหนด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542ค : 5)

บทบาทของการประเมิน

บทบาทของการประเมินแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ. 2542ค : 2-3)

1. การประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation) เป็นการประเมินผลที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) ที่สะท้อนจุดเด่นและจุดบกพร่องในการดำเนินงาน ผลการประเมินสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น แม้ในขณะที่การดำเนินงานยังไม่สิ้นสุด

2. การประเมินผลสรุป (Summative Evaluation) เป็นการประเมินผลหลังจากที่การดำเนินงานสิ้นสุดลงแล้ว เป็นการให้ข้อมูลที่ช่วยให้การตัดสินคุณภาพของผลการดำเนินงานและช่วยในการตัดสินใจอนาคตของการดำเนินงานหรือโครงการว่าควรยุติ ขยายงาน หรือปรับการดำเนินงานอย่างไรต่อไป

จากที่กล่าวจะเห็นได้ว่า การประเมินความก้าวหน้า และการประเมินผลสรุปต่างมีผลประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานทั้งคู่ เป็นขั้นตอนที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงาน แต่ต่างกันที่ช่วงเวลาของการดำเนินงาน การประเมินความก้าวหน้าจะกระทำในระหว่างที่กำลังมีการดำเนินงานหรือโครงการ และให้ข้อมูลที่ช่วยในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาในการดำเนินงาน ทำให้การปฏิบัติดำเนินงานไปตามแผนงานที่กำหนด ส่วนการประเมินผลสรุปจะกระทำหลังจากการปฏิบัติงานสิ้นสุดลงแล้ว และข้อมูลที่ได้จะใช้ประโยชน์ในการตัดสินอนาคตของโครงการ

รูปแบบการประเมินผล

1. รูปแบบการประเมิน CIPP

สทัฟเฟิลบีม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543ค : 52-53 ; อ้างอิงจาก Stufflebeam. 1968) ได้เสนอแนวคิดที่เรียกว่า CIPP ซึ่งได้จากการวิเคราะห์กระบวนการตัดสินใจของผู้บริหาร โดยจำแนกประเภทของการตัดสินใจแบ่งออกเป็น 4 ขั้น แต่ละขั้นอาศัยข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจไม่เหมือนกัน

ตาราง 1 ประเภทของการตัดสินใจและการประเมิน

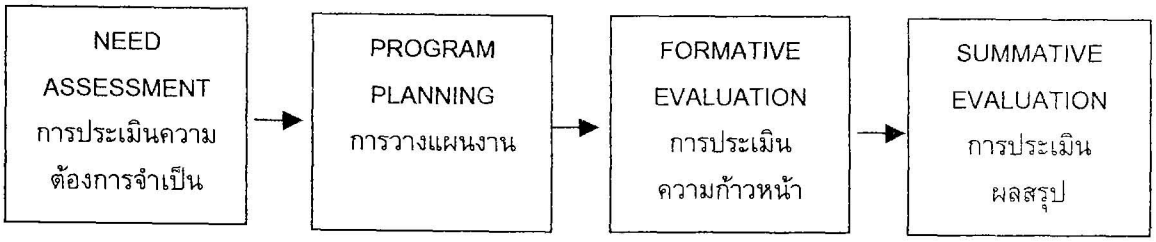
ประเภทของการตัดสินใจและการประเมิน

	สิ่งที่มุ่งหวัง	สิ่งที่เกิดขึ้นจริง
ผล	การตัดสินใจขั้นการวางแผน (Planning Decisions) เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ ได้ข้อมูลจากการประเมินบริบท (Context Evaluation)	การตัดสินใจขั้นทบทวน (Recycling Decisions) เพื่อตัดสินอนาคตโครงการ ได้ข้อมูลจากการประเมินผลผลิต (Product Evaluation)
วิธีการ	การตัดสินใจขั้นกำหนดโครงสร้างแผนงาน (Structuring Decisions) เพื่อออกแบบกระบวนการ ได้ข้อมูลจากการประเมินปัจจัยป้อน (Input Evaluation)	การตัดสินใจขั้นการปฏิบัติ (Implementing Decisions) เพื่อนำแผนไปปฏิบัติและปรับแผน ได้ข้อมูลจากการประเมินกระบวนการ (Process Evaluation)

ในกระบวนการทำงาน ผู้บริหารต้องอาศัยการตัดสินใจซึ่งจำแนกได้เป็น 4 ประเภท คือ (1) การตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผน (Planning Decisions) ซึ่งต้องอาศัย ข้อมูลที่ช่วยเป็นแนวทางในการกำหนดวัตถุประสงค์ของการทำงาน อันเป็นเป้าหมายที่ต้องการจะบรรลุผลข้อมูลเพื่อรองรับการตัดสินในขั้นตอนนี้ได้จากการประเมินบริบท (Context Evaluation) (2) การตัดสินใจเกี่ยวกับการกำหนดโครงสร้างของการทำงาน (Structuring Decisions) ซึ่งต้องอาศัยข้อมูลที่ช่วยในการกำหนดแนวทางที่จะเลือกยุทธวิธีต่างๆ ในการดำเนินงาน และการกำหนดปัจจัยในการทำงาน ดังนั้น ข้อมูลเพื่อรองรับการตัดสินใจในขั้นตอนนี้ได้จากการประเมินปัจจัย (Input Evaluation) (3) การตัดสินใจเกี่ยวกับการนำแผนไปปฏิบัติจริง (Implementation Decisions) ซึ่งต้องอาศัยข้อมูลที่ช่วยในการกำหนดแนวทางการปฏิบัติจริง การควบคุมและปรับแผนการทำงานให้บรรลุเป้าหมายข้อมูลเพื่อรองรับการ ตัดสินใจในขั้นตอนนี้ได้จากการประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) (4) การตัดสินใจเกี่ยวกับผลที่ได้รับเพื่อทบทวนกระบวนการทำงานใหม่ (Recycling Decisions) ซึ่งต้องอาศัยข้อมูลที่ช่วยในการตัดสินว่าจะยกเลิก ปรับขยาย หรือสานต่อการทำงานโดยเทียบผลที่ได้กับเป้าหมายที่กำหนด ข้อมูลเพื่อรองรับการตัดสินใจในขั้นตอน ได้จากการประเมินผลผลิต (Product Evaluation)

2. รูปแบบการประเมิน CSE

แนวคิดของรูปแบบการประเมิน CSE (Center for the Study of Evaluation) มีหลักการที่คล้ายคลึงกับรูปแบบการประเมิน CIPP โดยการประเมินผลควรเริ่มต้นที่การสำรวจความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสถานศึกษา (ขั้นตอน Needs Assessment) จากนั้นจึงทำการวางแผน และออกแบบกระบวนการการดำเนินงาน เพื่อตอบสนองความต้องการจำเป็นนั้น (ขั้นตอน Program Planning) และนำแผนงานนั้นไปสู่การปฏิบัติจริง โดยมีการติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงานและปรับปรุงแก้ไขให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่กำหนดแต่แรก ซึ่งเรียกว่าเป็นการประเมินผลความก้าวหน้า (ขั้นตอน Formative Evaluation) หลังจากสิ้นสุดการทำงานก็ทำการสรุปผลทั้งหมด ที่ได้จากการวิจัยโดยเทียบกับเป้าหมายที่กำหนด (ขั้นตอน Summative Evaluation) รูปแบบการประเมินแบบ CSE ประกอบด้วยขั้นตอนการ ดำเนินงานดังปรากฏในภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 ขั้นตอนการประเมินแบบ CSE

3. การประเมินแบบมีส่วนร่วม (Participatory Evaluation) และการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ (Empowerment Evaluation)

การประเมินแบบมีส่วนร่วม คือ การทำงานร่วมกันระหว่างนักประเมินอาชีพ (นักประเมินภายนอก) กับบุคลากรภายในหน่วยงาน (นักประเมินภายใน) ในการประเมินการดำเนินงานของหน่วยงาน

การประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ (Empowerment Evaluation) เป็นการประเมินแบบมีส่วนร่วมที่นักประเมินอาชีพซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักวิชาการ หรือนักวิจัยในสถาบันอุดมศึกษา เข้าไปมีส่วนร่วมในการประเมินของบุคลากรในหน่วยงานต่างๆ ค่อนข้างน้อย แต่จะทำหน้าที่เป็นผู้ชี้แนะ (Coach) หรือผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ทั้งนี้แล้วแต่ ศักยภาพของบุคลากรภายในว่าต้องการความช่วยเหลือในระดับใด อำนาจการตัดสินใจในการประเมินอยู่ในมือของผู้ปฏิบัติ

การประเมินแบบเสริมพลังอำนาจเป็นการใช้มโนทัศน์ของการประเมินไปกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาปรับปรุงกำกับตนเอง โดยใช้ทั้งวิธีการเชิงปริมาณและคุณภาพ เป็นกระบวนการที่กระทำเพื่อช่วยให้กลุ่มบุคคลต่างๆ ช่วยตนเองเป็นและพัฒนาตนเองโดยใช้วิธีการประเมิน

ตนเองและสะท้อนผลแก่ตนเอง กลุ่มคนที่เกี่ยวข้องในการทำงานประกอบด้วยบุคลากรภายในซึ่งทำการประเมินด้วยตนเอง

การประเมินแบบเสริมพลังอำนาจเป็นกระบวนการที่ทำเพื่อ " พูดความจริงเกี่ยวกับตนเอง " ไม่ใช่การหลอกตนเองเป็นกระบวนการประชาธิปไตย ที่เปิดโอกาสให้ทุกคนมีสิทธิ และโอกาสในการมีส่วนร่วมในการนำเสนอความต้องการของตนเอง การวางแผนการทำงาน และการประเมินการปฏิบัติ

การประเมินแบบมีส่วนร่วมควรมีการดำเนินการ 4 ขั้นตอน คือ (1) ขั้นการวางแผน (2) ขั้นการฝึกอบรมผู้เข้าร่วมในการประเมิน (3) ขั้นการประเมิน และ (4) ขั้นการรวบรวมผลสะท้อนกลับและการเผยแพร่ผล โดยการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของผลการประเมิน โดยย้ำว่าอันตรายของความพยายาม ที่จะทำให้เกิดการทำงานแบบมีส่วนร่วม คือ การให้ความรู้ด้านการประเมินแก่กลุ่มบุคคลที่ยังไม่มีจิตสำนึกในการประเมินผลการทำงานและคุณภาพของการทำงานแบบมีส่วนร่วมในแต่ละหน่วยงานอาจแตกต่างกันหากหน่วยงานมีบุคลากรที่มีประสบการณ์และมีความชำนาญในการประเมิน ก็สามารถทำการประเมินได้ โดยไม่ต้องอาศัยนักประเมินหรือผู้เชี่ยวชาญภายนอก

หลักการพัฒนาระบบการประเมินผลภายใน

การทำงานที่เป็นระบบ คือ การทำงานที่เป็นวงจร PDCA และมีการเขียนการทำงานนั้นเป็นลายลักษณ์อักษร มีหลักฐานการทำงานให้ตรวจสอบได้ เป็นวงจรการทำงานที่ค้นพบโดย Edward Demming วงจร PDCA ถือว่าเป็นระบบการบริหารที่มีคุณภาพ และใช้กันแพร่หลายระบบหนึ่ง ประกอบด้วยขั้นตอนการวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Do หรือ Implement) การตรวจสอบหรือการประเมิน (Check) และการนำผลการประเมินย้อนกลับไปปรับปรุงแก้ไข (Action) กระบวนการทำงานตามวงจรนี้จะมีการตรวจสอบควบคู่ไปกับการทำงาน ทำให้เกิดการปรับปรุงการทำงานตลอดเวลา เป็นการทำงานที่ ต่อเนื่อง

ระบบการประเมินผลภายในที่ดีต้องเป็นระบบที่อิงระบบการบริหารแบบ PDCA ไม่ใช่การประเมินแบบแยกส่วนแต่เป็นระบบที่ยึดติดอยู่กับการทำงานปกติ (Built-in Evaluation System) เป็นกระบวนการที่ทำควบคู่ไปกับการวางแผน และการนำแผนไปปฏิบัติ ระบบการประเมินผลภายในแบบ built-in จะมีส่วนที่เป็นกำกับติดตามการทำงาน (Monitoring) และส่วนของการประเมิน (Evaluation) เป็นกระบวนการที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ มาประมวลเพื่อสะท้อนภาพของผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานในลักษณะสรุปรวม นอกจากนี้ระบบการประเมินผลภายในที่ดีต้องเป็นกระบวนการที่สร้างสรรค์ ไม่ใช่การทำลายหรือใช้เป็นเครื่องมือข่มขู่การทำงานของใคร สามารถใช้เป็นกระบวนการที่จะนำไปสู่การตรวจสอบของการประเมินภายนอก

เหตุผลที่ต้องมีการพัฒนาระบบการประเมินผลภายในแบบ built-in คือความจำเป็นที่ต้องมีการพัฒนาปรับปรุงการทำงาน ความพยายามทำให้ข้อมูลที่จัดเก็บมีคุณภาพมากขึ้น

ความพยายามที่จะรวบรวมข้อมูลที่อยู่กระจัดกระจายในที่ต่างๆ และข้อมูลที่ต่างคนต่างทำ ต่างคนต่างเก็บให้มาอยู่ในที่เดียวกัน ทำให้ฐานข้อมูลมีข้อมูลมากขึ้น และสามารถใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น และท้ายที่สุด คือ ความพยายามที่นำข้อมูลที่จัดเก็บมารายงานผลเกี่ยวกับสภาพบริบทของหน่วยงาน

การประเมินผลตนเองสามารถดำเนินการได้อย่างไม่เป็นทางการ (Informal Evaluation) แต่หากได้ข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการประเมินมีความน่าเชื่อถือ เป็นที่ยอมรับ ก็ควรดำเนินการให้เป็นระบบ ได้เสนอแนะว่าการพัฒนาระบบการประเมินผลภายใน มี 3 ขั้นตอน คือ

1) การกำหนดจุดมุ่งหมายของระบบการประเมิน ศึกษานโยบายของหน่วยงาน และลำดับความสำคัญของนโยบายที่ต้องการบรรลุผล

2) การบริหารจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

3) การกำหนดวิธีการที่ทำให้รู้ว่าระบบการบริหารจัดการศึกษาที่ใช้ สามารถนำไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดหรือไม่

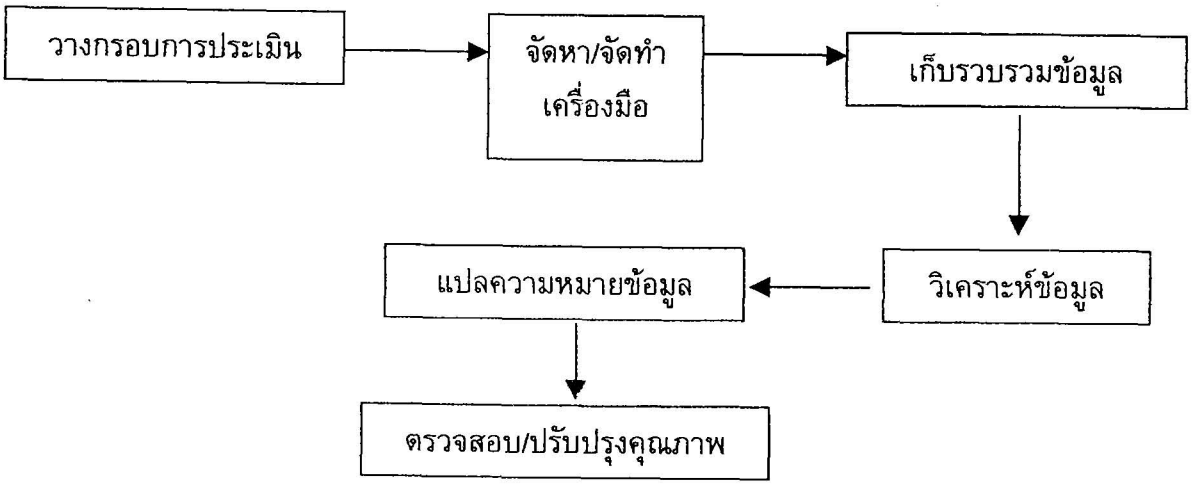
การตรวจสอบประเมินผล

การประเมินผล เป็นกลไกสำคัญที่จะ กระตุ้นให้เกิดการพัฒนา เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับ ที่จะสะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินงานที่ผ่านมาว่าบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้เพียงใด ต้องปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใดบ้าง ผู้บริหารและครูที่เข้าใจระบบการประกันคุณภาพที่ถูกต้อง จะตระหนักถึงความสำคัญของการประเมินผล ไม่กลัวการประเมินผล โดยเฉพาะการประเมินตนเอง ซึ่งเป็นการประเมินที่มุ่งพัฒนา ไม่ใช่การตัดสินถูก - ผิด ไม่ใช่การประเมินเพื่อประเมิน และไม่ใช่เรื่องที่ทำยาก ไม่ต้องคิดเครื่องมือหรือแบบประเมินมากมาย แต่เป็นการประเมินในงานที่ทำอยู่เป็นประจำ เครื่องมือที่ใช้อาจเป็นสิ่งที่มีอยู่แล้วโดยไม่ต้องสร้างขึ้นใหม่ เช่น สถิติที่เป็นข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของฝ่ายบริหาร ผลงาน หรือการบ้าน ตลอดจนการทดสอบย่อยของผู้เรียนในชั้นเรียน ซึ่งเป็นข้อมูลที่ครูมีอยู่แล้วเพียงแต่จัดเก็บให้เป็นระบบมากขึ้นเท่านั้น

ในระหว่างที่สถานศึกษาดำเนินการตามแผนการปฏิบัติการ ควรมีการตรวจสอบประเมินผลเป็นระยะๆ เพื่อพิจารณาว่า การดำเนินการเป็นไปในทิศทางที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายหรือมาตรฐาน และตัวบ่งชี้ที่กำหนดในแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการหรือไม่เพียงใด มีจุดอ่อน จุดแข็งประการใด มีส่วนใดที่ต้องปรับปรุง เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย หรือมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่กำหนดมากที่สุด และเมื่อสิ้นภาคเรียนหรือสิ้นปีการศึกษาก็ต้องมีการประเมินสรุปรวม เพื่อนำผลมาพิจารณาแก้ไข ปรับปรุงการดำเนินการในระยะต่อไป

จากการสรุปสังเคราะห์กิจกรรมการตรวจสอบประเมินผลภายในตามพื้นฐานแนวคิดของการประเมินที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Base Evaluation) พบว่ากิจกรรมที่ต้องดำเนินการประกอบด้วย การวางกรอบการประเมิน การจัดหา/จัดทำเครื่องมือ การเก็บ

รวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การแปลความหมาย และการตรวจสอบ ปรับปรุงคุณภาพการประเมิน ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 กิจกรรมการตรวจสอบประเมินผลภายใน

โดยมีรายละเอียดในการดำเนินงาน ดังนี้

การวางกรอบการประเมิน

คณะกรรมการควรประชุมร่วมกันกับผู้เกี่ยวข้องในการวางกรอบการประเมิน เพื่อกำหนดแนวทางในการประเมินว่า จะประเมินอะไร ใครเป็นผู้ประเมิน และมีรูปแบบในการประเมินอย่างไร โดยในการกำหนดกรอบการประเมินอาจจะพิจารณาประเด็นต่างๆ ดังที่นำเสนอในตาราง 2

ตาราง 2 การกำหนดกรอบการประเมิน

เป้าหมาย/มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	เครื่องมือ	แหล่งข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล	เกณฑ์การประเมิน	ช่วงเวลาที่ประเมิน	ผู้รับผิดชอบประเมิน
.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....

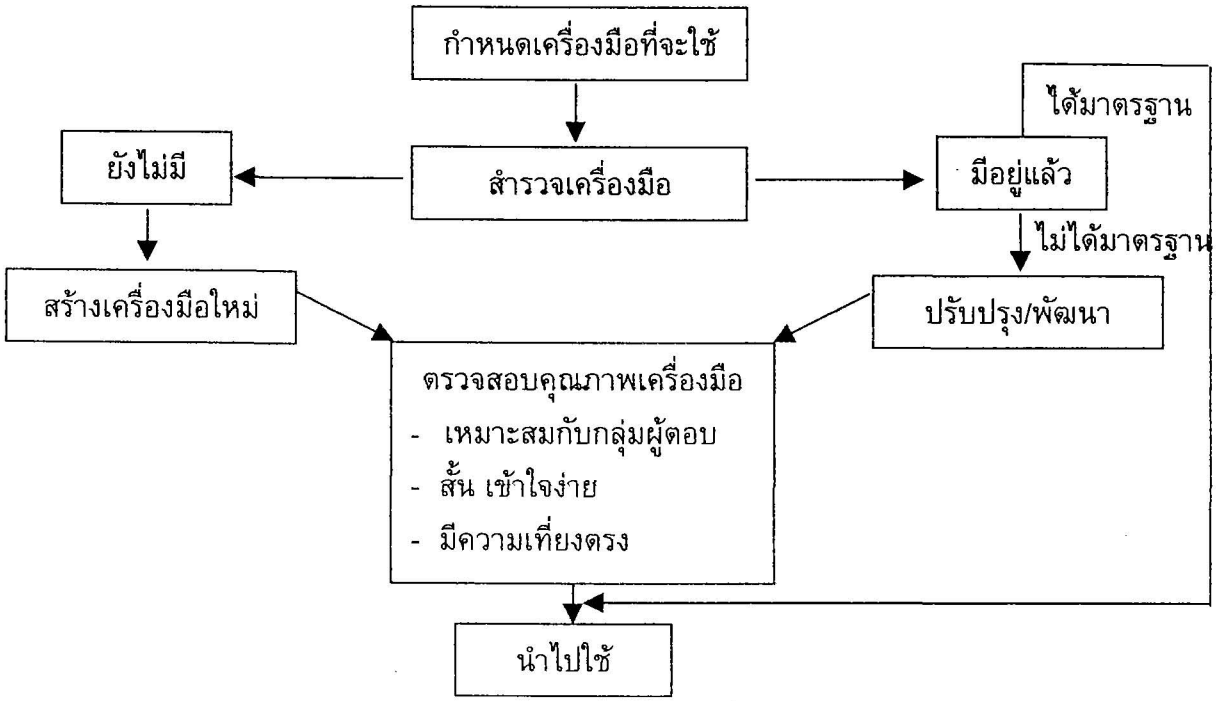
กรอบการประเมินควรจะต้องเชื่อมโยงกับเป้าหมายคุณภาพหรือมาตรฐานการศึกษา ที่ระบุในแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการ เพื่อกำหนดว่าควรจะประเมินอะไร เรื่องใด มี

อะไรเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จของการดำเนินการตามเป้าหมาย ต่อจากนั้นจึงพิจารณาต่อไปว่าตัวบ่งชี้นั้นจะต้องใช้ข้อมูลอะไร แล้วสำรวจดูว่าสถานศึกษามีข้อมูลนั้นแล้วหรือยัง จะนำมาใช้ได้หรือไม่ ถ้ามีข้อมูลอยู่แล้ว เช่น ข้อมูลน้ำหนัก ส่วนสูงที่ใช้วัดสุขภาพทางกายของผู้เรียนก็ไม่ต้องเก็บข้อมูลใหม่ ถ้ายังไม่มีข้อมูล หรือมี แต่เป็นข้อมูลที่ล้าสมัย ก็ต้องเก็บใหม่ โดยพิจารณาว่าข้อมูลที่ต้องการนั้นจะใช้เครื่องมือชนิดใด จะเก็บข้อมูลจากใคร จะวิเคราะห์ข้อมูลอย่างไร รวมทั้งกำหนดเกณฑ์การประเมิน ช่วงเวลาและผู้รับผิดชอบในการประเมินเพื่อสะดวกในการกำกับ ติดตามงานของคณะกรรมการ และผู้บริหาร

การพัฒนาระบบการประเมินผลภายในว่าต้องเริ่มที่การกำหนดจุดมุ่งหมาย การบริหารจัดการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และการกำหนดวิธีการทำให้รู้ว่าระบบบริหารนำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการหรือไม่ การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาและมาตรฐานที่ต้องการประเมินเป็นหลักยึดที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องตระหนักอยู่ตลอดเวลา มีการดำเนินงานตามแผนและตรวจสอบผล แนวทางการประเมินผลจึงขึ้นอยู่กับกรอบการประเมิน เป็นที่น่าเสียดายว่า กรอบการประเมินส่วนใหญ่กำหนดโดยกลุ่มแกนนำทำให้ไม่สามารถกล่าวอ้างถึงการทำงานแบบมีส่วนร่วมได้เท่าที่ควร โดยแท้จริงแล้ว ยิ่งให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีส่วนในการกำหนดกรอบความคิดจะยิ่งทำให้กระบวนการประเมินผลดำเนินไปด้วยความเข้าใจทุกฝ่าย และท้ายที่สุดจะส่งผลต่อการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์

การจัดหา/จัดทำเครื่องมือ

คณะกรรมการควรประชุมร่วมกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลว่า จะใช้เครื่องมือชนิดใด หลังจากนั้นก็จัดหา/จัดทำเครื่องมือโดยมีขั้นตอนดังที่นำเสนอในภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 การจัดหา/จัดทำเครื่องมือ

การประเมินผลภายในอาจใช้เครื่องมือได้หลากหลาย การกำหนดเครื่องมือที่จะใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะของตัวบ่งชี้ที่จะวัด เช่น ถ้าวัดเรื่องความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา ก็อาจจะใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นเครื่องมือหลัก และใช้เครื่องมืออื่นๆ ประกอบ เช่น การพิจารณาผลงานของผู้เรียน การตั้งคำถามในห้องเรียน การสังเกตพฤติกรรม ถ้าวัดความคิดเห็น ความรู้สึก เจตคติ คุณธรรม อาจจะใช้การสัมภาษณ์การสังเกตพฤติกรรม เป็นหลัก โดยจัดทำเป็นแบบบันทึกพฤติกรรมของผู้เรียน หรือใช้แบบทดสอบทางจิตวิทยาในการวัด เป็นต้น

เครื่องมือที่กำหนดสำหรับใช้ในการเก็บข้อมูลนั้น ไม่จำเป็นต้องจัดทำใหม่ทั้งหมด ให้สำรวจดูว่ามีเครื่องมือดังกล่าวแล้วหรือยัง ถ้ามีอยู่แล้วและเป็นเครื่องมือที่ได้มาตรฐาน เช่น มีข้อสอบมาตรฐานที่วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก็สามารถนำไปใช้ได้เลย แต่ถ้ายังไม่ได้มาตรฐาน ก็ต้องพัฒนาและปรับปรุงให้มีคุณภาพ โดยการนำไปทดลองและปรับปรุงก่อนนำไปใช้จริง

ในกรณีที่เครื่องมือวัดเรื่องเดียวกันมีหลายชุดเพราะมีหลายคนทำก็ร่วมกันนำเครื่องมือเหล่านั้นมาปรับปรุง/พัฒนาให้เป็นเครื่องมือชุดเดียวกัน แล้วนำไปใช้ร่วมกัน ไม่ใช่ต่างคนต่างมีเครื่องมือที่ใช้กันไปคนละทิศคนละทาง

ในกรณีที่สถานศึกษาสำรวจแล้วพบว่ายังไม่มีเครื่องมือ จำเป็นต้องสร้างเครื่องมือใหม่ แล้วจึงนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ แล้วนำผลมาปรับปรุงก่อนใช้จริง

การสร้างและปรับปรุงเครื่องมือ จะต้องคำนึงถึงความสามารถในการวัดได้ตรงกับสิ่งที่ต้องการวัด โดยอาจนำเครื่องมือไปทดลองใช้ แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ว่าได้ผลตรงกับความ

เป็นจริงตามการสังเกตของครูหรือไม่ นอกจากนั้น ควรพิจารณาความเหมาะสมที่จะใช้เครื่องมือนั้นกับกลุ่มคนที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น ถ้าเป็นเด็กเล็กไม่สามารถเขียนตอบยาวๆ ได้ ก็ควรใช้วิธีพูดคุยตั้งคำถามง่ายๆ สั้นๆ หรือถ้าเก็บข้อมูลจากผู้ปกครองก็ควรดูระดับการศึกษาและประเด็นที่จะถามในเครื่องมือด้วย เพื่อสร้างเครื่องมือให้เหมาะสม ถ้าผู้ตอบเป็นกลุ่มที่อ่านหนังสือได้ก็อาจใช้แบบสอบถามที่เข้าใจง่าย ไม่ใช้ภาษาที่เป็นวิชาการ ถ้าเป็นกลุ่มที่อ่านหนังสือไม่ได้ก็ต้องใช้วิธีการสัมภาษณ์ เป็นต้น นอกจากนั้น ประเด็นคำถามควรเป็นเรื่องที่ผู้ปกครองมีส่วนเกี่ยวข้องและสามารถให้ข้อมูลได้

เครื่องมือที่ใช้ต้องง่ายต่อการตอบ ไม่รบกวนเวลาและไม่เป็นภาระกับผู้ให้ข้อมูล ต้องพยายามหลอมรวมเครื่องมือให้สามารถวัดสิ่งที่เกี่ยวข้องกัน ด้วยเครื่องมือชุดเดียวกัน หากเป็นข้อคำถามก็พยายามใช้ข้อคำถามให้น้อยเท่าที่จำเป็น การใช้เครื่องมือมากเกินไปจะทำให้เกิดปัญหา ผู้ให้ข้อมูลไม่อยากตอบ และเป็นการเพิ่มภาระให้ผู้เก็บข้อมูล

นอกจากนั้น ควรคำนึงอยู่เสมอว่าผลงานของผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นการเขียนเรียงความ ภาพวาด ตลอดจนการแสดงออก การโต้ตอบ พฤติกรรมของเด็ก เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นความสามารถและพัฒนาการของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ควรใช้สิ่งเหล่านี้ให้เป็นประโยชน์ต่อการประเมิน โดยเครื่องมือที่สำคัญก็คือตัวครูผู้สอน ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน ครูควรจะเป็นคนช่างสังเกต รู้จักผู้เรียนทุกคน และรู้จักวิเคราะห์พฤติกรรมและผลงานของผู้เรียนให้เชื่อมโยงกับเป้าหมายคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาได้ตลอดเวลา โดยครูควรมีเครื่องมือ เช่น แบบสังเกต แบบบันทึกพฤติกรรม หรือประเด็นหลักในการวิเคราะห์ผลงานหรือพัฒนาการของผู้เรียน เพื่อช่วยการสังเกตและการวิเคราะห์

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ควรมีการพิจารณาเลือกแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือมาใช้ในการให้ข้อมูล ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบฟอร์มบันทึกข้อมูลพื้นฐาน การสำรวจข้อมูลจากผู้ปกครอง การสำรวจข้อมูลจากนักเรียน การสำรวจข้อมูลจากครู การสำรวจข้อมูลสภาพแวดล้อมในโรงเรียน เครื่องมือที่สร้างขึ้นเพื่อเก็บข้อมูลหลายตัวบ่งชี้ ทำให้มีความกระชับและมีไม่กี่ชุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น หากข้อมูลใดมีอยู่แล้วในสถานศึกษา ไม่ควรจัดเก็บใหม่ ให้นำข้อมูลที่มีอยู่แล้วมาประมวลผล วิเคราะห์ แล้วนำไปใช้ได้เลย เช่น คะแนนสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก็ใช้ผลการสอบปลายภาคเรียนซึ่งจะช่วยลดภาระงานได้

สถานศึกษาควรวางแผนการจัดเก็บข้อมูลให้สอดคล้องกับการทำงานปกติของสถานศึกษาให้มากที่สุด เช่นข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพและรายได้ของผู้ปกครองอาจจะให้ผู้ปกครองกรอกแบบสอบถามในวันที่เชิญมาประชุม หรือน้ำหนักและส่วนสูงให้ครูประจำชั้นจัดเก็บ เป็นต้น สิ่งที่ไม่ควรทำ คือ ระดมเก็บข้อมูลทุกอย่างในช่วงเวลาเดียวกันจำนวนมาก จนเป็นภาระของผู้เก็บข้อมูลและผู้ให้ข้อมูล

การเก็บข้อมูลในส่วนที่ครูสังเกตพฤติกรรม ครูทุกคนสามารถทำได้ตลอดเวลาและในระหว่างที่สังเกต และวิเคราะห์ก็บันทึกข้อมูลไปได้เรื่อยๆ โดยอาจจะสรุปเพื่อรายงานข้อมูลตามระยะเวลาที่ตกลงหรือที่กำหนดในแผนร่วมกัน เมื่อพบสิ่งที่เป็นจุดอ่อนหรือเป็นปัญหาของผู้เรียน จะได้ปรับปรุงแก้ไข และให้การช่วยเหลือได้ทันที ทั้งนี้ ครูที่สอนผู้เรียนกลุ่มเดียวกัน ควรพบปะ แลกเปลี่ยนข้อมูล เพื่อหาทางแก้ไขและช่วยเหลือผู้เรียนร่วมกัน ส่วนการเก็บข้อมูลจากแบบทดสอบ แบบสอบถาม หรือการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการกับผู้ให้ข้อมูลกลุ่มต่างๆ นั้น คณะกรรมการจะต้องร่วมกันพิจารณาและวางแผนอย่างดี เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ เก็บได้เร็ว ประหยัดเวลา และค่าใช้จ่าย

การเก็บข้อมูลควรเก็บจากหลายๆ แหล่ง เพื่อเป็นการตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูล และทำให้ได้สารสนเทศในมุมมองต่างๆ แหล่งข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลอาจเป็นผู้บริหาร ครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง เช่นในการประเมินพฤติกรรมของผู้เรียน ก็สามารถเก็บข้อมูลจากครูและผู้ปกครอง เพื่อดูความสอดคล้องของข้อมูล

การจัดเก็บข้อมูลจะครอบคลุมกลุ่มผู้ให้ข้อมูลมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการประเมิน ถ้าต้องการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนถึงผู้เรียนหรือครู เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาปรับปรุงเป็นรายบุคคล ก็ควรจะเก็บข้อมูลของทุกคน แล้วประเมินเป็นรายบุคคล แต่ถ้าต้องการประเมินในภาพรวม หรือเก็บข้อมูลจากผู้ปกครองหรือชุมชน ในเรื่องเกี่ยวกับการบริหาร การจัดการเรียนการสอนทั่วๆ ไป ก็สามารถใช้วิธีสุ่มตัวอย่างได้

อนึ่ง สถานศึกษาควรวางระบบการเก็บข้อมูลให้ดี ทั้งข้อมูลที่มีอยู่แล้วและข้อมูลที่เก็บใหม่ เพื่อง่ายต่อการนำไปใช้ การเก็บข้อมูลอาจยุ่งยากในปีแรกๆ แต่ปีต่อๆ ไป จะสะดวกขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลของสถานศึกษานั้น ผู้รับผิดชอบควรร่วมกันพิจารณากรอบการวิเคราะห์ว่าข้อมูลแต่ละประเด็นจะวิเคราะห์ในระดับใด ระดับบุคคล ระดับห้องเรียน หรือระดับภาพรวมของสถานศึกษา ใครเป็นผู้วิเคราะห์ วิเคราะห์ในช่วงเวลาใด เพื่อจะได้นำผลมาใช้ ดังตัวอย่างข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน ซึ่งอาจมีกรอบการวิเคราะห์ดังที่นำเสนอในตาราง 3

ตาราง 3 ตัวอย่างกรอบการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้เรียน

ระดับการวิเคราะห์	ผู้วิเคราะห์	ช่วงเวลาที่วิเคราะห์
ระดับบุคคล	ครูประจำชั้น	ตลอดเวลา เพื่อปรับปรุงเป็นรายบุคคล
ระดับชั้น/หมวดวิชา กลุ่มประสบการณ์	หัวหน้าระดับชั้น/หมวดวิชา นำผลการวิเคราะห์ของครูประจำชั้น/ครูประจำวิชามาวิเคราะห์รวม	ภาคเรียนละครั้งเป็นอย่างน้อยหรือแล้วแต่จะกำหนด
ระดับภาพรวมของสถานศึกษา	คณะกรรมการ/คณะทำงานที่รับผิดชอบ	ตามที่คณะกรรมการคณะทำงานกำหนด อาจจะภาคเรียนละครั้งหรือปีละครั้ง

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล ครูผู้สอนจะเป็นผู้รับผิดชอบวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกต และการตรวจวิเคราะห์ผลงานหรือพฤติกรรม เพื่อดูจุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุงของผู้เรียนเป็นประจำอยู่แล้ว ซึ่งผลที่ได้จากข้อมูลดังกล่าว ครูสามารถนำมาใช้เพื่อปรับปรุงแก้ไข ข้อบกพร่องของผู้เรียนเป็นรายบุคคลได้ตลอดเวลา และเมื่อปิดภาคเรียนหรือเมื่อถึงกำหนดเวลาที่จะประเมิน หรือรายงานข้อมูลในภาพรวม ครูก็นำข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการประเมินหลายๆ ครั้ง มาสรุปเพื่อแสดงให้เห็นจุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุงของผู้เรียนแต่ละคนตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้แต่ละตัว

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนในภาพรวม ซึ่งอาจจะเป็นการวิเคราะห์ระดับห้องเรียน ระดับหมวดวิชา ระดับสถานศึกษา ผู้รับผิดชอบจะต้องศึกษาลักษณะของข้อมูลเพื่อหาวิธีการที่เหมาะสมเช่นฐานนิยม ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย เป็นต้น

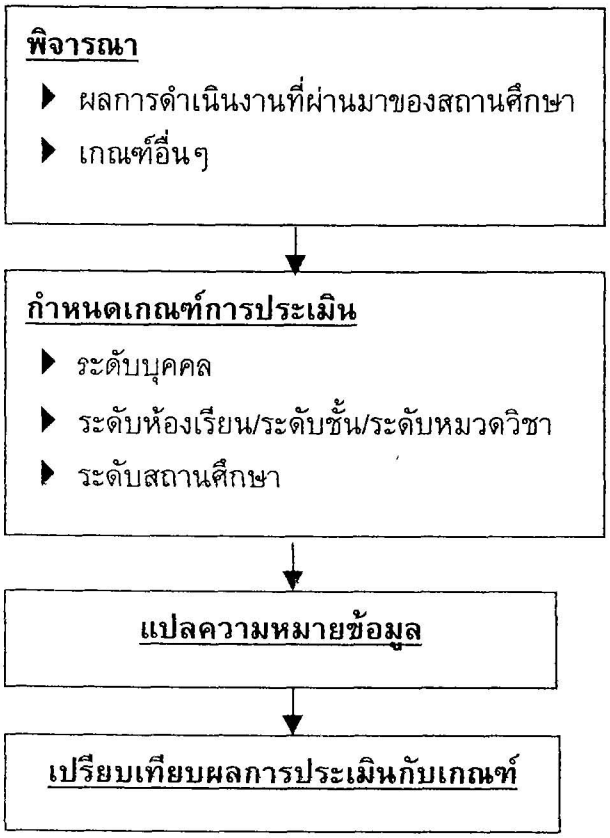
สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพอาจใช้การวิเคราะห์เนื้อหา เช่น การบรรยายลักษณะของพฤติกรรมการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และในการประเมินก็อาจจะเปรียบเทียบผลการดำเนินงานที่ผ่านมากับปัจจุบัน เพื่อดูความก้าวหน้าและความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้

การวิเคราะห์ข้อมูลสามารถวิเคราะห์ด้วยมือ หรือด้วยเครื่องคิดเลขธรรมดาสำหรับสถานศึกษาที่มีข้อมูลจำนวนมากและมีเครื่องคอมพิวเตอร์ ก็สามารถใช้วิเคราะห์ได้สะดวกและรวดเร็ว เพราะปัจจุบันมีโปรแกรมช่วยงานวิเคราะห์ข้อมูลอย่างดี เช่น SPSS และ EXCEL เป็นต้น

การแปลความหมาย

ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์จะนำมาใช้ประโยชน์ได้ก็ต่อเมื่อสถานศึกษาได้แปล

ความหมายของข้อมูล โดยมีการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด ดังขั้นตอนที่นำเสนอในภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 ขั้นตอนการแปลความหมาย

ก่อนที่คณะกรรมการจะแปลความหมายของผลการประเมิน ต้องกำหนดเกณฑ์การตัดสิน โดยคณะกรรมการจะต้องร่วมกันกำหนดให้เหมาะสมกับสภาพบริบทของสถานศึกษา ด้วยการพิจารณาข้อมูลผลการดำเนินการที่ผ่านมา ของสถานศึกษาประกอบกับเกณฑ์ของที่อื่นว่าเป็นอย่างไร เพื่อกำหนดเกณฑ์ในการตัดสิน และเนื่องจากการประเมินตนเอง เป็นการประเมินเพื่อพัฒนา ดังนั้น เกณฑ์การประเมินควรจะดูพัฒนาการของสถานศึกษาด้วย ในช่วงแรกอาจจะกำหนดเกณฑ์ที่คิดว่าสถานศึกษา สามารถทำได้ไปก่อนเพื่อให้มีกำลังใจในการทำงาน แล้วค่อยๆปรับให้สูงขึ้น

ในการพัฒนาระบบการประเมินผลภายในต้องมีการกำหนดเป้าหมาย เกณฑ์การประเมิน การเลือกวิธีเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ผล การนำระบบสู่การปฏิบัติ แต่ไม่มีรายละเอียดเกี่ยวกับการกำหนดเกณฑ์การประเมิน และจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องไม่พบว่าจะมีการกำหนดเกณฑ์การตัดสินคุณภาพที่ชัดเจน

จุดเน้นของการประเมินผลภายในคือการกำหนดเกณฑ์ที่มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง โดยไม่ตั้งเกณฑ์ที่สูงเกินไปหรือต่ำเกินไป แต่ต้องเป็นเกณฑ์ที่เหมาะสมกับสภาพบริบทของสถานศึกษา และบุคลากรภายในมีส่วนร่วม และเห็นตรงกัน ปัญหาในการกำหนดเกณฑ์การตัดสิน คือตัดสินใจไม่ได้ว่าควรใช้เกณฑ์ในระดับใด เนื่องจากสถานศึกษาขาดข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ที่เกิดขึ้นใหม่ ซึ่งไม่เคยมีการจัดเก็บข้อมูลมาก่อน ไม่มีข้อมูลเส้นฐาน (Baseline Data) ที่จะเป็นตัวเปรียบเทียบ จึงใช้วิธีการแก้ไขปัญหาโดยการกำหนดเกณฑ์แบบอิงเกณฑ์ ที่ระดับความสำเร็จร้อยละ 80 เป็นส่วนใหญ่

รูปแบบการกำหนดเกณฑ์ที่เหมาะสม จึงควรให้ผู้เกี่ยวข้องกำหนดเกณฑ์ร่วมกัน ซึ่งแต่ละมาตรฐานหรือแต่ละตัวบ่งชี้ไม่จำเป็นต้องเป็นเกณฑ์เดียวกันก็ได้ เนื่องจากสถานศึกษามีจุดแข็งและจุดอ่อนในการดำเนินงานที่ต่างกัน ตัวบ่งชี้หรือมาตรฐานใดที่ยังดำเนินงานได้ไม่สำเร็จ อาจตั้งเกณฑ์ในระดับที่ไม่สูงมากนัก เพื่อให้บุคลากรเกิดแรงจูงใจที่จะทำให้สำเร็จ ทั้งนี้เพราะบางครั้งการตั้งเป้าหมายไว้สูงเกินไปอาจทำให้เกิดความท้อถอยที่จะทำในกลุ่มผู้ปฏิบัติ

การกำหนดเกณฑ์การประเมินตนเองของสถานศึกษานั้น กำหนดเป็นระดับ ได้แก่ เกณฑ์ระดับบุคคล เกณฑ์ระดับห้องเรียน ระดับชั้น ระดับหมวดวิชา และเกณฑ์ระดับสถานศึกษา ตัวอย่างเช่น

- เกณฑ์ระดับบุคคล อาจกำหนดว่าผู้เรียนจะต้องสอบได้คะแนนร้อยละ 50 จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์
- เกณฑ์ระดับห้องเรียน ระดับชั้น ระดับหมวดวิชา ระดับสถานศึกษา อาจกำหนดว่า

ผู้เรียนมากกว่าร้อยละ 80 ได้คะแนนผ่านเกณฑ์ ถือว่าอยู่ในระดับ ดี
ผู้เรียนร้อยละ 70 - 80 ได้คะแนนผ่านเกณฑ์ ถือว่าอยู่ในระดับ พอใช้
ผู้เรียนน้อยกว่าร้อยละ 70 ได้คะแนนผ่านเกณฑ์ ถือว่าอยู่ในระดับ ต้องปรับปรุง

เมื่อสถานศึกษาได้กำหนดเกณฑ์การตัดสินผลการประเมินแล้ว สถานศึกษาก็สามารถแปลความหมายของข้อมูลได้ว่าเรื่องใดมีผลการประเมินเป็นอย่างไร

จากที่กล่าวมาผู้วิจัยได้สร้างแบบประเมินเพื่อใช้ประเมินมาตรฐานการศึกษา โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์ ตามมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ที่กำหนด โดยใช้ข้อมูลที่โรงเรียนได้ทำการประเมินตนเองจากเครื่องมือที่โรงเรียนมีอยู่และจัดทำขึ้น เพื่อประเมินคุณภาพการศึกษาในภาพรวมของโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ระดับคุณภาพเป็น 4 ระดับคือ คือดีมาก ดี พอใช้ ควรปรับปรุง ทั้งนี้เพื่อให้การแปลความหมายจากการวิเคราะห์ข้อมูลของโรงเรียนละเอียดยิ่งขึ้น

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปี 2534 โครงการนำร่องการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาเอกชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2534 : 50-59) ได้ทดลองใช้แบบประเมินมาตรฐานคุณภาพการศึกษาระดับอนุบาลศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา โดยให้ผู้ประเมินพิจารณาตัดสินระดับคุณภาพ 5 ระดับ ซึ่งกำหนดระดับคุณภาพ คือ

(1) 5 หมายถึง ดีมาก

(2) 4 หมายถึง ดี

(3) 3 หมายถึง น่าพอใจ

(4) 2 หมายถึง ไม่ดี

(5) 1 ไม่ปรากฏแต่จำเป็นต้องมี

คุณภาพการศึกษาแต่ละระดับของโรงเรียนมีขอบข่ายครอบคลุมองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

คุณภาพการศึกษาระดับอนุบาล ขอบข่ายครอบคลุมองค์ประกอบ 10 ประการ คือ

1. ปรัชญา แนวนโยบายของโรงเรียน ซึ่งต้องชัดเจนและเหมาะสมเป็นเครื่องชี้นำการดำเนินงานของโรงเรียนได้

2. การเรียนการสอน ซึ่งต้องสอดคล้องกับปรัชญาและแนวนโยบายที่ดีของโรงเรียน

3. การบริการนักเรียน ซึ่งต้องจัดบริการนักเรียนได้เป็นอย่างดี กว้างขวางและทั่วถึงทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพของโรงเรียน

4. การจัดกิจกรรมนักเรียน ซึ่งต้องมุ่งส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ของนักเรียนตามแนวการจัดประสบการณ์ด้านอนุบาล

5. การบริหารด้านบุคลากร ซึ่งต้องเป็นระบบที่ชัดเจน สามารถนำไปสู่การปฏิบัติงานตามที่กำหนดได้

6. การบริหารงานธุรการและการเงิน ซึ่งต้องเป็นระบบมีระเบียบ มีความคล่องตัวในการทำงาน และให้เกิดประโยชน์ในลักษณะประหยัดและถูกต้อง

7. การบริหารความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งต้องมีวิธีการสร้างความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับชุมชน เพื่อเสริมให้โรงเรียนสามารถทำหน้าที่ให้บรรลุจุดหมายมากที่สุด

8. การบริหารอาคารสถานที่ ซึ่งจะต้องจัดให้ห้องเรียน ห้องประกอบอาคารต่างๆ สถานที่และบริเวณของโรงเรียนมีบรรยากาศเหมาะสม มีความปลอดภัยทุกด้านและสามารถใช้ให้เกิดประโยชน์

9. ประสิทธิภาพของโรงเรียน ซึ่งจะต้องจัดและบริหารให้ครอบคลุมปัจจัยป้อนและกระบวนการเพื่อนำไปสู่ผลผลิตที่ดี

10. ภาพพจน์ที่ดีของโรงเรียน ซึ่งต้องได้รับศรัทธา พึงพอใจและความร่วมมือเป็นอย่างดีจากชุมชนในเขตบริการ

คุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา ขอบข่ายครอบคลุมองค์ประกอบ 8 ประการ โดยมีองค์ประกอบ 6 ประการ ที่เหมือนกับคุณภาพการศึกษาระดับอนุบาล คือปรัชญาและนโยบายของโรงเรียน การเรียนการสอน การบริหารงานบุคลากร การบริหารงานธุรการและการเงิน การบริหารอาคารสถานที่ การบริหารความสัมพันธ์กับชุมชน เช่นเดียวกับระดับอนุบาล ส่วนที่ต่างออกไป 2 ประการ คือ งานกิจการนักเรียนและประสิทธิผลของโรงเรียน โดยงานกิจการนักเรียน ซึ่งต้องมีบริการ และกิจกรรมนักเรียนที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และเป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนตามหลักสูตร และประสิทธิผลของโรงเรียน ซึ่งต้องให้เกิดผลงานที่ดี โดยเฉพาะในเรื่องการพัฒนาผู้เรียน การสร้างความพึงพอใจในอาชีพ และการสร้างภาพพจน์ที่ดีของโรงเรียน

สำหรับคุณภาพการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ขอบข่ายครอบคลุมองค์ประกอบ 8 ประการ เช่นเดียวกับระดับประถมศึกษา

สำนักศึกษาธิการเมืองเจฟเฟอริสัน รัฐเคนทัคกี้ (สุรศักดิ์ หลาบมาลา. 2529 : 42-44 ; อ้างอิงจาก Miller. 1985) ได้จัดทำโครงการเพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ของรัฐโดยการพัฒนา คุณภาพการศึกษาตามรูปแบบของโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

บรรยากาศของโรงเรียน

1. มุ่งเน้นงานด้านวิชาการ
2. นักเรียนมีความคาดหวังในผลการเรียนสูง
3. นักเรียนมีความรักในหมู่คณะของโรงเรียนของตน
4. ครูมีสมรรถภาพสูงและทำงานกันเป็นทีม
5. ยอมรับความเด่นของแต่ละบุคคล

หลักสูตร

1. นักเรียนมีความรู้ไม่ต่ำกว่าระดับชั้นที่เรียน
2. วางแผนการเรียนการสอนครบตามหลักสูตรทุกปีตลอดหลักสูตร

การสอน

1. การบริหารห้องเรียนมีประสิทธิภาพโดยวิธีการวางแผนการเรียนการสอนและบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนเป็นอย่างดี
2. ให้เวลาและความสำคัญทางวิชาการเป็นอันดับแรก
3. การเรียนการสอนเน้นบทเรียนเรียงตามลำดับ ความยากง่ายควบคุมการทำงานในห้องเรียน ให้งานทำสม่ำเสมอ ตรวจสอบผลงาน และวิธีการทำงานของเด็ก
4. เน้นการสอนโดยครูเป็นผู้นำในทางวิชาการ
5. เพิ่มเวลาในการทำงานวิชาการของเด็ก
6. วางแผนการสอนให้สูงกว่าระดับชั้นของเด็กตามสมควร

7. เริ่มสอนเลข อ่านและเขียนตั้งแต่ระดับอนุบาล

บริการการเรียนการสอน

1. จัดบริการด้านวิธีการสอน หลักสูตร และอุปกรณ์การสอนให้เหมาะกับเนื้อหาวิชาแต่ละระดับชั้น

2. การย้ายห้องเรียนของเด็กแต่ละคน จะทำก็ต่อเมื่อไม่ทำให้เด็กเสียการเรียน หรือทำให้ความคาดหวังในผลการเรียนของเด็กลดต่ำลง

การประเมินผล

1. ประเมินผลความก้าวหน้าในการเรียนของเด็กเป็นระยะๆ

2. จัดทำบัตรรายงานแสดงความก้าวหน้าในการเรียนของเด็กแต่ละบุคคล

3. ส่งเสริมให้ทำการสอนอย่างจริงจัง โดยถือว่าผลการสอนเป็นผลสำเร็จในการเรียนของเด็กแต่ละคน

4. ประเมินผลทั้งความรู้และทักษะ

การสนับสนุนจากผู้ปกครองและชุมชน

1. ติดต่อกับผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ

2. กำหนดวัตถุประสงค์ของการให้การบ้าน ให้ผู้ปกครองเข้าใจ

3. กวดขันนักเรียนให้เข้าห้องเรียนเป็นประจำ

4. แจ้งพฤติกรรมของเด็กที่โรงเรียนต้องการให้ผู้ปกครองทราบ

5. แจ้งบทบาทที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติเพื่อส่งเสริมแรงการเรียนรู้ของเด็ก

หลังจากดำเนินโครงการแล้ว 1 ปี ปรากฏว่าผลการเรียนของเด็กเพิ่มขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นรูปแบบที่สามารถพัฒนาการศึกษาได้

กองนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2532 : 20-31) ได้ศึกษาแนวการพัฒนาโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาระดับมัธยมศึกษา กล่าวว่าการพัฒนาประสิทธิผลของการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา เอกชน ควรพัฒนา 3 ด้าน คือ

1. การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบ ผู้บริหารควรจะบริหารให้ครอบคลุมปัจจัยต่างๆ ดังนี้

1.1 ความพิถีพิถันและใส่ใจอย่างแน่วแน่มั่นคง และสม่ำเสมอ ในการแสวงหาปัจจัย ตัวป้อนที่ดีมาใช้ในการจัดการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นบุคลากร อาคารสถานที่หรือวัสดุอุปกรณ์

1.2 จัดและบริหารให้สภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีบรรยากาศแห่งความเป็นมิตร

1.3 ขวนขวายในการแสวงหา และเลือกสรรกระบวนการบริหาร และดำเนินงานที่เหมาะสมกับสภาพ และเป้าหมายของโรงเรียน

1.4 ให้ความสนใจ ติดตาม และพัฒนาปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ของงาน สามารถวัดหรือสังเกตได้ชัดเจน

2. การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน เช่น ความเป็นกุลสตรี ความสุภาพเรียบร้อย มารยาทไทย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความขยันขันแข็ง ความมีมานะอดทน ฯลฯ

3. การพัฒนาภาพพจน์ที่ดีของโรงเรียน โดยสร้างลักษณะเด่นเป็นเอกลักษณ์ของโรงเรียน เช่น การมีกิจกรรมนักเรียนเด่นเป็นที่ยอมรับของชุมชน และผู้ปกครอง

นอกจากนี้ ยังได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาระดับประถมศึกษา สรุปได้ว่า ลักษณะของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพดี ประกอบด้วย

1. โรงเรียนมีจุดหมาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และทิศทางการดำเนินงานที่ชัดเจนนั้น คือเป็นโรงเรียนที่ดี และใช้ปรัชญาหรือแนวนโยบายที่ดี และเหมาะสมเป็นเครื่องชี้นำ

2. โรงเรียนสามารถจัดการเรียนการสอน และงานกิจกรรมนักเรียนที่ได้มาตรฐาน กล่าวคือ

2.1 มีการปรับหลักสูตรประถมศึกษาให้มีเป้าหมาย และจุดเน้นเป็นพิเศษสำหรับโรงเรียนในอันที่จะช่วยให้โรงเรียนสามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนและสังคมได้อย่างดีที่สุด

2.2 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกกลุ่มประสบการณ์ให้เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียนในวัยประถมศึกษา โดยให้ความสนใจนักเรียนเป็นรายบุคคล หรือคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

2.3 มีการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอนให้ครบทุกด้าน เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น

2.4 มีการจัดบริการนักเรียนให้เหมาะสมกับวัย และสภาพความต้องการของนักเรียน และให้ทั่วถึงมากที่สุด

2.5 มีการจัดกิจกรรมนักเรียนให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการ และความสนใจของนักเรียนวัยประถมศึกษาอย่างทั่วถึง และเป็นกิจกรรมที่ช่วยเสริมการเรียนตามหลักสูตรมากขึ้น

3. โรงเรียนสามารถบริหารงานบุคลากร งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์กับชุมชนอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ และคุณภาพ กล่าวคือ

3.1 มีระบบการบริหารงานบุคลากรที่ชัดเจน และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติงานตามที่กำหนดไว้ได้เป็นอย่างดี

3.2 มีการสรรหาบุคลากรที่มีคุณภาพ มีจำนวนพอเพียง และมีการมอบหมายงานตามความรู้ความสามารถสำหรับทุกตำแหน่งที่เป็นไปได้

3.3 มีการพัฒนาบุคลากรให้ปฏิบัติงานได้เต็มความสามารถของทุกคน

3.4 จัดการบริหารงานธุรการให้เป็นระบบ มีระเบียบ และมีความคล่องตัวในการทำงาน

3.5 มีการบริหารงานพัสดุครุภัณฑ์ที่มีประสิทธิภาพ และความสะดวกในการใช้สอย

3.6 มีการบริหารการเงินและการบัญชีที่เกิดประโยชน์ในลักษณะประหยัดถูกต้องและเป็นระบบ

3.7 มีการจัดทำ ดูแลและตกแต่งให้สถานที่และบริเวณของโรงเรียนอยู่ในสภาพดี สะอาดเรียบร้อย ร่มรื่น ปลอดภัยและสามารถใช้ให้เกิดประโยชน์ได้สูงสุด

3.8 จัดให้มีอาคารเรียน และอาคารประกอบที่อยู่ในสภาพใช้การได้ดี แข็งแรง มั่นคง สะอาด สวยงาม มีระเบียบและเหมาะสมกับการใช้งาน

3.9 จัดให้มีห้องเรียนและห้องประกอบที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนมากที่สุด

3.10 มีวิธีการสร้างความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับชุมชน โดยจัดให้มีการคิด วางแผน ดำเนินการ และติดตามผลการดำเนินงานร่วมกัน

4. โรงเรียนมีผลการดำเนินงานที่ดี สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดเป็นอย่างดี โดยเฉพาะในเรื่องการพัฒนาผู้เรียน การสร้างความพึงพอใจในอาชีพให้แก่บุคลากร และการสร้างภาพพจน์ที่ดีของโรงเรียน กล่าวคือ

4.1 มีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มประสบการณ์ และพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนให้ปรากฏเด่นชัด

4.2 มีการสร้างเสริมความพึงพอใจในอาชีพครู โรงเรียนเอกชนให้ปรากฏเด่นชัด

4.3 มีการพัฒนาภาพพจน์ที่ดีของโรงเรียนให้ปรากฏเด่นชัดตลอดเวลา

ชินภัทร ภูมิรัตน และคณะ (2533 : 47-58) ทำการวิจัยและประเมินคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษาพบว่า ตัวบ่งชี้คุณภาพการประถมศึกษา จำแนกได้ 3 ลักษณะ คือ

1. ตัวแปรและตัวบ่งชี้ด้านตัวป้อน ซึ่งได้แก่ นักเรียน บุคลากรในโรงเรียน อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณ ตัวบ่งชี้สำหรับตัวป้อนมีดังต่อไปนี้

1.1 อัตราส่วนนักเรียนต่อห้องเรียน

1.2 อัตราส่วนนักเรียนต่อครู

1.3 อัตราส่วนครูต่อห้องเรียน

1.4 ร้อยละของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนประถมศึกษา

1.5 อัตราส่วนครูที่ได้รับการฝึกอบรมด้านการสอนต่อครูที่ไม่ได้รับการฝึกอบรม

1.6 อัตราส่วนพื้นที่ห้องเรียนต่อนักเรียน

1.7 อัตราส่วนจำนวนเตียงพยาบาลต่อจำนวนนักเรียน

1.8 อัตราส่วนห้องสัวมต่อจำนวนนักเรียน

1.9 ร้อยละของเงินงบประมาณที่รัฐจัดสรรให้โรงเรียนในหมวดต่างๆ ต่อหัวต่อปี

1.10 สัดส่วนของเงินงบประมาณที่รัฐจัดสรรให้ต่อเงินนอกงบประมาณ

1.11 อัตราส่วนจำนวนหนังสือในห้องสมุดต่อจำนวนนักเรียน

2. ตัวแปร และตัวบ่งชี้ด้านกระบวนการ ซึ่งจำแนกได้ 3 ด้าน คือ การบริหาร การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล

2.1 การบริหาร ประกอบด้วยงานบริหารด้านวิชาการ เป็นงานที่ส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอนที่ดี ภายในโรงเรียน ประกอบด้วยงานบริหารด้านบุคลากร อาคารสถานที่ การนิเทศและติดตาม งานบริหารธุรการ ได้แก่ งานธุรการ งานทะเบียนนักเรียน การบัญชีการเงิน และการรักษาพัสดุของโรงเรียน งานบริหารด้านบริการนักเรียน ได้แก่ การแนะแนว การปฐมนิเทศ และห้องสมุด การบริการน้ำดื่มน้ำใช้ ยา ห้องพยาบาล ฯลฯ และงานบริหารด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

2.2 การจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่ การใช้สื่อ บรรยากาศในห้องเรียน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และการสอนซ่อมเสริม

2.3 การวัดและการประเมินผล พิจารณาเกี่ยวกับวิธีการในการวัดผลความถี่ ในการวัดตัวบ่งชี้ สำหรับกระบวนการ มีดังต่อไปนี้

1. สัดส่วนของเวลาที่ผู้บริหารไปติดต่อราชการนอกโรงเรียนในเวลาราชการ ในแต่ละภาคการศึกษา

2. การมีแผนพัฒนาการสอนในกลุ่มต่างๆ

3. สัดส่วนการบริการทางวิชาการที่จัดให้แก่นักเรียนที่เรียนเก่งเป็นพิเศษ และเรียนช้าเป็นพิเศษ

4. สัดส่วนของนักเรียนที่ได้รับบริการแนะแนวจากโรงเรียน

5. ร้อยละของบุคลากรที่ได้รับการฝึกอบรมในรอบปีการศึกษา

6. ร้อยละของนักเรียนที่ได้รับการสอนซ่อมเสริมแต่ละกลุ่มประสบการณ์ในรอบปีการศึกษา

7. จำนวนครั้งของการนิเทศภายในโรงเรียนที่ครูได้รับ

8. จำนวนครั้งของการนิเทศภายนอกโรงเรียนที่ครูได้รับ

9. ร้อยละของนักเรียนที่ได้รับบริการโครงการอาการกลางวัน

10. ร้อยละของนักเรียนที่ได้รับบริการฉีดวัคซีนป้องกันโรคติดต่อ

3. ตัวแปรและตัวบ่งชี้ด้านผลผลิต ดูทั้งผลผลิต ด้านปริมาณ และคุณภาพ ซึ่งพิจารณาจากอัตราส่วนการเลื่อนชั้นและซ้ำชั้น อัตราการสำเร็จการศึกษา จำนวนปีเฉลี่ยที่ใช้ในระดับประถมศึกษา อัตราการคงอยู่และออกกลางคัน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539 : 4-7) ได้กำหนดกรอบความคิดของการประเมินสถานศึกษาระดับประถมศึกษาไว้โดยยึดภารกิจและขอบข่ายงานของโรงเรียนทั้ง 6 งาน ได้แก่ งานวิชาการ งานกิจการนักเรียน งานบุคลากร งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตลอดจนปรัชญา ทฤษฎี หลักการและนโยบายการจัดการประถมศึกษาเป็นกรอบในการกำหนดมาตรฐาน ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับขอบข่ายการบริหารงานของ โรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งเป็นภารกิจหลักตามอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียนจะต้องยึดแนวปฏิบัติเพื่อช่วยให้โรงเรียนสามารถดำเนินการพัฒนาการจัดการศึกษาตามภารกิจได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

องค์ประกอบของเกณฑ์มาตรฐาน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบสำคัญ คือ

1. มาตรฐาน คือ สภาพที่พึงประสงค์ ซึ่งระบุถึงสภาพปัจจัยหรือวิธีการดำเนินงานและคุณภาพขั้นต่ำที่ต้องการให้เกิดขึ้นทุกโรงเรียน

2. ตัวบ่งชี้ คือ รายละเอียดในแต่ละมาตรฐาน ซึ่งระบุแนวทางการพัฒนาโรงเรียนเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐาน

3. ระดับคุณภาพ คือ ประเด็นที่ใช้ในการพิจารณาและตัดสินคุณภาพของสภาพหรือการปฏิบัติในแต่ละตัวบ่งชี้ ซึ่งมีข้อพิจารณาและให้ระดับคุณภาพ 5 ระดับ เรียงตามลำดับคุณภาพจากระดับ 1 ซึ่งเป็นระดับคุณภาพต่ำสุด จนถึงระดับ 5 ซึ่งเป็นระดับคุณภาพสูงสุด แต่ละระดับมีความหมาย ดังนี้

ระดับ 1 ควรปรับปรุง
ระดับ 2 พอใช้ได้
ระดับ 3 เป็นที่น่าพอใจ
ระดับ 4 ดี
ระดับ 5 ดีมาก

ในการพิจารณาการผ่านเกณฑ์มาตรฐานนั้น ได้กำหนดเงื่อนไขว่าโรงเรียน จะต้องได้ระดับ 3 ขึ้นไปทุกตัวบ่งชี้ทุกระดับการศึกษาที่เปิดสอนจึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์มาตรฐาน

4. แนวทางการตรวจสอบ คือ มาตรการเสนอแนะเพื่อการตรวจสอบข้อพิจารณาแต่ละประเด็น ได้แก่ การตรวจสอบเอกสาร วัสดุครุภัณฑ์ การสังเกต การซักถามพูดคุย ตลอดจนการตรวจสอบร่องรอยจากหลักฐานอื่นๆ เพื่อประโยชน์ในการประเมินผล

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543ค : 196-222) ได้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการประเมินผลภายในของโรงเรียนนำร่องสังกัดต่างๆ 30 แห่ง โดยศึกษาสภาพปัจจุบัน พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการประเมินผลภายใน ดังต่อไปนี้

1. การทำงานในระบบการประเมินผลภายใน พบว่าสถานศึกษามีรูปแบบการปฏิบัติงานในระบบการประเมินผลภายในที่หลากหลาย บางรูปแบบให้ผลการดำเนินงานที่เหมาะสม แต่บางรูปแบบยังไม่เหมาะสม

2. การพัฒนาบุคลากร พบว่า บุคลากรบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจ ทักษะการประเมินแรงจูงใจ และเจตคติที่ดีต่อการประเมิน ดังนั้นผู้บริหารจึงมีบทบาทสำคัญในการให้ความรู้ด้านการประเมินผลภายในให้กับบุคลากรในสถานศึกษา

3. การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา พบว่าสถานศึกษามิได้นำผลการสำรวจสภาพบริบทหรือผลจากการวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งมาใช้ในการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาสถานศึกษา

4. การกำหนดมาตรฐานที่ต้องประเมิน พบว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่พร้อมที่จะทำการประเมินได้เต็มรูปแบบ หรือประเมินครบทุกมาตรฐานเนื่องจากมีข้อจำกัดด้านบุคลากรในด้านประสบการณ์การประเมิน และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการประเมินผลภายใน ดังนั้นสถานศึกษาจึงควรกำหนดมาตรฐานการศึกษาเฉพาะมาตรฐานที่คิดว่าสามารถดำเนินการได้เร็ว และง่ายเพื่อเป็นการเตรียมบุคลากรให้คุ้นเคยกับระบบ และเกิดทัศนคติที่ดี ต่อการประเมินผลภายใน

5. การแต่งตั้งคณะทำงาน ควรมอบหมายให้บุคคลที่รับผิดชอบได้มีส่วนร่วมในการประเมินมาตรฐานที่ตนเองเกี่ยวข้องด้วย ในการทำงานปกติ และคณะกรรมการควรมีการพิจารณาองค์ประกอบของมาตรฐาน ที่ตัวบ่งชี้เหมือนกันหรือมีความสัมพันธ์กันเพื่อประเมินโดยใช้เครื่องมือแบบเดียวกัน และสิ่งที่พบอีกประการหนึ่งคือโครงสร้างของคณะกรรมการซึ่งครอบคลุมผู้เกี่ยวข้องทุกระดับ เมื่อวิเคราะห์โครงสร้างของคณะกรรมการพบว่าไม่ตรงกับการปฏิบัติงานจริง

6. แหล่งข้อมูล ในการเก็บข้อมูล พบว่าแหล่งข้อมูลที่ได้จากนักเรียน ครู และผู้บริหาร ผลการประเมินที่ค่อนข้างเชื่อถือได้ ในระดับร้อยละ 70-80 แต่แหล่งข้อมูลที่มาจากการประเมินของผู้ปกครอง ผลการประเมินมีความน่าเชื่อถือค่อนข้างต่ำ อยู่ในระดับ ร้อยละ 60-70

7. เครื่องมือประเมิน ผู้สร้างเครื่องมือต้องมีการหลอมรวมเนื้อหาต่างๆ (ซึ่งอาจวัดตัวบ่งชี้หลายตัว แต่เก็บข้อมูลจากแหล่งเดียว) ให้อยู่ในเครื่องมือชุดเดียวกัน แต่ในการปฏิบัติจริงปรากฏว่าครูอาจารย์ในสถานศึกษานำร่องส่วนใหญ่ไม่ได้ดำเนินการเช่นนี้ มีการดึงตัวอย่างเครื่องมือมาใช้ตามคู่มือโดยไม่ได้หลอมรวมเนื้อหา ทำให้มีเครื่องมือประเมิน 2-3 ชุดเพื่อวัดตัวบ่งชี้หนึ่งตัว ดังนั้น หากมีการประเมินตัวบ่งชี้ 20 ตัว ก็อาจจะมีเครื่องมือประเมินมากกว่า 20 ชุด ขึ้นอยู่กับจำนวนแหล่งข้อมูลที่กำหนดว่าจะใช้วัดมากกว่าหนึ่งแหล่งข้อมูลหรือไม่

8. การกำหนดเกณฑ์การประเมิน การวิจัยครั้งนี้พบว่า สถานศึกษามีปัญหาในการกำหนดเกณฑ์การตัดสิน คือ ตัดสินใจไม่ได้ว่าควรใช้เกณฑ์ในระดับใด เนื่องจากสถานศึกษาขาดข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงาน ตามตัวบ่งชี้ที่เกิดขึ้นใหม่ ซึ่งไม่เคยมีการจัดเก็บข้อมูลมาก่อน ไม่มีข้อมูลเส้นฐาน (Baseline Data) ที่จะเป็นตัวเปรียบเทียบ จึงใช้วิธีการแก้ไขปัญหาโดยการกำหนดเกณฑ์แบบอิงเกณฑ์ ที่ระดับความสำเร็จ ร้อยละ 80 เป็นส่วนใหญ่

รูปแบบการกำหนดเกณฑ์ที่เหมาะสม จึงควรให้ผู้เกี่ยวข้องกำหนดเกณฑ์ร่วมกัน ซึ่งแต่ละมาตรฐาน หรือแต่ละตัวบ่งชี้ไม่จำเป็นต้องเป็นเกณฑ์เดียวกันก็ได้ เนื่องจากสถานศึกษามีจุดแข็ง และจุดอ่อน ในการดำเนินงานที่ต่างกัน ตัวบ่งชี้หรือมาตรฐานใดที่ยังดำเนินงานได้ไม่สำเร็จ อาจตั้งเกณฑ์ในระดับที่ไม่สูงมากนัก เพื่อให้บุคลากรเกิดแรงจูงใจที่จะทำให้สำเร็จ ทั้งนี้เพราะบางครั้งการตั้งเป้าหมายไว้สูงเกินไปอาจทำให้เกิดความท้อถอยที่จะทำในกลุ่มผู้ปฏิบัติ

9. การประมวลผล พบว่าสถานศึกษาหลายแห่งต้องทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยมือ โดยเฉพาะสถานศึกษาขนาดเล็ก เนื่องจากมีข้อจำกัดในการใช้คอมพิวเตอร์ ดังนั้น รูปแบบการประมวลผล จึงควรให้ครูรับผิดชอบวิเคราะห์ข้อมูล จากระดับห้องเรียน โดยครูแต่ละคนรับผิดชอบประมวลผล หรือวิเคราะห์ข้อมูลที่ตนเองจัดเก็บให้เสร็จสิ้น แล้วค่อยส่งต่อไปยังหน่วยงานกลาง เพื่อสรุปเป็นภาพรวมของสถานศึกษาต่อไป

จากที่ได้กล่าวมา ได้ชี้ให้เห็นประเด็นสำคัญๆ หลายประการเกี่ยวกับการประเมินผลภายในของสถานศึกษา ดังนั้น สถานศึกษาจำเป็นต้องมีการกำหนดเป้าหมาย กำหนดมาตรฐานการศึกษา การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน การจัดทำ หรือจัดหาเครื่องมือสำหรับประเมิน การกำหนดเกณฑ์การประเมิน ตลอดจนการประมวลผลให้เหมาะสม เพื่อให้ระบบการประเมินผลภายในของสถานศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บทที่ 3
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือและวิธีการสร้างเครื่องมือ
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็น ผู้บริหาร 118 คน ครู 2,748 คน และผู้ปกครอง 1,820 คน โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์ จำนวน 118 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์ จำนวน 118 โรงเรียน ดังนี้

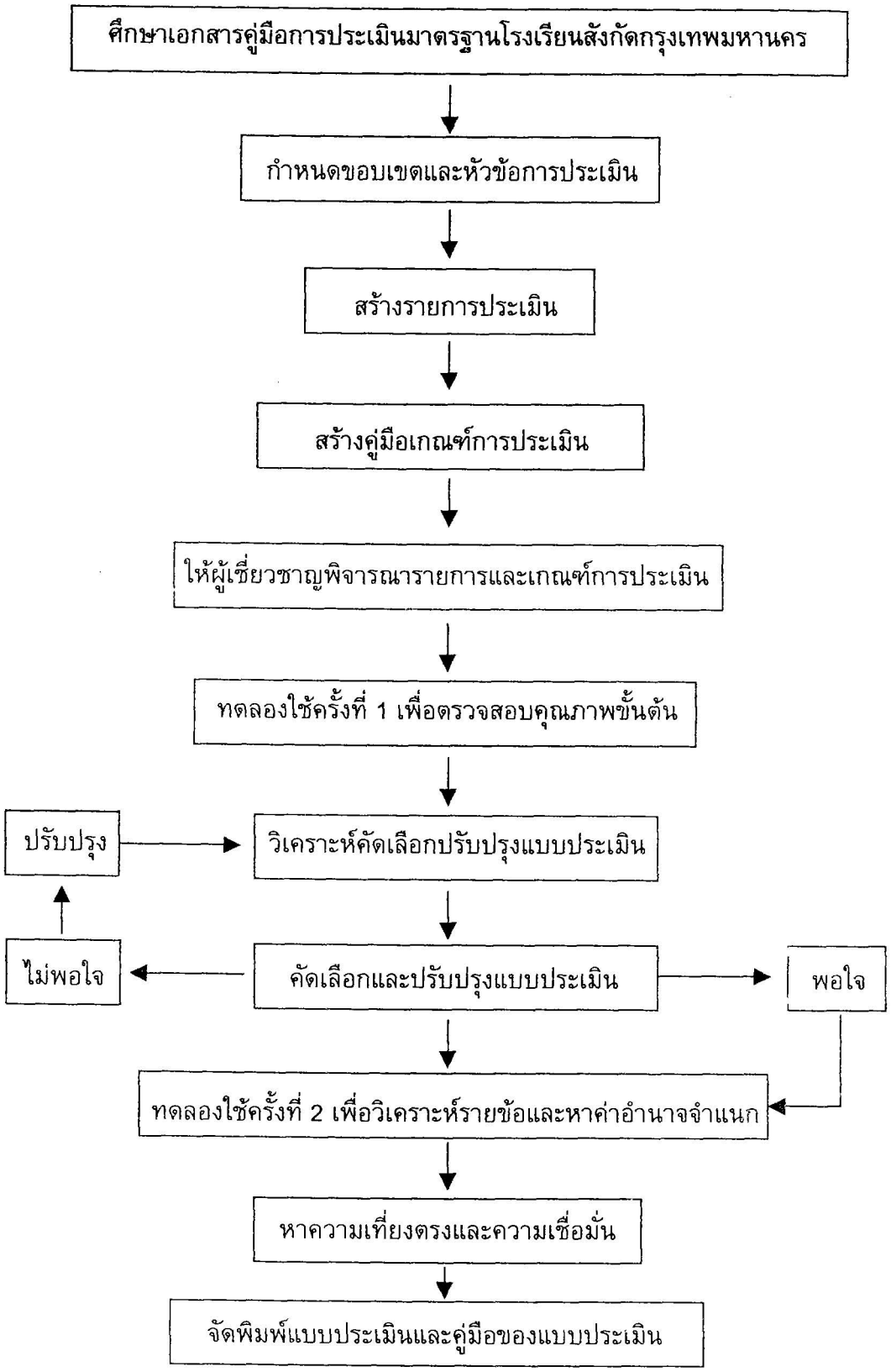
1. ผู้บริหาร ผู้วิจัยกำหนดให้ผู้บริหารทุกโรงเรียน จำนวน 118 คน เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ครู ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ ยามาเน่ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 297 ; อ้างอิงจาก Yamane. 1967 : 886-887) ให้ความคลาดเคลื่อนที่ระดับ .05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 353 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ในอัตราส่วน 1 : 8 ของจำนวนครูแต่ละโรงเรียน
3. ผู้ปกครอง ผู้วิจัยเจาะจงกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองนักเรียน ที่เป็นคณะกรรมการโรงเรียน จำนวน 236 คน ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการหาคุณภาพของแบบประเมิน ในการทดลองครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2

การทดลองครั้งที่	มาตรฐานที่	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง			รวมกลุ่มตัวอย่าง
		ผู้บริหาร	ครู	ผู้ปกครอง	
1	1	53	158	-	211
	2	53	158	106	317
	3	53	158	-	211
	4	53	158	-	211
	5	53	158	106	317
	6	53	158	-	211
2	1	65	195	-	260
	2	65	195	130	390
	3	65	195	-	260
	4	65	195	-	260
	5	65	195	130	390
	6	65	195	-	260

2. เครื่องมือและวิธีการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์ ซึ่งให้ผู้บริหาร ครู เป็นผู้ประเมินทั้ง 6 มาตรฐาน และผู้ปกครองเป็นผู้ประเมินมาตรฐานที่ 2 และ 5 ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ตามลำดับขั้นตอน ดังภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 แผนภูมิขั้นตอนการสร้างแบบประเมิน

จากภาพประกอบ 5 ขั้นตอนการสร้างแบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามรายละเอียด ดังนี้

วิธีการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารคู่มือมาตรฐานโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

2. กำหนดขอบเขตของการประเมินโดยวิเคราะห์จากองค์ประกอบของมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้แก่ การจัดองค์กร/โครงสร้าง สร้างการบริหาร การจัดสภาพแวดล้อม การพัฒนาบุคลากร การนิเทศติดตามผล และการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง

3. กำหนดรายการประเมินย่อยให้สัมพันธ์ และครอบคลุมขอบเขตของการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ

4. สร้างแบบประเมิน ซึ่งเป็นรายการเกี่ยวกับผลการการปฏิบัติ หรือการดำเนินงาน ตามมาตรฐานด้านกระบวนการ โดยใช้แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยแบ่งออกเป็น 4 ระดับ ในแต่ละรายการมีระดับคุณภาพให้เลือก 4 ระดับ ดังนี้

ผลการประเมิน หรือการปฏิบัติในระดับ ดีมาก เท่ากับ 4
ผลการประเมิน หรือการปฏิบัติในระดับ ดี เท่ากับ 3
ผลการประเมิน หรือการปฏิบัติในระดับ พอใช้ เท่ากับ 2
ผลการประเมิน หรือการปฏิบัติในระดับ ต้องปรับปรุง เท่ากับ 1

5. สร้างคู่มือการประเมิน พร้อมทั้งคำชี้แจงการใช้แบบประเมิน และเกณฑ์การให้คะแนน จำนวน 61 ข้อ

6. หาความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity) ของแบบประเมิน โดยการนำเอาแบบประเมิน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปขอคำแนะนำจากประธาน และกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ของผู้วิจัย รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญ รวม 5 คน เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงพินิจ ของแบบประเมิน โดยคัดเลือกรายการประเมิน และเกณฑ์การให้คะแนนที่ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเห็นว่าเหมาะสม ร้อยละ 80 ขึ้นไป ได้รายการประเมินจำนวน 54 ข้อ และเกณฑ์การให้คะแนนจำนวน 56 ข้อ และ ปรับปรุงรายการประเมิน และเกณฑ์การให้คะแนนที่ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมต่ำกว่า ร้อยละ 80 โดยปรับปรุงรายการประเมินจำนวน 7 ข้อ และเกณฑ์การให้คะแนนจำนวน 5 ข้อ

7. นำแบบประเมินที่สร้างแล้วไปทดลองใช้ (Tryout) เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของแบบประเมินเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิคร้อยละ 25 เรียงคะแนนจากน้อยไปหามาก ตัดร้อยละ 25 บนเรียกกลุ่มสูง และร้อยละ 25 ล่างเรียกกลุ่มต่ำ นำมาหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ

โดยการใช้ทดสอบค่าที (t - test) แล้วเลือกเอาเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก คือ ค่าที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 5.368 – 24.944

8. นำแบบประเมินที่ทดลอง และคัดเลือกแล้วไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วทำการวิเคราะห์แบบประเมิน เพื่อหาค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity โดยวิธี Item - Total Correlation) ได้ค่าตั้งแต่ 0.506 – 0.834 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมิน โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของแต่ละมาตรฐาน ได้ค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.8678 – 0.9233 และค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินรวมทั้งฉบับ เท่ากับ 0.9727

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารโรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบประเมิน

2. ผู้วิจัยส่งแบบประเมินพร้อมคู่มือการประเมินไปให้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง สำหรับการทดลองครั้งที่ 1 จำนวน 53 โรงเรียน และสำหรับการทดลองครั้งที่ 2 จำนวน 65 โรงเรียน ให้กับกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งกำหนดวันส่งแบบประเมินคืน ให้กับผู้วิจัย

3. หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบทุกโรงเรียนแล้วนำแบบประเมินมาวิเคราะห์รายข้อ และหาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

4. นำแบบประเมินที่คัดเลือก และปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับโรงเรียน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างครั้งที่ 2 เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบประเมิน แต่ละมาตรฐานและรวมทั้งฉบับ

ลักษณะของแบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์

แบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์ ซึ่งเป็นรายการเกี่ยวกับผลการการปฏิบัติ หรือการดำเนินงานของโรงเรียนตามมาตรฐานด้านกระบวนการ โดยใช้แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยแบ่งออกเป็น 4 ระดับ

แบบประเมินมาตรฐานการศึกษา ด้านกระบวนการ
โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์

1. คำชี้แจง แบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับผู้ประเมิน

ตอนที่ 2 เป็นรายละเอียดของรายการประเมินย่อยด้านกระบวนการในแต่ละมาตรฐาน จำนวน 6 มาตรฐาน

2. ข้อมูลและความคิดเห็นของท่านจะนำมาเพื่อการวิจัยเท่านั้น การประมวลผลผู้วิจัยจะกระทำเป็นความลับจึงไม่กระทบกระเทือนต่อสถานภาพ และการปฏิบัติงานของท่านแต่อย่างใด ดังนั้น จึงขอให้ท่านได้โปรดให้ข้อมูลตามความเป็นจริง

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ประเมิน

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงกับตำแหน่งหน้าที่ หรือสถานภาพของท่าน

( ) ผู้บริหารโรงเรียน

( ) ครู

( ) ผู้ปกครอง

ตอนที่ 2 แบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์ เป็นรายละเอียดของรายการประเมินย่อยด้านกระบวนการในแต่ละมาตรฐาน จำนวน 6 มาตรฐาน

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ลงในตารางให้ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน โดยกำหนดระดับของคุณภาพดังนี้

ผลการประเมิน หรือการปฏิบัติในระดับ	ดีมาก	เท่ากับ 4
ผลการประเมิน หรือการปฏิบัติในระดับ	ดี	เท่ากับ 3
ผลการประเมิน หรือการปฏิบัติในระดับ	พอใช้	เท่ากับ 2
ผลการประเมิน หรือการปฏิบัติในระดับ	ต้องปรับปรุง	เท่ากับ 1

ตัวอย่างแบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ
โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4	3	2	1
มาตรฐานที่ 1 มีการจัดการ/โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจร ให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา				
0) มีการจัดองค์กร/โครงสร้างการบริหารงานชัดเจน	.....	.....	.....	.....
มาตรฐานที่ 2 ส่งเสริมความสัมพันธ์ และความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนในการพัฒนาการศึกษา				
0) ผู้บริหารและครูสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนในการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาของโรงเรียน	.....	.....	.....	.....
มาตรฐานที่ 3 มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมสุขภาพอนามัย และความปลอดภัยของนักเรียน				
0) จัดสภาพแวดล้อมได้สะอาดสวยงาม และเรียบร้อย	.....	.....	.....	.....
มาตรฐานที่ 4 ส่งเสริมและพัฒนาครู บุคลากร ตามความจำเป็นและเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ				
0) จัดครูเข้าสอนตรงตามสาขาวิชาที่จบการศึกษา	.....	.....	.....	.....
มาตรฐานที่ 5 มีการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการของนักเรียน และท้องถิ่น				
0) มีการวิเคราะห์หลักสูตรและปรับเนื้อหาให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น	.....	.....	.....	.....
มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดย เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง				
0) มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย	.....	.....	.....	.....

ตัวอย่างคู่มือการใช้แบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์

แบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์ ฉบับนี้มี 6 มาตรฐาน มีรายละเอียดดังนี้

มาตรฐานที่ 1 มีการจัดองค์กร/โครงสร้างและบริหารงาน อย่างเป็นระบบครบ วงจรให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา

มาตรฐานที่ 2 ส่งเสริมความสัมพันธ์ และความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชน ในการพัฒนาการศึกษา

มาตรฐานที่ 3 มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมสุขภาพ อนามัย และความปลอดภัยของนักเรียน

มาตรฐานที่ 4 ส่งเสริมและพัฒนาครู บุคลากร ตามความจำเป็น และเหมาะสม อย่างสม่ำเสมอ

มาตรฐานที่ 5 มีการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการ ของนักเรียน และท้องถิ่น

มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง

การประเมิน

1. ศึกษารายละเอียดของแบบประเมินทุกขั้นตอนก่อนลงมือประเมิน
2. ให้ผู้ประเมินดูรายการประเมินในแต่ละข้อ แล้วพิจารณาว่าโรงเรียนได้ดำเนินงาน หรือมีผลปรากฏอยู่ในระดับใด ตั้งแต่ 1 – 4 โดยให้ผู้ประเมินทำเครื่องหมาย (✓) ให้ตรงกับระดับคะแนน

ผลการประเมิน หรือการปฏิบัติในระดับ	ดีมาก	เท่ากับ 4
ผลการประเมิน หรือการปฏิบัติในระดับ	ดี	เท่ากับ 3
ผลการประเมิน หรือการปฏิบัติในระดับ	พอใช้	เท่ากับ 2
ผลการประเมิน หรือการปฏิบัติในระดับ	ต้องปรับปรุง	เท่ากับ 1

ตัวอย่างเกณฑ์การประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ

มาตรฐานที่ 1 มีการจัดองค์กร/โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจร ให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา

0) มีการจัดองค์กร/โครงสร้างการบริหารชัดเจน

ข้อพิจารณา

ก. มีโครงสร้าง หรือแผนภูมิการบริหารงานของโรงเรียน
ข. มีการกำหนดขอบข่ายของงานหรือพรรณางาน
ค. มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานต่างๆ
ง. มีการนิเทศ ติดตามผล และประเมินผลการดำเนินงานต่างๆของโรงเรียน

เกณฑ์การประเมิน	
ระดับ 4	เมื่อปฏิบัติครบทุกข้อ
ระดับ 3	เมื่อปฏิบัติ 3 ข้อ
ระดับ 2	เมื่อปฏิบัติ 2 ข้อ
ระดับ 1	เมื่อปฏิบัติ 1 ข้อ

มาตรฐานที่ 2 ส่งเสริมความสัมพันธ์ และความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนในการพัฒนาการศึกษา

0) ผู้บริหารและครูสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนในการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาของโรงเรียน

ข้อพิจารณา

ก. มีโครงการหรือกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ชุมชน
ข. มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารของโรงเรียนให้ชุมชนรับทราบ
ค. จัดประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองตามโอกาสอันควร
ง. ผู้ปกครองหรือตัวแทนชุมชนร่วมจัดกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน

เกณฑ์การประเมิน	
ระดับ 4	เมื่อปฏิบัติครบทุกข้อ
ระดับ 3	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก , ข และ ค
ระดับ 2	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก และ ข
ระดับ 1	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

มาตรฐานที่ 3 มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมสุขภาพอนามัย และความปลอดภัยของนักเรียน

0) จัดสภาพแวดล้อมได้สะอาดสวยงาม และเรียบร้อย

ข้อพิจารณา

ก. มีการมอบหมายให้มีผู้ดูแลรับผิดชอบทำความสะอาดอาคารเรียน และบริเวณต่างๆ

ข. มีการกำหนดพื้นที่รับผิดชอบไว้อย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร

ค. จัดกิจกรรมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาด

ง. มีการติดตามผล และประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ

เกณฑ์การประเมิน

ระดับ 4 เมื่อปฏิบัติครบทุกข้อ

ระดับ 3 เมื่อปฏิบัติในข้อ ก , ข และ ค

ระดับ 2 เมื่อปฏิบัติในข้อ ก และ ข

ระดับ 1 เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

มาตรฐานที่ 4 ส่งเสริมและพัฒนาครู บุคลากร ตามความจำเป็น และเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ

0) จัดครูเข้าสอนตรงตามสาขาวิชาที่จบการศึกษา

ข้อพิจารณา

ก. จัดครูเข้าสอนตรงตามสาขาวิชา ร้อยละ 80 ขึ้นไป

ข. จัดครูเข้าสอนตรงตามสาขาวิชา ร้อยละ 70 – 79

ค. จัดครูเข้าสอนตรงตามสาขาวิชา ร้อยละ 60 - 69

ง. จัดครูเข้าสอนตรงตามสาขาวิชา น้อยกว่าร้อยละ 60

เกณฑ์การประเมิน

ระดับ 4 เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

ระดับ 3 เมื่อปฏิบัติในข้อ ข

ระดับ 2 เมื่อปฏิบัติในข้อ ค

ระดับ 1 เมื่อปฏิบัติในข้อ ง

มาตรฐานที่ 5 มีการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการของนักเรียน และท้องถิ่น

0) มีการวิเคราะห์หลักสูตรและปรับเนื้อหาให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

ข้อพิจารณา

ก. มีการสำรวจข้อมูลความต้องการของชุมชน

ข. มีตัวแทนจากชุมชนร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรของโรงเรียน

ค. คณะกรรมการมีการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตร

ง. มีเอกสารเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่นปรากฏชัดเจน

เกณฑ์การประเมิน

ระดับ 4 เมื่อปฏิบัติครบทุกข้อ

ระดับ 3 เมื่อปฏิบัติในข้อ ก , ข และ ค

ระดับ 2 เมื่อปฏิบัติในข้อ ก และ ข

ระดับ 1 เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

<u>มาตรฐานที่ 6</u> จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง

0) มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย

<u>ข้อพิจารณา</u>

ก. ครูส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิควิธีการสอน

ข. มีการจัดอบรมหรือให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับเทคนิควิธีการสอนต่างๆ

ค. มีการนิเทศติดตามและประเมินผลการสอนของครูอย่างสม่ำเสมอ

ง. ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลายวิธี และมีประสิทธิภาพ

<u>เกณฑ์การประเมิน</u>

<u>ระดับ 4</u> เมื่อปฏิบัติครบทุกข้อ

<u>ระดับ 3</u> เมื่อปฏิบัติในข้อ ก , ข และ ค

<u>ระดับ 2</u> เมื่อปฏิบัติในข้อ ก และ ข

<u>ระดับ 1</u> เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 หาค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 73)

$$\overline{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\overline{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

X แทน คะแนนของผู้ประเมินแต่ละคน

N แทน จำนวนผู้ประเมิน

1.2 หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard - Deviation) โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 79)

$$S = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - \left(\sum x\right)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X แทน คะแนนของผู้ประเมินแต่ละคน

N แทน จำนวนผู้ประเมิน

2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 หาค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ของแบบประเมินโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างคะแนนในแต่ละข้อคำถาม กับคะแนนรวมของข้อคำถามแต่ละด้าน (Item - Total Correlation) โดยใช้สูตร (อนันต์ ศรีโสภา. 2534 : 174-175)

$$r = \frac{N\sum XY - \left(\sum X\right)\left(\sum Y\right)}{\sqrt{\left[N\sum X^2 - \left(\sum X\right)^2\right]\left[N\sum Y^2 - \left(\sum Y\right)^2\right]}}$$

r แทน ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

N แทน จำนวนผู้ประเมิน

X แทน คะแนนของแต่ละข้อคำถาม

Y แทน คะแนนรวมของข้อคำถามในด้านนั้น

1.2 หาค่าอำนาจจำแนก โดยใช้การทดสอบค่าที (t - test) โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 216)

$$t = \frac{\overline{X}_H - \overline{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^{\,2}}{n_H} + \frac{S_L^{\,2}}{n_L}}}$$

t แทน ค่าอำนาจจำแนก

$\overline{X}_H$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มผู้ได้คะแนนสูง

$\overline{X}_L$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มผู้ได้คะแนนต่ำ

$S_H^{\,2}$ แทน ความแปรปรวนของกลุ่มผู้ได้คะแนนสูง

$S_L^{\,2}$ แทน ความแปรปรวนของกลุ่มผู้ได้คะแนนต่ำ

n_H แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง

n_L แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

2. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบประเมินรายด้าน โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 200)

$$\alpha = \frac{n}{n-1}\left[1 - \frac{\sum S_i^{\,2}}{S_t^{\,2}}\right]$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

n แทน จำนวนข้อของแบบประเมิน

$S_i^{\,2}$ แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนเป็นรายข้อ

$S_t^{\,2}$ แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับ การแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

N แทน จำนวนคนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

n แทน จำนวนข้อของแบบประเมิน

$\overline{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

S แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

t แทน ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ

r แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ความเที่ยงตรงของแบบประเมินแต่ละข้อ

α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบประเมิน

X_1 แทน คะแนนจากแบบประเมินมาตรฐานการศึกษามาตรฐานที่ 1

X_2 แทน คะแนนจากแบบประเมินมาตรฐานการศึกษามาตรฐานที่ 2

X_3 แทน คะแนนจากแบบประเมินมาตรฐานการศึกษามาตรฐานที่ 3

X_4 แทน คะแนนจากแบบประเมินมาตรฐานการศึกษามาตรฐานที่ 4

X_5 แทน คะแนนจากแบบประเมินมาตรฐานการศึกษามาตรฐานที่ 5

X_6 แทน คะแนนจากแบบประเมินมาตรฐานการศึกษามาตรฐานที่ 6

X_t แทน คะแนนรวมจากแบบประเมินมาตรฐานการศึกษาทั้ง 6 มาตรฐาน

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล และแปลผลการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. การประเมินคุณภาพของแบบประเมินขั้นต้น
   1.1 รายละเอียดของแบบประเมิน และคู่มือการประเมิน
   1.2 ความเที่ยงตรงเชิงพินิจ
2. การทดลองแบบมาตรฐานการศึกษา ด้านกระบวนการครั้งที่ 1
   2.1 รายละเอียดของแบบประเมิน
   2.2 การวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกของแบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ
   2.3 การวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบประเมินมาตรฐานการศึกษา ด้านกระบวนการ

2.4 การปรับปรุงและคัดเลือกแบบประเมินเพื่อนำไปทดลองครั้งที่ 2

3. การทดลองแบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการครั้งที่ 2

3.1 รายละเอียดของแบบประเมิน

3.2 การวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ

3.3 การวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การประเมินคุณภาพขั้นต้น

1.1 รายละเอียดเบื้องต้นของแบบประเมินและคู่มือการประเมิน

1.1.1 แบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์ มีจำนวนทั้งหมด 61 ข้อ ประกอบด้วยมาตรฐานที่ 1 มี 13 ข้อ มาตรฐานที่ 2 มี 8 ข้อ มาตรฐานที่ 3 มี 9 ข้อ มาตรฐานที่ 4 มี 11 ข้อ มาตรฐานที่ 5 มี 7 ข้อและมาตรฐานที่ 6 มี 13 ข้อ

1.1.2 คู่มือการประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครกลุ่มศรีนครินทร์ ประกอบด้วยเกณฑ์ การให้คะแนน 4 ระดับ คือ

ระดับ 1 หมายถึง ผลการประเมินหรือการปฏิบัติในระดับต้องปรับปรุง

ระดับ 2 หมายถึง ผลการประเมินหรือการปฏิบัติในระดับพอใช้

ระดับ 3 หมายถึง ผลการประเมินหรือการปฏิบัติในระดับดี

ระดับ 4 หมายถึง ผลการประเมินหรือการปฏิบัติในระดับดีมาก

1.2 ความเที่ยงตรงเชิงพินิจ

ในการสร้างแบบประเมิน และคู่มือการประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์ ผู้วิจัยได้นำแบบประเมินจำนวน 61 ข้อ และเกณฑ์การให้คะแนนในคู่มือการประเมิน ซึ่งมีรายการประเมิน จำนวน 244 รายการ ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลการศึกษา 2 ท่าน และด้านมาตรฐานการศึกษา โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร 2 ท่าน ศึกษานิเทศก์สำนักการศึกษา 1 ท่าน พิจารณาแบบประเมินรายข้อพร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับการใช้สำนวนภาษา และความชัดเจนของรายการประเมิน โดยคัดเลือกข้อที่ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเห็นว่าเหมาะสม ร้อยละ 80 และปรับปรุง ข้อที่ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมต่ำกว่า ร้อยละ 80

ผลการพิจารณาความเหมาะสมของรายการประเมิน และเกณฑ์การให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 สรุปจำนวนข้อของแบบประเมินที่ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสม

แบบประเมิน	จำนวนข้อ						
	แบบประเมินที่สร้าง	รายข้อประเมิน			เกณฑ์การให้คะแนน		
		คัดไว้	ปรับปรุง	ข้อที่ปรับปรุง	คัดไว้	ปรับปรุง	ข้อที่ปรับปรุง
มาตรฐานที่ 1	13	11	2	4, 7	11	2	1, 12
มาตรฐานที่ 2	8	8	-	-	8	-	-
มาตรฐานที่ 3	9	8	1	5	9	-	-
มาตรฐานที่ 4	11	10	1	10	10	1	9
มาตรฐานที่ 5	7	6	1	7	7	-	-
มาตรฐานที่ 6	13	11	2	5, 7	11	2	5, 8
รวม	61	54	7	7	56	5	5

จากการหาความสอดคล้องของแบบประเมินของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ผู้วิจัยได้คัดเลือกรายการประเมินไว้ 54 ข้อ ปรับปรุงรายข้อการประเมิน 7 ข้อ คัดเลือกเกณฑ์การให้คะแนนไว้ 56 ข้อ ปรับปรุงเกณฑ์การให้คะแนน 5 ข้อ

ผู้วิจัยได้นำข้อการประเมินมาจัดทำฉบับแบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการรวม 61 ข้อ และนำเกณฑ์การให้คะแนนมาจัดทำฉบับคู่มือการประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการเพื่อนำไปใช้ในการทดลองครั้งที่ 1

2. การทดลองแบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ ครั้งที่ 1

2.1 รายละเอียดของแบบประเมิน

รายละเอียดของแบบประเมิน ประกอบด้วย จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ประเมิน จำนวนข้อของแบบประเมิน ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์ จากการทดลองครั้งที่ 1

แบบประเมิน	N	n	$\overline{X}$	S
X_1	211	13	3.12	0.74
X_2	317	8	3.21	0.74
X_3	211	9	3.22	0.73
X_4	211	11	3.43	0.84
X_5	317	7	2.44	0.69
X_6	211	13	3.08	0.71

จากตาราง 6 ผลการวิเคราะห์แบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์ จำนวน 6 มาตรฐาน ปรากฏว่า แบบประเมินมาตรฐานที่ 5 มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2.44 ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.69 แบบประเมินมาตรฐานที่ 4 มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.43 ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.84

2.2 การวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกของแบบประเมิน

ผู้วิจัยได้นำผลการประเมินครั้งที่ 1 มาวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ได้ผลการวิเคราะห์ ดังตาราง 7 - 12

ตาราง 7 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบประเมิน มาตรฐานที่ 1 (N = 211)

ข้อที่	$\overline{X}_H$	$\overline{X}_L$	S^2_H	S^2_L	t	การพิจารณา
1	3.81	2.75	0.16	0.42	10.14**	คัดเลือกไว้
2	3.75	2.25	0.19	0.34	15.08**	คัดเลือกไว้
3	3.72	2.04	0.25	0.19	18.51**	คัดเลือกไว้
4	3.94	2.87	0.05	0.39	11.80**	คัดเลือกไว้
5	3.94	3.00	0.05	0.46	9.56**	คัดเลือกไว้
6	3.94	2.83	0.05	0.45	11.40**	คัดเลือกไว้
7	3.83	2.40	0.14	0.40	14.19**	คัดเลือกไว้
8	3.85	2.57	0.13	0.40	12.77**	คัดเลือกไว้
9	3.74	2.13	0.20	0.27	17.05**	คัดเลือกไว้
10	3.77	2.06	0.18	0.29	18.36**	คัดเลือกไว้
11	3.81	2.34	0.16	0.31	15.77**	คัดเลือกไว้
12	3.89	2.30	0.10	0.29	18.38**	คัดเลือกไว้
13	3.42	2.06	0.32	0.36	11.94**	คัดเลือกไว้

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 7 ผลการวิเคราะห์แบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มาตรฐานที่ 1 จำนวน 13 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 9.56 ถึง 18.51 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทุกข้อ

ตาราง 8 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบประเมิน มาตรฐานที่ 2 (N = 317)

ข้อที่	$\overline{X}_H$	$\overline{X}_L$	S^2_H	S^2_L	t	การพิจารณา
1	3.85	2.87	0.13	0.73	18.67**	คัดเลือกไว้
2	3.81	2.74	0.16	0.54	18.49**	คัดเลือกไว้
3	3.83	2.66	0.14	0.42	23.40**	คัดเลือกไว้
4	3.77	2.75	0.18	0.46	18.27**	คัดเลือกไว้
5	3.89	2.98	0.10	0.52	24.94**	คัดเลือกไว้
6	3.58	2.64	0.36	0.62	18.58**	คัดเลือกไว้
7	3.74	2.89	0.24	0.53	19.32**	คัดเลือกไว้
8	3.62	2.57	0.35	0.44	15.26**	คัดเลือกไว้

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 8 ผลการวิเคราะห์แบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มาตรฐานที่ 2 จำนวน 8 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 15.26 ถึง 24.94 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทุกข้อ

ตาราง 9 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบประเมิน มาตรฐานที่ 3 (N = 211)

ข้อที่	$\bar{X}_H$	$\bar{X}_L$	S^2_H	S^2_L	t	การพิจารณา
1	3.79	2.85	0.17	0.40	13.12**	คัดเลือกไว้
2	3.83	2.96	0.14	0.19	12.66**	คัดเลือกไว้
3	3.83	2.91	0.14	0.59	13.62**	คัดเลือกไว้
4	3.64	2.68	0.39	0.57	12.29**	คัดเลือกไว้
5	3.74	2.87	0.28	0.54	14.13**	คัดเลือกไว้
6	3.64	2.64	0.27	0.43	15.08**	คัดเลือกไว้
7	3.77	2.53	0.23	0.52	14.15**	คัดเลือกไว้
8	3.68	2.62	0.30	0.39	12.61**	คัดเลือกไว้
9	3.72	2.74	0.21	0.43	12.87**	คัดเลือกไว้

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 9 ผลการวิเคราะห์แบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มาตรฐานที่ 3 จำนวน 9 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 12.29 ถึง 15.08 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทุกข้อ

ตาราง 10 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบประเมิน มาตรฐานที่ 4 (N = 211)

ข้อที่	$\overline{X}_H$	$\overline{X}_L$	S^2_H	S^2_L	t	การพิจารณา
1	3.53	2.60	0.25	0.74	10.41**	คัดเลือกไว้
2	3.64	2.72	0.23	0.75	10.61**	คัดเลือกไว้
3	3.81	2.81	0.16	0.35	18.55**	คัดเลือกไว้
4	3.81	2.75	0.16	0.50	14.88**	คัดเลือกไว้
5	3.74	2.83	0.24	0.64	12.38**	คัดเลือกไว้
6	3.79	2.43	0.17	0.48	17.65**	คัดเลือกไว้
7	3.81	2.36	0.16	0.54	17.18**	คัดเลือกไว้
8	3.85	2.57	0.13	0.63	16.60**	คัดเลือกไว้
9	3.64	2.40	0.27	0.63	15.68**	คัดเลือกไว้
10	3.62	2.43	0.32	0.94	15.23**	คัดเลือกไว้
11	3.79	2.81	0.21	0.31	13.20**	คัดเลือกไว้

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 10 ผลการวิเคราะห์แบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มาตรฐานที่ 4 จำนวน 11 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 10.41 ถึง 18.55 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทุกข้อ

ตาราง 11 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบประเมิน มาตรฐานที่ 5 (N = 317)

ข้อที่	$\overline{X}_H$	$\overline{X}_L$	S^2_H	S^2_L	t	การพิจารณา
1	3.42	2.30	0.48	0.33	16.25**	คัดเลือกไว้
2	3.28	2.17	0.51	0.34	15.66**	คัดเลือกไว้
3	3.25	2.15	0.46	0.40	15.25**	คัดเลือกไว้
4	3.26	2.36	0.43	0.35	15.24**	คัดเลือกไว้
5	3.15	2.25	0.63	0.38	16.49**	คัดเลือกไว้
6	3.40	2.30	0.40	0.37	18.72**	คัดเลือกไว้
7	3.51	2.58	0.49	0.63	10.87**	คัดเลือกไว้

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 11 ผลการวิเคราะห์แบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มาตรฐานที่ 5 จำนวน 7 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 10.87 ถึง 18.72 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทุกข้อ

ตาราง 12 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบประเมิน มาตรฐานที่ 6 (N = 211)

ข้อที่	$\bar{X}_H$	$\bar{X}_L$	S^2_H	S^2_L	t	การพิจารณา
1	3.66	2.68	0.23	0.41	8.46**	คัดเลือกไว้
2	3.53	2.47	0.29	0.37	7.13**	คัดเลือกไว้
3	3.45	2.40	0.33	0.40	6.19**	คัดเลือกไว้
4	3.53	2.47	0.37	0.37	6.46**	คัดเลือกไว้
5	3.25	2.32	0.50	0.49	5.37**	คัดเลือกไว้
6	3.49	2.68	0.29	0.41	7.06**	คัดเลือกไว้
7	3.47	2.30	0.37	0.52	8.22**	คัดเลือกไว้
8	3.36	2.36	0.35	0.35	7.64**	คัดเลือกไว้
9	3.81	2.91	0.19	0.28	10.12**	คัดเลือกไว้
10	3.75	2.87	0.19	0.39	8.40**	คัดเลือกไว้
11	3.77	3.00	0.22	0.42	6.73**	คัดเลือกไว้
12	3.75	3.06	0.19	0.32	7.58**	คัดเลือกไว้
13	3.72	2.92	0.28	0.30	6.93**	คัดเลือกไว้

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 12 ผลการวิเคราะห์แบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มาตรฐานที่ 6 จำนวน 13 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 5.37 ถึง 10.12 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทุกข้อ

2.3 การวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

ผู้วิจัยนำผลการประเมินครั้งที่ 1 มาวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง โดยการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อของผู้ประเมินแต่ละคน กับคะแนนรวมของแต่ละคนในแต่ละมาตรฐานของแบบประเมิน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องภายใน ได้ผลการวิเคราะห์ ดังตาราง 13 – 18

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างจากการทดลองครั้งที่ 1 มาตรฐานที่ 1 (N = 211)

ข้อที่	$\overline{X}$	S	r	การพิจารณา
1	3.35	0.65	0.593**	คัดเลือกไว้
2	2.96	0.76	0.661**	คัดเลือกไว้
3	2.85	0.80	0.739**	คัดเลือกไว้
4	3.46	0.64	0.623**	คัดเลือกไว้
5	3.44	0.72	0.539**	คัดเลือกไว้
6	3.51	0.65	0.630**	คัดเลือกไว้
7	3.14	0.76	0.541**	คัดเลือกไว้
8	3.29	0.69	0.649**	คัดเลือกไว้
9	3.00	0.80	0.736**	คัดเลือกไว้
10	2.92	0.82	0.757**	คัดเลือกไว้
11	3.0	0.76	0.718**	คัดเลือกไว้
12	3.03	0.74	0.731**	คัดเลือกไว้
13	2.64	0.80	0.638**	คัดเลือกไว้

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 13 ผลการวิเคราะห์แบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มาตรฐานที่ 1 จำนวน 13 ข้อ มีค่าความเที่ยงตรงตั้งแต่ 0.539 ถึง 0.757 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทุกข้อ

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างจากการทดลองครั้งที่ 1 มาตรฐานที่ 2 (N = 317)

ข้อที่	$\bar{X}$	S	r	การพิจารณา
1	3.38	0.70	0.691**	คัดเลือกไว้
2	3.21	0.75	0.697**	คัดเลือกไว้
3	3.20	0.76	0.727**	คัดเลือกไว้
4	3.26	0.71	0.683**	คัดเลือกไว้
5	3.31	0.72	0.709**	คัดเลือกไว้
6	3.00	0.85	0.662**	คัดเลือกไว้
7	3.27	0.70	0.682**	คัดเลือกไว้
8	3.08	0.75	0.602**	คัดเลือกไว้

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 14 ผลการวิเคราะห์แบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มาตรฐานที่ 2 จำนวน 8 ข้อ มีค่าความเที่ยงตรงตั้งแต่ 0.602 ถึง 0.727 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทุกข้อ

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างจากการทดลองครั้งที่ 1 มาตรฐานที่ 3 (N = 211)

ข้อที่	$\bar{X}$	S	r	การพิจารณา
1	3.37	0.67	0.737**	คัดเลือกไว้
2	3.37	0.60	0.678**	คัดเลือกไว้
3	3.37	0.71	0.725**	คัดเลือกไว้
4	3.03	0.88	0.610**	คัดเลือกไว้
5	3.28	0.77	0.798**	คัดเลือกไว้
6	3.16	0.77	0.745**	คัดเลือกไว้
7	3.11	0.80	0.788**	คัดเลือกไว้
8	3.08	0.71	0.705**	คัดเลือกไว้
9	3.23	0.67	0.768**	คัดเลือกไว้

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 15 ผลการวิเคราะห์แบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มาตรฐานที่ 3 จำนวน 9 ข้อ มีค่าความเที่ยงตรงตั้งแต่ 0.610 ถึง 0.798 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทุกข้อ

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างจากการทดลองครั้งที่ 1 มาตรฐานที่ 4 (N = 211)

ข้อที่	$\bar{X}$	S	r	การพิจารณา
1	3.00	0.79	0.634**	คัดเลือกไว้
2	3.13	0.73	0.776**	คัดเลือกไว้
3	3.20	0.70	0.685**	คัดเลือกไว้
4	3.28	0.73	0.792**	คัดเลือกไว้
5	3.35	0.70	0.758**	คัดเลือกไว้
6	3.06	0.79	0.799**	คัดเลือกไว้
7	3.00	0.84	0.800**	คัดเลือกไว้
8	3.09	0.79	0.830**	คัดเลือกไว้
9	2.91	0.83	0.744**	คัดเลือกไว้
10	2.96	0.89	0.723**	คัดเลือกไว้
11	3.29	0.67	0.721**	คัดเลือกไว้

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 16 ผลการวิเคราะห์แบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มาตรฐานที่ 4 จำนวน 11 ข้อ มีค่าความเที่ยงตรงตั้งแต่ 0.634 ถึง 0.830 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทุกข้อ

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างจากการทดลองครั้งที่ 1 มาตรฐานที่ 5 (N = 317)

ข้อที่	$\overline{X}$	S	r	การพิจารณา
1	2.76	0.80	0.725**	คัดเลือกไว้
2	2.65	0.84	0.728**	คัดเลือกไว้
3	2.76	0.81	0.739**	คัดเลือกไว้
4	2.87	0.74	0.718**	คัดเลือกไว้
5	2.63	0.81	0.760**	คัดเลือกไว้
6	2.83	0.73	0.739**	คัดเลือกไว้
7	3.03	0.75	0.558**	คัดเลือกไว้

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 17 ผลการวิเคราะห์แบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มาตรฐานที่ 5 จำนวน 7 ข้อ มีค่าความเที่ยงตรงตั้งแต่ 0.558 ถึง 0.760 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทุกข้อ

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างจากการทดลองครั้งที่ 1 มาตรฐานที่ 6 (N = 211)

ข้อที่	$\bar{X}$	S	r	การพิจารณา
1	3.11	0.69	0.627**	คัดเลือกไว้
2	2.97	0.71	0.639**	คัดเลือกไว้
3	2.97	0.74	0.672**	คัดเลือกไว้
4	2.99	0.71	0.679**	คัดเลือกไว้
5	2.67	0.81	0.430**	คัดเลือกไว้
6	2.98	0.75	0.617**	คัดเลือกไว้
7	2.82	0.80	0.552**	คัดเลือกไว้
8	2.83	0.75	0.550**	คัดเลือกไว้
9	3.34	0.63	0.642**	คัดเลือกไว้
10	3.28	0.67	0.626**	คัดเลือกไว้
11	3.36	0.69	0.636**	คัดเลือกไว้
12	3.39	0.58	0.689**	คัดเลือกไว้
13	3.27	0.65	0.669**	คัดเลือกไว้

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 18 ผลการวิเคราะห์แบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มาตรฐานที่ 6 จำนวน 13 ข้อ มีค่าความเที่ยงตรงตั้งแต่ 0.430 ถึง 0.689 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทุกข้อ

2.4 การปรับปรุงและคัดเลือกแบบประเมินเพื่อไปทดลอง ครั้งที่ 2

ผลการวิเคราะห์จากการทดลองในครั้งที่ 1 จะเห็นได้ว่า แบบประเมินที่สร้างมา 6 มาตรฐาน ซึ่งประกอบด้วย มาตรฐานที่ 1 มีการจัดองค์กร/โครงสร้างและบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจรให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา มาตรฐานที่ 2 ส่งเสริมความสัมพันธ์ และความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนในการพัฒนาการศึกษา มาตรฐานที่ 3 มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมสุขภาพอนามัย และความปลอดภัยของนักเรียน มาตรฐานที่ 4 ส่งเสริมและพัฒนาครู บุคลากร ตามความจำเป็น และเหมาะสม อย่างสม่ำเสมอ มาตรฐานที่ 5 มีการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการของนักเรียน และท้องถิ่น มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งทุกข้อมีค่าความเที่ยงตรงภายในอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทุกมาตรฐาน นำไปทดลองครั้งที่ 2

3. การทดลองแบบประเมินมาตรฐาน ครั้งที่ 2

3.1 รายละเอียดของแบบประเมิน

รายละเอียดของแบบประเมิน ประกอบด้วยจำนวนกลุ่มโรงเรียน จำนวนข้อ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังแสดงในตาราง 19

ตาราง 19 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์ จากการทดลองครั้งที่ 2

แบบประเมิน	N	n	$\bar{X}$	S
X_1	260	13	3.15	0.75
X_2	390	8	3.23	0.74
X_3	260	9	3.19	0.71
X_4	260	11	3.45	0.82
X_5	390	7	2.43	0.73
X_6	260	13	3.08	0.73

จากตาราง 19 ผลการวิเคราะห์แบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์ จำนวน 6 มาตรฐาน ปรากฏว่า แบบประเมินมาตรฐานที่ 5 มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2.43 ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.73 แบบประเมินมาตรฐานที่ 4 มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.45 ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.82

3.2 วิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

ผู้วิจัยนำผลการทดลองครั้งที่ 2 มาวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง โดยอาศัยค่าความสอดคล้องภายใน ด้วยวิธีหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมแต่ละมาตรฐานของแบบประเมิน ได้ผลการวิเคราะห์ดังตาราง 20 – 25

ตาราง 20 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างจากการทดลองครั้งที่ 2 มาตรฐานที่ 1 (N = 260)

ข้อที่	$\bar{X}$	S	r
1	3.30	0.69	0.506**
2	2.92	0.77	0.594**
3	2.80	0.76	0.625**
4	3.44	0.61	0.536**
5	3.42	0.72	0.526**
6	3.47	0.68	0.591**
7	3.14	0.79	0.715**
8	3.23	0.73	0.573**
9	2.90	0.80	0.620**
10	2.83	0.82	0.689**
11	2.91	0.80	0.656**
12	2.98	0.80	0.656**
13	2.61	0.82	0.605**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 20 ผลการวิเคราะห์แบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มาตรฐานที่ 1 จำนวน 13 ข้อ มีค่าความเที่ยงตรงตั้งแต่ 0.506 ถึง 0.715 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทุกข้อ

ตาราง 21 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างจากการทดลองครั้งที่ 2 มาตรฐานที่ 2 (N = 390)

ข้อที่	$\bar{X}$	S	r
1	3.37	0.69	0.769**
2	3.25	0.73	0.766**
3	3.25	0.74	0.806**
4	3.23	0.74	0.711**
5	3.32	0.72	0.768**
6	3.02	0.80	0.740**
7	3.27	0.72	0.730**
8	3.37	0.69	0.602**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 21 ผลการวิเคราะห์แบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มาตรฐานที่ 2 จำนวน 8 ข้อ มีค่าความเที่ยงตรงตั้งแต่ 0.602 ถึง 0.806 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทุกข้อ

ตาราง 22 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างจากการทดลองครั้งที่ 2 มาตรฐานที่ 3 (N = 260)

ข้อที่	$\bar{X}$	S	r
1	3.25	0.73	0.723**
2	3.25	0.74	0.714**
3	3.23	0.74	0.744**
4	3.32	0.72	0.553**
5	3.02	0.80	0.720**
6	3.27	0.72	0.699**
7	3.14	0.76	0.755**
8	3.10	0.72	0.722**
9	3.16	0.64	0.772**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 22 ผลการวิเคราะห์แบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มาตรฐานที่ 3 จำนวน 9 ข้อ มีค่าความเที่ยงตรงตั้งแต่ 0.553 ถึง 0.772 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทุกข้อ

ตาราง 23 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างจากการทดลองครั้งที่ 2 มาตรฐานที่ 4 (N = 260)

ข้อที่	$\bar{X}$	S	r
1	3.06	0.75	0.663**
2	3.15	0.69	0.701**
3	3.18	0.68	0.767**
4	3.30	0.68	0.762**
5	3.34	0.66	0.742**
6	3.03	0.73	0.736**
7	2.98	0.83	0.784**
8	3.17	0.77	0.818**
9	3.00	0.85	0.758**
10	3.03	0.88	0.751**
11	3.29	0.69	0.650**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 23 ผลการวิเคราะห์แบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มาตรฐานที่ 4 จำนวน 11 ข้อ มีค่าความเที่ยงตรงตั้งแต่ 0.650 ถึง 0.818 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทุกข้อ

ตาราง 24 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างจากการทดลองครั้งที่ 2 มาตรฐานที่ 5 (N = 390)

ข้อที่	$\bar{X}$	S	r
1	2.83	0.81	0.723**
2	2.68	0.77	0.725**
3	2.77	0.83	0.698**
4	2.83	0.77	0.789**
5	2.72	0.80	0.834**
6	2.84	0.76	0.797**
7	3.05	0.80	0.668**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 24 ผลการวิเคราะห์แบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มาตรฐานที่ 5 จำนวน 7 ข้อ มีค่าความเที่ยงตรงตั้งแต่ 0.668 ถึง 0.834 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทุกข้อ

ตาราง 25 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างจากการทดลองครั้งที่ 2 มาตรฐานที่ 6 (N = 260)

ข้อที่	$\bar{X}$	S	r
1	3.08	0.71	0.720**
2	2.97	0.75	0.755**
3	2.94	0.76	0.760**
4	3.02	0.72	0.790**
5	2.71	0.88	0.623**
6	2.98	0.75	0.648**
7	2.90	0.76	0.694**
8	2.86	0.76	0.727**
9	3.28	0.68	0.703**
10	3.32	0.67	0.682**
11	3.32	0.72	0.740**
12	3.37	0.63	0.748**
13	3.24	0.67	0.762**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 25 ผลการวิเคราะห์แบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มาตรฐานที่ 6 จำนวน 13 ข้อ มีค่าความเที่ยงตรงตั้งแต่ 0.623 ถึง 0.790 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

3.3 การวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบประเมิน

ผู้วิจัยได้นำผลการทดลองครั้งที่ 2 มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นเป็นรายด้าน 6 ด้าน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 มีการจัดองค์กร/โครงสร้างและบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจรให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา มาตรฐานที่ 2 ส่งเสริมความสัมพันธ์ และความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนในการพัฒนาการศึกษา มาตรฐานที่ 3 มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมสุขภาพอนามัย และความปลอดภัยของนักเรียน มาตรฐานที่ 4 ส่งเสริมและพัฒนาครู บุคลากร ตามความจำเป็น และเหมาะสม อย่างสม่ำเสมอ มาตรฐานที่ 5 มีการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการของนักเรียนและท้องถิ่น

มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ดังแสดงในตาราง 26

ตาราง 26 ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินจากการทดลองครั้งที่ 2

แบบประเมิน	n	α
X_1	13	0.9233
X_2	8	0.8785
X_3	9	0.8732
X_4	11	0.9174
X_5	7	0.8678
X_6	13	0.9204
X_t	61	0.9727

จากตาราง 26 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์ จำนวน 6 มาตรฐาน ปรากฏว่า มีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.8678 ถึง 0.9233 โดยที่แบบประเมิน มาตรฐานที่ 1 มีการจัดองค์กร/โครงสร้างและบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจรให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา มีค่าความเชื่อมั่นสูงสุด และแบบประเมินมาตรฐานที่ 5 มีการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการของ นักเรียนและท้องถิ่น มีความเชื่อมั่นต่ำสุด ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินรวมทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.9727

บทที่ 5
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อสร้างแบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์

2. เพื่อหาคุณภาพของแบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้ประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์ ประกอบด้วยผู้บริหารจำนวน 65 คน ครูจำนวน 195 คน ผู้ปกครองจำนวน 130 คน จากโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์ จำนวน 118 โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบประเมินมาตรฐานการศึกษา ด้านกระบวนการของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์ ซึ่งประกอบด้วยแบบประเมินชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ แบ่งออกเป็น 6 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 จำนวน 13 ข้อ มาตรฐานที่ 2 จำนวน 8 ข้อ มาตรฐานที่ 3 จำนวน 9 ข้อ มาตรฐานที่ 4 จำนวน 11 ข้อ มาตรฐานที่ 5 ที่จำนวน 7 ข้อ และมาตรฐานที่ 6 จำนวน 13 ข้อ รวมจำนวน 61 ข้อ และคู่มือการประเมินมาตรฐานการศึกษา ด้านกระบวนการโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์

วิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารโรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. นำแบบประเมินให้กับผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์ด้วยตนเอง พร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียด และนัดวันรับแบบประเมินคืน

3. หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูล นำแบบประเมินมาปรับปรุง และคัดเลือกรายข้อการประเมิน ดังนี้

3.1 ครั้งที่ 1 เพื่อวิเคราะห์ปรับปรุงและคัดเลือกรายข้อการประเมิน

3.2 ครั้งที่ 2 เพื่อวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบประเมินในด้านความเที่ยงตรง และความเชื่อมั่นของแบบประเมิน

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า แบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทั้ง 6 มาตรฐาน มีคุณภาพโดยพิจารณาคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง และความเชื่อมั่น พบว่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างทุกด้านมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 และมีค่าความเชื่อมั่นสูง ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 มีการจัดองค์กร/โครงสร้างและบริหารงาน อย่างเป็นระบบครบวงจรให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา มีค่าความเที่ยงตรงตั้งแต่ 0.506 ถึง 0.715 และมีค่าความเชื่อมั่น 0.9233

มาตรฐานที่ 2 ส่งเสริมความสัมพันธ์ และความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนในการพัฒนาการศึกษา มีค่าความเที่ยงตรงตั้งแต่ 0.602 ถึง 0.806 และมีค่าความเชื่อมั่น 0.8785

มาตรฐานที่ 3 มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมสุขภาพอนามัย และความปลอดภัยของนักเรียน มีค่าความเที่ยงตรงตั้งแต่ 0.553 ถึง 0.772 และมีค่าความเชื่อมั่น 0.8732

มาตรฐานที่ 4 ส่งเสริมและพัฒนาครู บุคลากร ตามความจำเป็น และเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ มีค่าความเที่ยงตรงตั้งแต่ 0.650 ถึง 0.818 และมีค่าความเชื่อมั่น 0.9174

มาตรฐานที่ 5 มีการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการของนักเรียน และท้องถิ่น มีค่าความเที่ยงตรงตั้งแต่ 0.668 ถึง 0.834 และมีค่าความเชื่อมั่น 0.8678

มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง มีค่าความเที่ยงตรงตั้งแต่ 0.623 ถึง 0.790 และมีค่าความเชื่อมั่น 0.9204

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 6 มาตรฐาน จำนวน 61 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.9727 ซึ่งสรุปได้ว่าความเชื่อมั่นในแบบประเมินชุดนี้มีความเชื่อมั่นสูง

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยพบว่า แบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์ มีคุณภาพทั้งด้านความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง และมีค่าความเชื่อมั่นสูง ทั้งนี้เป็นเพราะแบบประเมินมาตรฐานการศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นรวม 61 ข้อ และคู่มือการประเมิน ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว โดยคัดเลือกข้อที่ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมมากกว่าร้อยละ 80 ไว้และปรับปรุงข้อที่ผู้เชี่ยวชาญ

พิจารณาความเหมาะสมต่ำกว่าร้อยละ 80 โดยปรับปรุงรายข้อประเมิน จำนวน 7 ข้อ และปรับปรุงเกณฑ์การให้คะแนน จำนวน 5 ข้อ จากนั้นนำไปทดลองครั้งที่ 1 มีค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างตั้งแต่ 0.430 ถึง 0.830 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทุกข้อ และผู้วิจัยได้นำไปทดลองครั้งที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏว่า แบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างตั้งแต่ 0.506 ถึง 0.834 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทุกข้อ มีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.8678 ถึง 0.9233 และค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.9727

จากข้อมูลข้างต้น สามารถกล่าวได้ว่า แบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีคุณภาพเชื่อถือได้ทุกมาตรฐาน โดยพิจารณาจากค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในเกณฑ์ตามที่ กิลฟอร์ด (Guilford. 1965 : 104) ได้เสนอไว้ว่าค่าความเชื่อมั่นโดยปกติของแบบประเมินควรมีค่าตั้งแต่ 0.7000 ถึง 0.9800 แสดงว่า แบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีคุณภาพเชื่อถือได้ อีกทั้งการกำหนดเกณฑ์การประเมินได้ใช้เทคนิคการประเมินตามแนวของการปฏิบัติจริง โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแบบ Rubric Scoring (ส.วาสนา ประวาลพฤกษ์ 2539 : 50) กำหนดการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมมีความต่อเนื่องระหว่างระดับอย่างชัดเจน ดังนั้นจึงสามารถใช้ประเมินมาตรฐานการศึกษา ด้านกระบวนการ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร และสังกัดอื่นๆได้

แบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้ จัดเป็นรูปแบบหนึ่งในการประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ สามารถใช้ข้อมูลจากส่วนอื่นมาประกอบการเสนอทางเลือก เพื่อการตัดสินใจของผู้บริหาร

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านการนำไปใช้

1.1 สามารถใช้เป็นแบบประเมินมาตรฐานการศึกษา ด้านกระบวนการ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

1.2 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสร้างเครื่องมือในการประเมินโรงเรียนสังกัดต่างๆ

1.3 โรงเรียนสามารถใช้เป็นแนวทางในการประเมินตนเองเพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานของโรงเรียนด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 นำผลการประเมินไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนางานให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด เพื่อรองรับการประเมินจากภายนอก

1.5 โรงเรียนสามารถนำข้อมูลจากส่วนอื่นมาประกอบการพิจารณา เพื่อหาทางเลือกสำหรับการตัดสินใจ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้ใช้เฉพาะโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์ ดังนั้น ในการวิจัยต่อไปควรขยายกลุ่มตัวอย่างไปยังกลุ่มอื่นๆให้ครอบคลุมทุกสังกัด

2.2 การสร้างแบบประเมินมาตรฐานการศึกษาในครั้งนี้ ได้จัดทำเฉพาะด้านกระบวนการเท่านั้น ควรมีการสร้างแบบประเมินมาตรฐานการศึกษาในด้านผู้เรียน และด้านปัจจัยต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. กรมวิชาการ. (2539). *การประกันคุณภาพการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่1. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2540). *แนวคิดเกี่ยวกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้การศึกษาขั้นพื้นฐานด้านผลผลิต ปัจจัย และ กระบวนการ* . กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.

กรุงเทพมหานคร. สำนักการศึกษา. (2541). *รายงานสถิติการศึกษา ปี 2541 ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร* . กรุงเทพฯ : กองวิชาการ สำนักการศึกษา กรุงเทพฯ.

_____. (2543ก). *มาตรฐานโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เอกสารฝ่ายนิเทศงานบริหารในสถานศึกษา 2543* . กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษา กรุงเทพฯ.

_____. (2543ข). *การประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร* . กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษา กรุงเทพฯ.

ชินภัทร ภูมิรัตน และคณะ. (2533, เมษายน – มิถุนายน). "การวิจัยและประเมินคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษา". *การวิจัยทางการศึกษา*. 20 (2) : 47 – 48.

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

วิโรจน์ สารรัตนะ. (2532). *การวางแผนในโรงเรียนมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.

ส. วาสนา ประวาลพฤกษ์. (2539). "การประยุกต์ใช้การวัดและประเมินความสามารถจริงในสภาพการเรียนการสอน". *สารพัฒนาหลักสูตร*. 15(125) : 46 – 50.

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2542). *มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา* . กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2524). *การประเมินโครงการประชุม : หลักการและการประยุกต์ใช้*. กรุงเทพฯ : พีระพัทนา.

สุรศักดิ์ หลาบมาลา. (2529, สิงหาคม). "โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนตามรูปแบบโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ," *วิทยาจารย์*. 84 (8) : 42 – 44.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2539). *เกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนประถมศึกษา 3 ระดับ พ.ศ. 2536, พ.ศ. 2537* . พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพฯ : คุรุสภา.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ . (2542ก). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.

_____. (2542ข). *รายงานการศึกษาวิจัยเรื่องโครงสร้างการบริหารการศึกษาประเทศออสเตรเลีย*. กรุงเทพฯ : ที.พี. พริ้นท์.

_____. (2542ค). *คู่มือการประเมินผลภายในของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ : ถ่ายเอกสาร.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543ก). *การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการทางการศึกษาในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก แนวโน้มและประเด็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ : ฟันนี่พลับลิชชิ่ง.

_____. (2543ข). *แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.

_____. (2543ค). *รายงานการวิจัย และพัฒนาระบบการประเมินผลภายในของสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : วี.ที. คอมมิวนิเคชั่น.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2532). *แนวการพัฒนาโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2534). *โครงการนำร่องการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาเอกชน*. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.

อนันต์ ศรีโสภา. (2534). *เครื่องมือวิจัย และวิธีการตรวจสอบคุณภาพ*. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

อรนุช อยู่ทิม. (2539). *การสร้างแบบประเมินการใช้หลักสูตรของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

Alkin, C.R. (1972). *Evaluation Action Program : Reading in social Action and Education*. Boston : Allyn and Bacon.

Cronbach, Lee J. (1976). *Course Improvement Through Evaluation in Education Evaluation : Theory and Pratic*. J.R. Ohio : 44 Worthen, B.R. and Saner.

Guilford, J.P. (1965). *Fundamental Statistics in Psychology and 4 th ed.* New York : Mc Graw-Hill Book Co.

Stufflebeam, Deniel L. and others. (1971). *Education Evaluation and Decision Making*. 2nd ed. Bloomington : Phi Delta Kappa.

Taba Hilda. (1962). *Curiculum Development : Theory and Practice* . New York : Harcourt , Brace And World.

Tyler , R. (1950). "Basic Principles of Curriculum and Instruction". *Syllabus for Education 360*. Chicago : University of Chicago press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบประเมินมาตรฐานการศึกษา ด้านกระบวนการ

แบบประเมินมาตรฐานการศึกษา ด้านกระบวนการ

คำชี้แจง

1. แบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์ ฉบับนี้มี 6 มาตรฐาน มีรายละเอียดดังนี้

มาตรฐานที่ 1 มีการจัดองค์กร/โครงสร้างและการบริหารงาน อย่างเป็นระบบ ครบวงจรให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา

มาตรฐานที่ 2 ส่งเสริมความสัมพันธ์ และความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนในการพัฒนาการศึกษา

มาตรฐานที่ 3 มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมสุขภาพอนามัย และความปลอดภัยของนักเรียน

มาตรฐานที่ 4 ส่งเสริมและพัฒนาครู บุคลากรตามความจำเป็น และเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ

มาตรฐานที่ 5 มีการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการของนักเรียน และท้องถิ่น

มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง

2. วิธีการประเมิน

2.1 ศึกษารายละเอียดของแบบประเมินทุกขั้นตอนก่อนลงมือประเมิน

2.2 ให้ผู้ประเมินดูรายการประเมินในแต่ละข้อ จากคู่มือการใช้แบบประเมินมาตรฐานการศึกษา แล้วพิจารณาว่าโรงเรียนได้ดำเนินงานหรือมีผลปรากฏอยู่ในระดับใด ตั้งแต่ 1 - 4 โดยให้ผู้ประเมินทำเครื่องหมาย (✓) ให้ตรงกับระดับคะแนนลงในแบบประเมิน

ผลการประเมิน หรือการปฏิบัติในระดับ	ดีมาก	เท่ากับ 4
ผลการประเมิน หรือการปฏิบัติในระดับ	ดี	เท่ากับ 3
ผลการประเมิน หรือการปฏิบัติในระดับ	พอใช้	เท่ากับ 2
ผลการประเมิน หรือการปฏิบัติในระดับ	ต้องปรับปรุง	เท่ากับ 1

แบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ
โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4	3	2	1
<u>มาตรฐานที่ 1</u> มีการจัดองค์กร/โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจร ให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา				
1. มีการจัดองค์กร/โครงสร้างการบริหารงานชัดเจน	.....	.....	.....	.....
2. มีระบบข้อมูลสารสนเทศครบถ้วน และถูกต้อง	.....	.....	.....	.....
3. ข้อมูลสารสนเทศตรงตามความต้องการ และทันต่อการใช้งาน	.....	.....	.....	.....
4. มีการกำหนดปรัชญาของโรงเรียน	.....	.....	.....	.....
5. มีธรรมนูญโรงเรียน	.....	.....	.....	.....
6. มีแผนการดำเนินงานหรือแผนปฏิบัติการประจำปี	.....	.....	.....	.....
7. โรงเรียนกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาที่ชัดเจน	.....	.....	.....	.....
8. มีการปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนด	.....	.....	.....	.....
9. มีการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ	.....	.....	.....	.....
10.มีการติดตาม และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง	.....	.....	.....	.....
11.มีการนำข้อมูลการประเมินผลมาประกอบในการตัดสินใจปรับปรุงและพัฒนางาน	.....	.....	.....	.....
12.มีการสรุปรายงานผลการประเมิน	.....	.....	.....	.....
13.มีการบริหารงานทุกด้านด้วยนวัตกรรม และเทคโนโลยีที่ทันสมัยโดยเน้นคุณภาพ	.....	.....	.....	.....

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4	3	2	1
<u>มาตรฐานที่ 2</u> ส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนในการพัฒนาการศึกษา				
1. ผู้บริหาร และครูสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนในการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาของโรงเรียน	.....	.....	.....	.....
2. มีการวางแผนสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากรในโรงเรียนในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน	.....	.....	.....	.....
3. มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาร่วมกัน	.....	.....	.....	.....
4. มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียนต่อชุมชน	.....	.....	.....	.....
5. จัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	.....	.....	.....	.....
6. ผู้ปกครอง และชุมชนมีบทบาทในการพัฒนาการศึกษา	.....	.....	.....	.....
7. ชุมชนให้ความร่วมมือ และสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียน	.....	.....	.....	.....
8. จัดโรงเรียนให้เป็นแหล่งบริการแก่ชุมชน	.....	.....	.....	.....

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4	3	2	1
<u>มาตรฐานที่ 3</u> มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมสุขภาพอนามัย และความปลอดภัยของนักเรียน				
1. จัดสภาพแวดล้อมได้สะอาดสวยงาม และเรียบร้อย	.....	.....	.....	.....
2. จัดอาคารเรียน และอาคารประกอบให้อยู่ในสภาพใช้การได้ดี มีความปลอดภัย	.....	.....	.....	.....
3. มีมาตรการในการดูแลรักษาพื้นที่บริเวณโรงเรียนให้สวยงาม ร่มรื่น และปลอดภัย	.....	.....	.....	.....
4. มีระบบและมาตรการให้โรงเรียนปลอดจากสารพิษ	.....	.....	.....	.....
5. จัดกิจกรรมเพื่อรณรงค์ และป้องกันอบายมุขสิ่งเสพย์ติด ในโรงเรียน	.....	.....	.....	.....
6. มีการจัดระบบการป้องกันอาชญากรรมในโรงเรียน	.....	.....	.....	.....
7. จัดระบบสาธารณูปโภค และสุขาภิบาลที่ดี	.....	.....	.....	.....
8. จัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ครู และบุคลากรในโรงเรียน	.....	.....	.....	.....
9. จัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้	.....	.....	.....	.....

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4	3	2	1
<u>มาตรฐานที่ 4</u> ส่งเสริมและพัฒนาครู บุคลากรตามความจำเป็นและเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ				
1. จัดครูเข้าสอนตรงตามสาขาวิชาที่จบการศึกษา	.....	.....	.....	.....
2. จัดครูเข้าสอนตรงกับความรู้ ความสามารถ และความถนัด	.....	.....	.....	.....
3. ครูได้รับการส่งเสริมและพัฒนาเกี่ยวกับเรื่องการจัดการเรียนการสอนหรือการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง	.....	.....	.....	.....
4. ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาสอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพการเปลี่ยนแปลง	.....	.....	.....	.....
5. ส่งเสริมให้ครู บุคลากรในโรงเรียนทำงานเป็นกลุ่ม	.....	.....	.....	.....
6. มีการนิเทศการปฏิบัติงานของครู และบุคลากรในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง	.....	.....	.....	.....
7. มีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของครู และบุคลากรในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ	.....	.....	.....	.....
8. ให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานของครู และบุคลากรในโรงเรียนอย่างเหมาะสม	.....	.....	.....	.....
9. มีการจัดสวัสดิการ เพื่อเสริมสร้างขวัญ และกำลังใจให้แก่ครู และบุคลากรทุกฝ่าย	.....	.....	.....	.....
10. มีระบบพิจารณาขั้นเงินเดือน และเลื่อนตำแหน่งของบุคลากรอย่างเหมาะสม	.....	.....	.....	.....
11. ส่งเสริมให้ครูมีคุณสมบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู	.....	.....	.....	.....

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4	3	2	1
<u>มาตรฐานที่ 5</u> มีการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตรความต้องการของนักเรียน และท้องถิ่น				
1. มีการวิเคราะห์หลักสูตร และปรับเนื้อหาให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพ และความต้องการของท้องถิ่น	.....	.....	.....	.....
2. มีการวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	.....	.....	.....	.....
3. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตร และสภาพของท้องถิ่น	.....	.....	.....	.....
4. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตรงตามความต้องการของนักเรียน	.....	.....	.....	.....
5. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น	.....	.....	.....	.....
6. กิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคม	.....	.....	.....	.....
7. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้อย่างเหมาะสม	.....	.....	.....	.....

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4	3	2	1
<u>มาตรฐานที่ 6</u> จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง				
1. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย	.....	.....	.....	.....
2. กิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมกับธรรมชาติของนักเรียน	.....	.....	.....	.....
3. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และเกิดความคิดสร้างสรรค์	.....	.....	.....	.....
4. มีการส่งเสริม และสนับสนุนให้นักเรียนศึกษาหาความรู้ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	.....	.....	.....	.....
5. มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน	.....	.....	.....	.....
6. มีการใช้สื่อ อุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	.....	.....	.....	.....
7. มีการจัดบริการสื่อการเรียนการสอน	.....	.....	.....	.....
8. มีการนำเอานวัตกรรม และเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน	.....	.....	.....	.....
9. มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรม และจริยธรรม	.....	.....	.....	.....
10. มีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้รับการพัฒนาสุนทรียภาพอย่างครบถ้วนทั้งด้านดนตรี นาฏศิลป์ ศิลปะ และกีฬา	.....	.....	.....	.....
11. จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยของนักเรียน	.....	.....	.....	.....
12. มีการส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น	.....	.....	.....	.....
13. จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม	.....	.....	.....	.....

ภาคผนวก ข

คู่มือการประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ
โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์

คู่มือการประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ
โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์

คำชี้แจง

แบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์ ฉบับนี้มี 6 มาตรฐาน มีรายละเอียดดังนี้

มาตรฐานที่ 1 มีการจัดองค์กร/โครงสร้างและการบริหารงาน อย่างเป็นระบบครบวงจรให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา

มาตรฐานที่ 2 ส่งเสริมความสัมพันธ์ และความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนในการพัฒนาการศึกษา

มาตรฐานที่ 3 มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมสุขภาพอนามัย และความปลอดภัยของนักเรียน

มาตรฐานที่ 4 ส่งเสริมและพัฒนาครู บุคลากรตามความจำเป็น และเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ

มาตรฐานที่ 5 มีการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการของนักเรียน และท้องถิ่น

มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง

การประเมิน

1. ศึกษารายละเอียดของแบบประเมินทุกขั้นตอนก่อนลงมือประเมิน
2. ให้ผู้ประเมินดูรายการประเมินในแต่ละข้อ จากคู่มือการใช้แบบประเมินมาตรฐานการศึกษา แล้วพิจารณาว่าโรงเรียนได้ดำเนินงานหรือมีผลปรากฏอยู่ในระดับใด ตั้งแต่ 1 - 4 โดยให้ผู้ประเมินทำเครื่องหมาย (✓) ให้ตรงกับระดับคะแนนลงในแบบประเมิน

ผลการประเมิน หรือการปฏิบัติในระดับ	ดีมาก	เท่ากับ 4
ผลการประเมิน หรือการปฏิบัติในระดับ	ดี	เท่ากับ 3
ผลการประเมิน หรือการปฏิบัติในระดับ	พอใช้	เท่ากับ 2
ผลการประเมิน หรือการปฏิบัติในระดับ	ต้องปรับปรุง	เท่ากับ 1

เกณฑ์การประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ

<u>มาตรฐานที่ 1</u> มีการจัดองค์กร/โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจรให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา

1) มีการจัดองค์กร/โครงสร้างการบริหารงานชัดเจน

<u>ข้อพิจารณา</u>

ก. มีโครงสร้าง หรือแผนภูมิการบริหารงานของโรงเรียน
ข. มีการกำหนดขอบข่ายของงานหรือพรรณางาน
ค. มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานต่างๆ
ง. มีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล การดำเนินงานต่างๆของโรงเรียน

<u>เกณฑ์การประเมิน</u>
<u>ระดับ 4</u> เมื่อปฏิบัติครบทุกข้อ
<u>ระดับ 3</u> เมื่อปฏิบัติ 3 ข้อ
<u>ระดับ 2</u> เมื่อปฏิบัติ 2 ข้อ
<u>ระดับ 1</u> เมื่อปฏิบัติ 1 ข้อ

2) มีระบบข้อมูล สารสนเทศครบถ้วนและถูกต้อง

<u>ข้อพิจารณา</u>

ก. มีการสำรวจข้อมูลของโรงเรียน และชุมชน
ข. มีการจัดข้อมูลสารสนเทศอย่างอย่างเป็นระบบ
ค. มีการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ
ง. มีการใช้ข้อมูลสารสนเทศในการบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียน

<u>เกณฑ์การประเมิน</u>
<u>ระดับ 4</u> เมื่อปฏิบัติครบทุกข้อ
<u>ระดับ 3</u> เมื่อปฏิบัติในข้อ ก , ข และ ค
<u>ระดับ 2</u> เมื่อปฏิบัติในข้อ ก และ ข
<u>ระดับ 1</u> เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

3) ข้อมูล สารสนเทศตรงตามความต้องการ และทันต่อการใช้งาน

<u>ข้อพิจารณา</u>

ก. มีการสำรวจความต้องการจำเป็นของโรงเรียนและชุมชน
ข. ข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนเป็นปัจจุบัน
ค. จัดทำเอกสารข้อมูล สารสนเทศเพื่อเผยแพร่
ง. นำเอาข้อมูลสารสนเทศมาใช้ได้ทันต่อเหตุการณ์

<u>เกณฑ์การประเมิน</u>
<u>ระดับ 4</u> เมื่อปฏิบัติครบทุกข้อ
<u>ระดับ 3</u> เมื่อปฏิบัติในข้อ ก , ข และ ค
<u>ระดับ 2</u> เมื่อปฏิบัติในข้อ ก และ ข
<u>ระดับ 1</u> เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

4) มีการกำหนดปรัชญาของโรงเรียน

ข้อพิจารณา

ก. มีการกำหนดปรัชญาของโรงเรียนไว้อย่างชัดเจน
ข. บุคลากรส่วนใหญ่รับรู้และมีความเข้าใจตรงกัน
ค. นำปรัชญาไปจัดทำเป็นแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน
ง. มีการปฏิบัติตามแผนและปรากฏผลอย่างชัดเจน

เกณฑ์การประเมิน	
ระดับ 4	เมื่อปฏิบัติครบทุกข้อ
ระดับ 3	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก , ข และ ค
ระดับ 2	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก และ ข
ระดับ 1	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

5) มีธรรมนูญโรงเรียน

ข้อพิจารณา

ก. มีการวิเคราะห์ และวางแผนการจัดทำธรรมนูญโรงเรียน
ข. ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการโรงเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำธรรมนูญโรงเรียน
ค. มีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ธรรมนูญโรงเรียน
ง. นำธรรมนูญโรงเรียนมาเป็นแผนแม่บทในการบริหารและการดำเนินงานของโรงเรียน

เกณฑ์การประเมิน	
ระดับ 4	เมื่อปฏิบัติครบทุกข้อ
ระดับ 3	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก , ข และ ค
ระดับ 2	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก และ ข
ระดับ 1	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

6) มีแผนการดำเนินงานหรือแผนปฏิบัติการประจำปี

ข้อพิจารณา

ก. มีการศึกษา และวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหาเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ในการบริหารงานของโรงเรียน
ข. นำยุทธศาสตร์มาจัดทำเป็นแผนปฏิบัติงาน
ค. มีการดำเนินงานตามแผนและปฏิทินที่กำหนด
ง. มีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผน

เกณฑ์การประเมิน	
ระดับ 4	เมื่อปฏิบัติครบทุกข้อ
ระดับ 3	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก , ข และ ค
ระดับ 2	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก และ ข
ระดับ 1	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

7) โรงเรียนกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาที่ชัดเจน

ข้อพิจารณา

ก. มีการวางแผนร่วมกันเพื่อกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน

ข. จัดทำแผนปฏิบัติงานของโรงเรียนให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนด

ค. มีการปฏิบัติงานตามแผนและปฏิทินปฏิบัติงาน

ง. มีการกำกับ ดูแล และติดตามเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนด

เกณฑ์การประเมิน	
ระดับ 4	เมื่อปฏิบัติครบทุกข้อ
ระดับ 3	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก , ข และ ค
ระดับ 2	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก และ ข
ระดับ 1	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

8) มีการปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนด

ข้อพิจารณา

ก. มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติงานตามแผน

ข. มีการปฏิบัติงานตามแผนและปฏิทินที่กำหนด

ค. มีการกำกับ ติดตามเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน

ง. มีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงาน

เกณฑ์การประเมิน	
ระดับ 4	เมื่อปฏิบัติครบทุกข้อ
ระดับ 3	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก , ข และ ค
ระดับ 2	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก และ ข
ระดับ 1	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

9) มีการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ

ข้อพิจารณา

ก. มีแผนงาน หรือโครงการนิเทศเป็นลายลักษณ์อักษร

ข. มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อรับผิดชอบ

ค. มีการติดตาม และสรุปผลการนิเทศภายใน

ง. มีการนำผลการนิเทศมาปรับปรุง และพัฒนางาน

เกณฑ์การประเมิน	
ระดับ 4	เมื่อปฏิบัติครบทุกข้อ
ระดับ 3	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก , ข และ ค
ระดับ 2	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก และ ข
ระดับ 1	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

10) มีการติดตาม และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

ข้อพิจารณา

ก. มีคณะกรรมการรับผิดชอบในการติดตามและประเมินผล

ข. มีหลักเกณฑ์ และแนวทางการติดตาม และประเมินผลที่ชัดเจน

ค. มีการติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ง. มีการสรุป และรายงานผลการประเมิน

เกณฑ์การประเมิน	
ระดับ 4	เมื่อปฏิบัติครบทุกข้อ
ระดับ 3	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก , ข และ ค
ระดับ 2	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก และ ข
ระดับ 1	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

11) มีการนำข้อมูลการประเมินผลมาประกอบในการตัดสินใจปรับปรุง และพัฒนางาน

ข้อพิจารณา

ก. มีการศึกษา และวิเคราะห์ผลการประเมินจากการปฏิบัติงาน

ข. นำผลการประเมินมาประกอบในการวางแผนปรับปรุงงานในครั้งต่อไป

ค. มีการปรับปรุง และพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง

ง. นำผลการประเมินมาเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนด

เกณฑ์การประเมิน	
ระดับ 4	เมื่อปฏิบัติครบทุกข้อ
ระดับ 3	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก , ข และ ค
ระดับ 2	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก และ ข
ระดับ 1	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

12) มีการสรุปรายงานผลการประเมิน

ข้อพิจารณา

ก. ไม่มีการบันทึกผลการประเมิน

ข. มีการบันทึกผลการประเมินเป็นบางครั้งไม่ต่อเนื่อง

ค. มีการบันทึกผลการประเมินอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ง. มีการสรุปผลการประเมินงานแต่ละด้านพร้อมแนวทางแก้ไขข้อบกพร่อง

เกณฑ์การประเมิน	
ระดับ 4	เมื่อปฏิบัติในข้อ ค และ ง
ระดับ 3	เมื่อปฏิบัติในข้อ ค
ระดับ 2	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข
ระดับ 1	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

13) มีการบริหารงานทุกด้านด้วยนวัตกรรม และเทคโนโลยีที่ทันสมัย โดยเน้นคุณภาพ

ข้อพิจารณา

ก. ไม่มีการวางแผนงานเกี่ยวกับการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการบริหารงาน

ข. มีการวางแผนงานเกี่ยวกับการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการบริหารงาน

ค. มีการจัดเก็บข้อมูลและใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยอย่างเป็นระบบ

ง. ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เกณฑ์การประเมิน	
ระดับ 4	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข , ค และ ง
ระดับ 3	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข และ ค
ระดับ 2	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข
ระดับ 1	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

มาตรฐานที่ 2 ส่งเสริมความสัมพันธ์ และความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนในการพัฒนาการศึกษา

1) ผู้บริหาร และครูสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนในการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาของโรงเรียน

ข้อพิจารณา

ก. มีโครงการหรือกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

ข. มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารของโรงเรียนให้ชุมชนรับทราบ

ค. จัดประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครูและผู้ปกครองตามโอกาสอันควร

ง. ผู้ปกครองหรือตัวแทนชุมชนร่วมจัดกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน

เกณฑ์การประเมิน	
ระดับ 4	เมื่อปฏิบัติครบทุกข้อ
ระดับ 3	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก , ข และ ค
ระดับ 2	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก และ ข
ระดับ 1	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

2) มีการวางแผนสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากรในโรงเรียนในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

ข้อพิจารณา

ก. ไม่มีการชี้แจงทำความเข้าใจให้กับบุคลากรในโรงเรียนรับทราบแผนงาน สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

ข. มีการชี้แจงทำความเข้าใจให้กับบุคลากรในโรงเรียนรับทราบแผนงาน สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

ค. บุคลากรในโรงเรียนทุกคนรับทราบแผนงานสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

ง. บุคลากรในโรงเรียนสามารถปฏิบัติงานตามแผนได้อย่างถูกต้อง

เกณฑ์การประเมิน	
ระดับ 4	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข , ค และ ง
ระดับ 3	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข และ ค
ระดับ 2	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข
ระดับ 1	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

3) มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาร่วมกัน

ข้อพิจารณา

ก. มีแผนงาน โครงการประชุมผู้ปกครอง

ข. มีการประชุมชี้แจงให้เห็นความสำคัญของชุมชนในการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาของโรงเรียน

ค. ผู้ปกครองมีโอกาสแสดงความคิดเห็นในการประชุม

ง. มีการบันทึกการประชุมผู้ปกครองเป็นหลักฐาน

เกณฑ์การประเมิน	
ระดับ 4	เมื่อปฏิบัติครบทุกข้อ
ระดับ 3	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก , ข และ ค
ระดับ 2	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก และ ข
ระดับ 1	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

4) มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียนต่อชุมชน

ข้อพิจารณา

ก. ไม่มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนให้ชุมชนรับทราบ

ข. มีแผนงาน โครงการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของโรงเรียนชัดเจน

ค. การประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียนดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

ง. มีวิธีการประชาสัมพันธ์หลายรูปแบบ เช่น วารสาร, จุลสาร, แผ่นพับ จัดป้ายนิเทศ เป็นต้น

เกณฑ์การประเมิน	
ระดับ 4	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข , ค และ ง
ระดับ 3	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข และ ค
ระดับ 2	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข
ระดับ 1	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

5) จัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ข้อพิจารณา

ก. ไม่มีโครงการ กิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ข. มีโครงการ กิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ค. ตัวแทนจากผู้ปกครอง ชุมชนร่วมประชุมวางแผนการจัดกิจกรรมของโรงเรียน

ง. จัดกิจกรรมเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน และโรงเรียน

เกณฑ์การประเมิน	
ระดับ 4	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข , ค และ ง
ระดับ 3	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข และ ค
ระดับ 2	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข
ระดับ 1	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

6) ผู้ปกครอง และชุมชนมีบทบาทในการพัฒนาการศึกษา

ข้อพิจารณา

ก. ไม่มีตัวแทนจากผู้ปกครอง/ชุมชนร่วมประชุมวางแผนการจัดการศึกษาของโรงเรียน

ข. มีตัวแทนจากผู้ปกครอง/ชุมชนร่วมประชุมวางแผนการจัดการศึกษาของโรงเรียน

ค. ตัวแทนจากผู้ปกครอง/ชุมชนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นในการประชุม

ง. ผู้ปกครอง/ชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนตามโอกาสอันควร

เกณฑ์การประเมิน	
ระดับ 4	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข , ค และ ง
ระดับ 3	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข และ ค
ระดับ 2	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข
ระดับ 1	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

7) ชุมชนให้ความร่วมมือ และสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียน

ข้อพิจารณา

ก. ชุมชนไม่มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน

ข. ชุมชนมีโอกาสเข้าร่วม และให้การสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน

ค. มีผู้ปกครอง ผู้ทรงคุณวุฒิ และบุคลากรอื่นๆ ในชุมชนเข้าร่วมเป็นกรรมการดำเนินงานโครงการหรือกิจกรรมของโรงเรียน

ง. มีการนำข้อคิดเห็นจากการประชุมคณะกรรมการโรงเรียนมาปรับปรุงการดำเนินงานของโรงเรียน

เกณฑ์การประเมิน	
ระดับ 4	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข , ค และ ง
ระดับ 3	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข และ ค
ระดับ 2	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข
ระดับ 1	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

8) จัดโรงเรียนให้เป็นแหล่งบริการแก่ชุมชน

ข้อพิจารณา

ก. โรงเรียนไม่มีโครงการหรือกิจกรรมเพื่อบริการแก่ชุมชน

ข. จัดทำโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ เพื่อบริการแก่ชุมชน

ค. มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารของโรงเรียนเกี่ยวกับการให้บริการแก่ชุมชน

ง. มีเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับการรับบริการของชุมชนปรากฏชัดเจน

เกณฑ์การประเมิน	
ระดับ 4	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข , ค และ ง
ระดับ 3	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข และ ค
ระดับ 2	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข
ระดับ 1	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

มาตรฐานที่ 3 มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของนักเรียน

1) จัดสภาพแวดล้อมได้สะอาดสวยงาม และเรียบร้อย

ข้อพิจารณา

ก. มีการมอบหมายให้มีผู้ดูแลรับผิดชอบทำความสะอาดอาคารเรียน และบริเวณต่างๆ

ข. มีการกำหนดพื้นที่รับผิดชอบไว้อย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร

ค. จัดกิจกรรมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาด

ง. มีการติดตามผล และประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ

เกณฑ์การประเมิน	
ระดับ 4	เมื่อปฏิบัติครบทุกข้อ
ระดับ 3	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก , ข และ ค
ระดับ 2	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก และ ข
ระดับ 1	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

2) จัดอาคารเรียน และอาคารประกอบให้อยู่ในสภาพใช้การได้ดีมีความปลอดภัย

ข้อพิจารณา

ก. อาคารเรียน และอาคารประกอบไม่อยู่ในสภาพใช้การได้ดี / ไม่มีความมั่นคงแข็งแรง

ข. มีการกำหนดแนวปฏิบัติ วิธีการดูแลบำรุงรักษาอาคารต่าง ๆ ของโรงเรียน

ค. มีผู้รับผิดชอบดูแลรักษาอาคารทั้งหมด และมีการตรวจสอบสภาพของอาคารอย่างสม่ำเสมอ

ง. มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการบำรุงรักษาซ่อมแซมและตรวจสอบสภาพต่างๆ ของโรงเรียน

เกณฑ์การประเมิน
ระดับ 4 เมื่อปฏิบัติในข้อ ข , ค และ ง
ระดับ 3 เมื่อปฏิบัติในข้อ ข และ ค
ระดับ 2 เมื่อปฏิบัติในข้อ ข
ระดับ 1 เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

3) มีมาตรการในการดูแลรักษาพื้นที่บริเวณโรงเรียนให้สวยงามร่มรื่น และปลอดภัย

ข้อพิจารณา

ก. ไม่มีระบบหรือมาตรการในการดูแลรักษาพื้นที่บริเวณโรงเรียน

ข. มีการวางแผนหรือกำหนดมาตรการในการดูแลรักษาพื้นที่บริเวณโรงเรียนอย่างชัดเจน

ค. มีการกำหนดผู้รับผิดชอบดูแลรักษาพื้นที่บริเวณโรงเรียนไว้อย่างชัดเจน

ง. มีครูเวร ภารโรงรับผิดชอบดูแลความปลอดภัยของนักเรียนตามจุดต่างๆ

เกณฑ์การประเมิน
ระดับ 4 เมื่อปฏิบัติในข้อ ข , ค และ ง
ระดับ 3 เมื่อปฏิบัติในข้อ ข และ ค
ระดับ 2 เมื่อปฏิบัติในข้อ ข
ระดับ 1 เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

4) มีระบบและมาตรการให้โรงเรียนปลอดจากสารพิษ

ข้อพิจารณา

ก. ไม่มีการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับสารพิษในโรงเรียน

ข. มีการสำรวจ และรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสารพิษในโรงเรียน

ค. มีการวิเคราะห์ข้อมูล และวางแผน กำหนดมาตรการ เพื่อให้โรงเรียนปลอดจากสารพิษ

ง. บุคลากรทุกคนปฏิบัติตามแผน มาตรการอย่างเคร่งครัด และเกิดผลอย่างถาวร

เกณฑ์การประเมิน
ระดับ 4 เมื่อปฏิบัติในข้อ ข , ค และ ง
ระดับ 3 เมื่อปฏิบัติในข้อ ข และ ค
ระดับ 2 เมื่อปฏิบัติในข้อ ข
ระดับ 1 เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

5) จัดกิจกรรมเพื่อรณรงค์ และป้องกันอบายมุขสิ่งเสพย์ติดในโรงเรียน

ข้อพิจารณา

ก. ไม่มีโครงการ กิจกรรมเกี่ยวกับการป้องกันอบายมุข และสิ่งเสพย์ติดในโรงเรียน

ข. มีโครงการ กิจกรรมเพื่อรณรงค์ป้องกันอบายมุข และสิ่งเสพย์ติดในโรงเรียน

ค. จัดกิจกรรมหลายรูปแบบ และมีความต่อเนื่อง

ง. มีการติดตาม และประเมินผลการจัดกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ

เกณฑ์การประเมิน	
ระดับ 4	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข , ค และ ง
ระดับ 3	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข และ ค
ระดับ 2	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข
ระดับ 1	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

6) มีการจัดระบบการป้องกันอาชญากรรมในโรงเรียน

ข้อพิจารณา

ก. โรงเรียนไม่มีการวางแผนระบบป้องกันอาชญากรรมในโรงเรียน

ข. มีการวางแผน และระบบป้องกันอาชญากรรมในโรงเรียนไว้ชัดเจน

ค. มีการกำหนดผู้รับผิดชอบ เช่น เวร ยาม เพื่อดูแลความปลอดภัยในโรงเรียน

ง. มีการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ เพื่อจัดส่งสายตรวจคอยดูแลความปลอดภัยในโรงเรียนอย่างเหมาะสม

เกณฑ์การประเมิน	
ระดับ 4	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข , ค และ ง
ระดับ 3	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข และ ค
ระดับ 2	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข
ระดับ 1	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

7) จัดระบบสาธารณูปโภค และสุขาภิบาลที่ดี

ข้อพิจารณา

ก. ไม่มีการวางแผนเกี่ยวกับการจัดระบบสาธารณูปโภค และสุขาภิบาลที่ดีในโรงเรียน

ข. มีการวางแผนเกี่ยวกับการจัดระบบสาธารณูปโภค และสุขาภิบาลที่ดีในโรงเรียน

ค. มีคณะกรรมการดำเนินงานเกี่ยวกับเรื่องสาธารณูปโภค และสุขาภิบาลที่ดีในโรงเรียน

ง. มีเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับการดำเนินงานปรากฏชัดเจน

เกณฑ์การประเมิน	
ระดับ 4	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข , ค และ ง
ระดับ 3	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข และ ค
ระดับ 2	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข
ระดับ 1	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

8) จัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ครู และบุคลากรในโรงเรียน

ข้อพิจารณา

ก. ไม่มีการสำรวจความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ครู และบุคลากรในโรงเรียน

ข. มีการสำรวจความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับ เครื่องมือ เครื่องใช้และสิ่งอำนวยความสะดวก ให้แก่ครู และบุคลากรในโรงเรียน

ค. จัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ครู และบุคลากร ในโรงเรียนแต่ไม่เพียงพอ

ง. จัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ครู และบุคลากร ในโรงเรียนตามความต้องการ และจำเป็น อย่างเพียงพอ

เกณฑ์การประเมิน

ระดับ 4 เมื่อปฏิบัติในข้อ ข และ ง

ระดับ 3 เมื่อปฏิบัติในข้อ ข และ ค

ระดับ 2 เมื่อปฏิบัติในข้อ ข

ระดับ 1 เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

9) จัดบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

ข้อพิจารณา

ก. มีการวางแผนด้านบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อม เพื่อการเรียนรู้ภายในโรงเรียน

ข. มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของบุคลากรไว้อย่างชัดเจน

ค. มีการนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงานเกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน

ง. จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพทั้งภายใน และภายนอกห้องเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ของนักเรียน

เกณฑ์การประเมิน

ระดับ 4 เมื่อปฏิบัติครบทุกข้อ

ระดับ 3 เมื่อปฏิบัติในข้อ ก , ข และ ค

ระดับ 2 เมื่อปฏิบัติในข้อ ก และ ข

ระดับ 1 เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

<u>มาตรฐานที่ 4</u> ส่งเสริมและพัฒนาครู บุคลากรตามความจำเป็น และเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ

1) จัดครูเข้าสอนตรงตามสาขาวิชาที่จบการศึกษา

<u>ข้อพิจารณา</u>

ก. จัดครูเข้าสอนตรงตามสาขาวิชา ร้อยละ 80 ขึ้นไป
ข. จัดครูเข้าสอนตรงตามสาขาวิชา ร้อยละ 70 – 79
ค. จัดครูเข้าสอนตรงตามสาขาวิชา ร้อยละ 60 - 69
ง. จัดครูเข้าสอนตรงตามสาขาวิชา น้อยกว่าร้อยละ 60

<u>เกณฑ์การประเมิน</u>
<u>ระดับ 4</u> เมื่อปฏิบัติในข้อ ก
<u>ระดับ 3</u> เมื่อปฏิบัติในข้อ ข
<u>ระดับ 2</u> เมื่อปฏิบัติในข้อ ค
<u>ระดับ 1</u> เมื่อปฏิบัติในข้อ ง

2) จัดครูเข้าสอนตรงกับความรู้ ความสามารถและความถนัด

<u>ข้อพิจารณา</u>

ก. จัดครูเข้าสอนไม่ตรงกับความรู้ความสามารถหรือความถนัดของตนเอง
ข. มีการสำรวจข้อมูลบุคลากรก่อนจัดครูเข้าสอน
ค. จัดหรือมอบหมายครูเข้าสอนได้ตรงกับความรู้ ความสามารถ และความถนัดของตนเอง
ง. ครูส่วนใหญ่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความพึงพอใจ และเกิดผลดีกับทุกฝ่าย

<u>เกณฑ์การประเมิน</u>
<u>ระดับ 4</u> เมื่อปฏิบัติครบทุกข้อ
<u>ระดับ 3</u> เมื่อปฏิบัติในข้อ ก , ข และ ค
<u>ระดับ 2</u> เมื่อปฏิบัติในข้อ ก และ ข
<u>ระดับ 1</u> เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

3) ครูได้รับการส่งเสริม และพัฒนาเกี่ยวกับเรื่องการจัดการเรียนการสอน หรือการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

<u>ข้อพิจารณา</u>

ก. ไม่มีการส่งเสริมให้ครู และบุคลากรในโรงเรียนได้รับการพัฒนา เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเท่าที่ควร
ข. มีการจัดให้ครูเข้าอบรมศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน
ค. มีการนิเทศ ติดตามเกี่ยวกับการสอน หรือการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง
ง. ครู และบุคลากรในโรงเรียนปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมั่นใจ และเกิดผลอย่างดียิ่ง

<u>เกณฑ์การประเมิน</u>
<u>ระดับ 4</u> เมื่อปฏิบัติในข้อ ข , ค และ ง
<u>ระดับ 3</u> เมื่อปฏิบัติในข้อ ข และ ค
<u>ระดับ 2</u> เมื่อปฏิบัติในข้อ ข
<u>ระดับ 1</u> เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

4) ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาสอดคล้อง และเหมาะสมกับสภาพการเปลี่ยนแปลง

ข้อพิจารณา

ก. มีการสำรวจข้อมูลสภาพปัจจุบันของโรงเรียนและชุมชน

ข. มีการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อวางแผนพัฒนาครูและบุคลากรในโรงเรียน

ค. จัดให้มีการอบรมครู และบุคลากรเพื่อให้ความรู้ในสภาพการณ์ที่เหมาะสม

ง. ครู และบุคลากรในโรงเรียนส่วนใหญ่สามารถปรับตัว และปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม

เกณฑ์การประเมิน	
ระดับ 4	เมื่อปฏิบัติครบทุกข้อ
ระดับ 3	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก , ข และ ค
ระดับ 2	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก และ ข
ระดับ 1	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

5) ส่งเสริมให้ครู บุคลากรในโรงเรียนทำงานเป็นกลุ่ม

ข้อพิจารณา

ก. ครู และบุคลากรในโรงเรียนต่างคนต่างทำงานในหน้าที่ของตนเอง

ข. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ เพื่อให้บุคลากรทำงานร่วมกัน

ค. มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของครูและบุคลากรในโรงเรียนไว้อย่างชัดเจน

ง. มีบรรยากาศการทำงานของครู และบุคลากรในโรงเรียนเป็นแบบประชาธิปไตย

เกณฑ์การประเมิน	
ระดับ 4	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข , ค และ ง
ระดับ 3	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข และ ค
ระดับ 2	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข
ระดับ 1	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

6) มีการนิเทศการปฏิบัติงานของครู บุคลากรในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

ข้อพิจารณา

ก. มีแผนงานโครงการนิเทศการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรในโรงเรียน

ข. มีการปฏิบัติตามแผนงาน โครงการและปฏิทินปฏิบัติงานของโรงเรียน

ค. มีการบันทึกผลการนิเทศของครู และบุคลากรในโรงเรียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

ง. มีการสรุปรายงานผลการนิเทศเพื่อเป็นแนวทางการปรับปรุง และพัฒนาต่อไป

เกณฑ์การประเมิน	
ระดับ 4	เมื่อปฏิบัติครบทุกข้อ
ระดับ 3	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก , ข และ ค
ระดับ 2	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก และ ข
ระดับ 1	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

7) มีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของครู และบุคลากรในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ

ข้อพิจารณา

ก. มีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรเป็นครั้งคราวไม่ต่อเนื่อง

ข. มีระบบการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ชัดเจน

ค. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร

ง. มีการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรในโรงเรียน

เกณฑ์การประเมิน	
ระดับ 4	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข , ค และ ง
ระดับ 3	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข และ ค
ระดับ 2	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข
ระดับ 1	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

8) ให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานของครู และบุคลากรในโรงเรียนอย่างเหมาะสม

ข้อพิจารณา

ก. มีการอำนวยความสะดวก และสนับสนุนการปฏิบัติงานของครู และบุคลากรเพียงบางส่วน

ข. มีการสำรวจความต้องการเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ของครูและบุคลากรในโรงเรียน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน

ค. มีการจัดเอกสาร วัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นแก่บุคลากรอย่างครบถ้วน และเพียงพอ

ง. ครูและบุคลากรทุกคนได้ใช้บริการต่างๆ ที่โรงเรียนจัดให้อย่างสะดวกทั่วถึง และมีความพึงพอใจ

เกณฑ์การประเมิน	
ระดับ 4	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข , ค และ ง
ระดับ 3	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข และ ค
ระดับ 2	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข
ระดับ 1	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

9) มีการจัดสวัสดิการเพื่อเสริมสร้างขวัญ และกำลังใจให้แก่ครู และบุคลากรทุกฝ่าย

ข้อพิจารณา

ก. ไม่มีการจัดสวัสดิการเสริมสร้างขวัญกำลังใจที่เหมาะสมให้แก่ครูและบุคลากรในโรงเรียน

ข. มีการจัดสวัสดิการเสริมสร้างขวัญ และกำลังใจให้บุคลากรแต่ยังไม่ทั่วถึง

ค. มีการจัดสวัสดิการเสริมสร้างขวัญ และกำลังใจให้บุคลากรอย่างเหมาะสมทั่วถึงทุกฝ่าย

ง. มีหลักฐานเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการเสริมสร้างขวัญ และกำลังใจปรากฏชัดเจน และบุคลากรส่วนใหญ่พอใจที่ได้รับสิ่งที่โรงเรียนจัดให้

เกณฑ์การประเมิน

ระดับ 4 เมื่อปฏิบัติในข้อ ค และ ง

ระดับ 3 เมื่อปฏิบัติในข้อ ข และ ง

ระดับ 2 เมื่อปฏิบัติในข้อ ข

ระดับ 1 เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

10) มีระบบพิจารณาขั้นเงินเดือน และเลื่อนตำแหน่งของบุคลากรอย่างเหมาะสม

ข้อพิจารณา

ก. ไม่มีระบบการพิจารณาขั้นเงินเดือน และเลื่อนตำแหน่งของบุคลากรที่ชัดเจน

ข. มีการกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาขั้นเงินเดือน และเลื่อนตำแหน่งของบุคลากรอย่างชัดเจนและเหมาะสม

ค. มีคณะกรรมการเข้าร่วมพิจารณาการเลื่อนขั้นเงินเดือน และการเลื่อนตำแหน่งของบุคลากร

ง. การพิจารณาของคณะกรรมการเป็นไปตามหลักเกณฑ์และมีความยุติธรรม บุคลากรส่วนใหญ่ยอมรับ และพึงพอใจ

เกณฑ์การประเมิน

ระดับ 4 เมื่อปฏิบัติในข้อ ข , ค และ ง

ระดับ 3 เมื่อปฏิบัติในข้อ ข และ ค

ระดับ 2 เมื่อปฏิบัติในข้อ ข

ระดับ 1 เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

11) ส่งเสริมให้ครูมีคุณสมบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู

ข้อพิจารณา

ก. ไม่มีการส่งเสริมให้ครูมีคุณสมบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู

ข. มีการส่งเสริมให้ครูมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องมาตรฐานวิชาชีพครู

ค. มีเอกสารเผยแพร่เกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพครูเพื่อให้ครูได้ศึกษาเพิ่มเติม

ง. โรงเรียนจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูให้ครูได้เข้าร่วมเพื่อสนับสนุน และส่งเสริมให้ครูมีคุณสมบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู

เกณฑ์การประเมิน

ระดับ 4 เมื่อปฏิบัติในข้อ ข , ค และ ง

ระดับ 3 เมื่อปฏิบัติในข้อ ข และ ค

ระดับ 2 เมื่อปฏิบัติในข้อ ข

ระดับ 1 เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

มาตรฐานที่ 5 มีการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการของนักเรียน และท้องถิ่น

1) มีการวิเคราะห์หลักสูตรและปรับเนื้อหาให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

ข้อพิจารณา

ก. มีการสำรวจข้อมูลความต้องการของชุมชน

ข. มีตัวแทนจากชุมชนร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรของโรงเรียน

ค. คณะกรรมการมีการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตร

ง. มีเอกสารเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่นปรากฏชัดเจน

เกณฑ์การประเมิน

ระดับ 4 เมื่อปฏิบัติครบทุกข้อ

ระดับ 3 เมื่อปฏิบัติในข้อ ก , ข และ ค

ระดับ 2 เมื่อปฏิบัติในข้อ ก และ ข

ระดับ 1 เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

2) มีการวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ข้อพิจารณา

ก. ไม่มีตัวแทนจากชุมชนร่วมเป็นคณะกรรมการวางแผนการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน

ข. มีตัวแทนจากชุมชนร่วมเป็นคณะกรรมการในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน

ค. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนและปฏิทินปฏิบัติงานที่กำหนด

ง. มีเอกสารหลักฐานในการร่วมกันวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนปรากฏชัดเจน

เกณฑ์การประเมิน	
ระดับ 4	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข , ค และ ง
ระดับ 3	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข และ ค
ระดับ 2	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข
ระดับ 1	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

3) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตร และสภาพของท้องถิ่น

ข้อพิจารณา

ก. ไม่มีการวิเคราะห์หลักสูตร และสภาพของท้องถิ่น หรือมีเพียงบางวิชา

ข. มีการวิเคราะห์หลักสูตร และสภาพของท้องถิ่นครบทุกรายวิชา

ค. จัดทำแผน และกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตร และสภาพของท้องถิ่น

ง. มีการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูอย่างต่อเนื่อง

เกณฑ์การประเมิน	
ระดับ 4	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข , ค และ ง
ระดับ 3	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข และ ค
ระดับ 2	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข
ระดับ 1	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

4) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตรงตามความต้องการของนักเรียน

ข้อพิจารณา

ก. มีการสำรวจความสนใจ และความถนัดของนักเรียน

ข. นำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจมาวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ค. กิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับความสนใจหรือความถนัดของนักเรียน

ง. นักเรียนได้รับความพึงพอใจกับกิจกรรมการเรียนการสอน

เกณฑ์การประเมิน	
ระดับ 4	เมื่อปฏิบัติครบทุกข้อ
ระดับ 3	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก , ข และ ค
ระดับ 2	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก และ ข
ระดับ 1	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

5) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

ข้อพิจารณา

ก. ไม่มีการสำรวจข้อมูลความต้องการของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

ข. มีการสำรวจข้อมูลความต้องการของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

ค. กิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนในท้องถิ่น

ง. ชุมชนให้ความร่วมมือ และสนับสนุนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน

เกณฑ์การประเมิน

ระดับ 4 เมื่อปฏิบัติในข้อ ข , ค และ ง

ระดับ 3 เมื่อปฏิบัติในข้อ ข และ ค

ระดับ 2 เมื่อปฏิบัติในข้อ ข

ระดับ 1 เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

6) กิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคม

ข้อพิจารณา

ก. มีการสำรวจข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครองและชุมชนภายในท้องถิ่น

ข. มีการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน

ค. มีการปรับหลักสูตร และเนื้อหาเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันของชุมชนในท้องถิ่น

ง. กิจกรรมการเรียนการสอนมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัจจุบันของชุมชนในท้องถิ่น

เกณฑ์การประเมิน

ระดับ 4 เมื่อปฏิบัติครบทุกข้อ

ระดับ 3 เมื่อปฏิบัติในข้อ ก , ข และ ค

ระดับ 2 เมื่อปฏิบัติในข้อ ก และ ข

ระดับ 1 เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

7) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้อย่างเหมาะสม

ข้อพิจารณา

ก. ครูใช้วิธีการสอนที่ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเองเป็นบางวิชา

ข. ครูใช้วิธีการสอนที่ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเองทุกรายวิชา

ค. มีการจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ และสภาพการณ์ได้อย่างเหมาะสม

ง. มีการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง

เกณฑ์การประเมิน

ระดับ 4 เมื่อปฏิบัติในข้อ ข , ค และ ง

ระดับ 3 เมื่อปฏิบัติในข้อ ข และ ค

ระดับ 2 เมื่อปฏิบัติในข้อ ข

ระดับ 1 เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง

1) มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย

ข้อพิจารณา

ก. ครูส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิควิธีการสอน

ข. มีการจัดอบรมหรือให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับเทคนิควิธีการสอนต่างๆ

ค. มีการนิเทศติดตาม และประเมินผลการสอนของครูอย่างสม่ำเสมอ

ง. ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลายวิธี และมีประสิทธิภาพ

เกณฑ์การประเมิน	
ระดับ 4	เมื่อปฏิบัติครบครบข้อ
ระดับ 3	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก , ข และ ค
ระดับ 2	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก และ ข
ระดับ 1	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

2) กิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมกับธรรมชาติของนักเรียน

ข้อพิจารณา

ก. ไม่มีการทดสอบความรู้ความสามารถพื้นฐานของนักเรียนก่อนเรียน

ข. มีการทดสอบความรู้ ความสามารถพื้นฐานของนักเรียนก่อนเรียน

ค. มีเอกสารหลักฐานการจำแนกนักเรียนตามความรู้ความสามารถปรากฏชัดเจน

ง. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน

เกณฑ์การประเมิน	
ระดับ 4	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข , ค และ ง
ระดับ 3	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข และ ค
ระดับ 2	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข
ระดับ 1	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

3) มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และเกิดความคิดสร้างสรรค์

ข้อพิจารณา

ก. ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิควิธีการสอน

ข. ครูสอนโดยใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนคิด

ค. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์

ง. มีผลงานที่แสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน

เกณฑ์การประเมิน	
ระดับ 4	เมื่อปฏิบัติครบทุกข้อ
ระดับ 3	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก , ข และ ค
ระดับ 2	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก และ ข
ระดับ 1	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

4) มีการส่งเสริม และสนับสนุนให้นักเรียนศึกษาหาความรู้ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

ข้อพิจารณา

ก. จัดหาแหล่งความรู้เพื่อให้นักเรียนศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง
ข. จัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้
ค. ครูใช้วิธีการสอนที่ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริง หรือค้นคว้าด้วยตนเอง
ง. ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมตามความสามารถของนักเรียน

เกณฑ์การประเมิน	
ระดับ 4	เมื่อปฏิบัติครบทุกข้อ
ระดับ 3	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก , ข และ ค
ระดับ 2	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก และ ข
ระดับ 1	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

5) มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

ข้อพิจารณา

ก. มีการวิเคราะห์หลักสูตร และเนื้อหาทุกรายวิชา
ข. มีการปรับเนื้อหาให้เหมาะกับหลักสูตรท้องถิ่น
ค. นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
ง. มีเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ปรากฏชัดเจน

เกณฑ์การประเมิน	
ระดับ 4	เมื่อปฏิบัติครบทุกข้อ
ระดับ 3	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก , ข และ ค
ระดับ 2	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก และ ข
ระดับ 1	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

6) มีการใช้สื่อ อุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ข้อพิจารณา

ก. ใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบางวิชาและเป็นบางครั้ง
ข. มีการใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกวิชาอย่างสม่ำเสมอ
ค. มีการผลิตสื่อ อุปกรณ์การสอน เพิ่มเติมจากที่โรงเรียนจัดให้
ง. มีการนำเอาวัสดุท้องถิ่นหรือวัสดุเหลือใช้มาผลิตสื่อการสอน

เกณฑ์การประเมิน	
ระดับ 4	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข , ค และ ง
ระดับ 3	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข และ ค
ระดับ 2	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข
ระดับ 1	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

7) มีการจัดบริการสื่อการเรียนการสอน

ข้อพิจารณา

ก. ไม่มีแผนการจัดซื้อ จัดหาสื่อการเรียนการสอน
ข. มีแผนการจัดซื้อ จัดหาสื่อการเรียนการสอน
ค. สื่อการเรียนการสอนมีความเหมาะสม และเพียงพอสำหรับให้บริการ
ง. มีเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับการให้บริการสื่อการเรียนการสอนปรากฏชัดเจน

เกณฑ์การประเมิน	
ระดับ 4	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข , ค และ ง
ระดับ 3	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข และ ค
ระดับ 2	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข
ระดับ 1	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

8) มีการนำเอานวัตกรรม และเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ข้อพิจารณา

ก. ไม่มีการใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
ข. มีการใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
ค. สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการสอนมีความเหมาะสมและหลากหลาย
ง. มีการนำเอาเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม

เกณฑ์การประเมิน	
ระดับ 4	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข , ค และ ง
ระดับ 3	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข และ ค
ระดับ 2	เมื่อปฏิบัติในข้อ ข
ระดับ 1	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

9) มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรม และจริยธรรม

ข้อพิจารณา

ก. มีแผน โครงการส่งเสริมคุณธรรม และจริยธรรมของนักเรียน
ข. มีการปฏิบัติตามแผนงาน โครงการ และปฏิทินปฏิบัติงาน
ค. กิจกรรมที่จัดมีลักษณะให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง
ง. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

เกณฑ์การประเมิน	
ระดับ 4	เมื่อปฏิบัติครบทุกข้อ
ระดับ 3	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก , ข และ ค
ระดับ 2	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก และ ข
ระดับ 1	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

10) มีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้รับการพัฒนาสุนทรียภาพอย่างครบถ้วน ทั้งด้านดนตรี นาฏศิลป์ ศิลปะ และกีฬา

ข้อพิจารณา

ก. มีครูที่มีความรู้ความสามารถในด้านดนตรี นาฏศิลป์ ศิลปะและกีฬาอย่างเพียงพอ
ข. มีอุปกรณ์ต่างๆ เพียงพอ และอยู่ในสภาพที่ใช้การได้ดี
ค. มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถของนักเรียนทางด้านดนตรี นาฏศิลป์ ศิลปะ และกีฬา
ง. มีผลงานดีเด่นของนักเรียนด้านดนตรี นาฏศิลป์ ศิลปะ และกีฬาทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

เกณฑ์การประเมิน
ระดับ 4 เมื่อปฏิบัติครบทุกข้อ
ระดับ 3 เมื่อปฏิบัติในข้อ ก , ข และ ค
ระดับ 2 เมื่อปฏิบัติในข้อ ก และ ข
ระดับ 1 เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

11) จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยของนักเรียน

ข้อพิจารณา

ก. มีการให้ความรู้เรื่องประชาธิปไตยแก่นักเรียน
ข. จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงออกด้านประชาธิปไตย เช่นการเลือกหัวหน้าห้อง เลือกประธานนักเรียน เป็นต้น
ค. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ศึกษาจากสภาพจริงโดยใช้กระบวนการกลุ่ม
ง. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนักเรียน และผลการดำเนินงานของคณะกรรมการที่แสดงออกถึงความเป็นประชาธิปไตย

เกณฑ์การประเมิน
ระดับ 4 เมื่อปฏิบัติครบทุกข้อ
ระดับ 3 เมื่อปฏิบัติในข้อ ก , ข และ ค
ระดับ 2 เมื่อปฏิบัติในข้อ ก และ ข
ระดับ 1 เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

12) มีการส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น

ข้อพิจารณา

ก. ครูมีแผนการสอนในลักษณะที่ใช้กระบวนการกลุ่ม
ข. ครูใช้วิธีการสอนโดยเน้นทักษะกระบวนการกลุ่ม
ค. มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกัน
ง. มีผลงานที่แสดงออกถึงการทำงานร่วมกันของนักเรียนปรากฏชัดเจน

เกณฑ์การประเมิน
ระดับ 4 เมื่อปฏิบัติครบทุกข้อ
ระดับ 3 เมื่อปฏิบัติในข้อ ก , ข และ ค
ระดับ 2 เมื่อปฏิบัติในข้อ ก และ ข
ระดับ 1 เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

13) จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักรับผิดชอบต่อตนเอง และส่วนรวม

ข้อพิจารณา

ก. มีการมอบหมายหน้าที่ให้นักเรียนรับผิดชอบอย่างชัดเจน

ข. นักเรียนส่วนใหญ่ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

ค. นักเรียนส่วนใหญ่ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

ง. มีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

เกณฑ์การประเมิน	
ระดับ 4	เมื่อปฏิบัติครบทุกข้อ
ระดับ 3	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก , ข และ ค
ระดับ 2	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก และ ข
ระดับ 1	เมื่อปฏิบัติในข้อ ก

.....

ภาคผนวก ค

ผลการหาคุณภาพของแบบประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ

ผลการหาคุณภาพของแบบประเมินจากการทดลองครั้งที่ 1

ข้อ	N	$\bar{X}$	S	t	r
1	211	3.35	0.65	10.140**	0.593**
2	211	2.96	0.76	15.077**	0.661**
3	211	2.85	0.80	18.511**	0.739**
4	211	3.46	0.64	11.797**	0.623**
5	211	3.44	0.72	9.561**	0.539**
6	211	3.51	0.65	11.395**	0.630**
7	211	3.14	0.76	14.188**	0.541**
8	211	3.29	0.69	12.772**	0.649**
9	211	3.00	0.80	17.053**	0.736**
10	211	2.92	0.82	18.356**	0.757**
11	211	3.00	0.76	15.771**	0.718**
12	211	3.03	0.74	18.381**	0.731**
13	211	2.64	0.80	11.936**	0.638**
14	317	3.38	0.70	18.670**	0.691**
15	317	3.21	0.75	18.486**	0.697**
16	317	3.20	0.76	23.402**	0.727**
17	317	3.26	0.71	18.271**	0.683**
18	317	3.31	0.72	24.944**	0.709**
19	317	3.00	0.85	18.578**	0.662**
20	317	3.27	0.70	19.318**	0.682**
21	317	3.08	0.75	15.262**	0.602**
22	211	3.37	0.67	13.122**	0.737**
23	211	3.37	0.60	12.660**	0.678**
24	211	3.37	0.71	13.616**	0.725**
25	211	3.03	0.88	12.292**	0.610**
26	211	3.28	0.77	14.131**	0.798**
27	211	3.16	0.77	15.076**	0.745**
28	211	3.11	0.80	14.147**	0.788**
29	211	3.08	0.71	12.611**	0.705**
30	211	3.23	0.67	12.873**	0.768**

ผลการหาคุณภาพของแบบประเมินจากการทดลองครั้งที่ 1 (ต่อ)

ข้อ	N	$\bar{X}$	S	t	r
31	211	3.00	0.79	10.410**	0.634**
32	211	3.13	0.73	10.610**	0.776**
33	211	3.20	0.70	18.550**	0.685**
34	211	3.28	0.73	14.875**	0.792**
35	211	3.35	0.70	12.376**	0.758**
36	211	3.06	0.79	17.650**	0.799**
37	211	3.00	0.84	17.175**	0.800**
38	211	3.09	0.79	16.596**	0.830**
39	211	2.91	0.83	15.680**	0.744**
40	211	2.96	0.89	15.228**	0.723**
41	211	3.29	0.67	13.200**	0.721**
42	317	2.76	0.80	16.246**	0.725**
43	317	2.65	0.84	15.660**	0.728**
44	317	2.76	0.81	15.249**	0.739**
45	317	2.87	0.74	15.237**	0.718**
46	317	2.63	0.81	16.486**	0.760**
47	317	2.83	0.73	18.719**	0.739**
48	317	3.03	0.75	10.873**	0.558**
49	211	3.11	0.69	8.455**	0.627**
50	211	2.97	0.71	7.130**	0.639**
51	211	2.97	0.74	6.187**	0.672**
52	211	2.99	0.71	6.455**	0.679**
53	211	2.67	0.81	5.368**	0.430**
54	211	2.98	0.75	7.056**	0.617**
55	211	2.82	0.80	8.215**	0.552**
56	211	2.83	0.75	7.642**	0.550**
57	211	3.34	0.63	10.122**	0.642**
58	211	3.28	0.67	8.402**	0.626**
59	211	3.36	0.67	6.725**	0.636**
60	211	3.39	0.58	7.583**	0.689**
61	211	3.27	0.65	6.928**	0.669**

ผลการหาคุณภาพของแบบประเมินจากการทดลองครั้งที่ 2

ข้อ	N	$\bar{X}$	S	r
1	260	3.30	0.69	0.506**
2	260	2.92	0.77	0.594**
3	260	2.80	0.76	0.625**
4	260	3.44	0.61	0.536**
5	260	3.42	0.72	0.526**
6	260	3.47	0.68	0.591**
7	260	3.14	0.79	0.715**
8	260	3.23	0.73	0.573**
9	260	2.90	0.80	0.620**
10	260	2.83	0.82	0.689**
11	260	2.91	0.80	0.656**
12	260	2.98	0.80	0.656**
13	260	2.61	0.82	0.605**
14	390	3.37	0.69	0.769**
15	390	3.25	0.73	0.766**
16	390	3.25	0.74	0.806**
17	390	3.23	0.74	0.711**
18	390	3.32	0.72	0.768**
19	390	3.02	0.80	0.740**
20	390	3.27	0.72	0.730**
21	390	3.37	0.69	0.602**
22	260	3.25	0.73	0.723**
23	260	3.25	0.74	0.714**
24	260	3.23	0.74	0.744**
25	260	3.32	0.72	0.553**
26	260	3.02	0.80	0.720**
27	260	3.27	0.72	0.699**
28	260	3.14	0.76	0.755**
29	260	3.10	0.72	0.722**
30	260	3.16	0.64	0.772**

ผลการหาคุณภาพของแบบประเมินจากการทดลองครั้งที่ 2 (ต่อ)

ข้อ	N	$\bar{X}$	S	r
31	260	3.06	0.75	0.663**
32	260	3.15	0.69	0.701**
33	260	3.18	0.68	0.767**
34	260	3.30	0.68	0.762**
35	260	3.34	0.66	0.742**
36	260	3.03	0.73	0.736**
37	260	2.98	0.83	0.784**
38	260	3.17	0.77	0.818**
39	260	3.00	0.85	0.758**
40	260	3.03	0.88	0.751**
41	260	3.29	0.69	0.650**
42	390	2.83	0.81	0.723**
43	390	2.68	0.77	0.725**
44	390	2.77	0.83	0.698**
45	390	2.83	0.77	0.789**
46	390	2.72	0.80	0.834**
47	390	2.84	0.76	0.797**
48	390	3.05	0.80	0.668**
49	260	3.08	0.71	0.720**
50	260	2.97	0.75	0.755**
51	260	2.94	0.76	0.760**
52	260	3.02	0.72	0.790**
53	260	2.71	0.88	0.623**
54	260	2.98	0.75	0.648**
55	260	2.90	0.76	0.694**
56	260	2.86	0.76	0.727**
57	260	3.28	0.68	0.703**
58	260	3.32	0.67	0.682**
59	260	3.32	0.72	0.740**
60	260	3.37	0.63	0.748**
61	260	3.24	0.67	0.762**

ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินจากการทดลองครั้งที่ 2

แบบประเมิน	n	α
มาตรฐานที่ 1	13	0.9233
มาตรฐานที่ 2	8	0.8785
มาตรฐานที่ 3	9	0.8732
มาตรฐานที่ 4	11	0.9174
มาตรฐานที่ 5	7	0.8678
มาตรฐานที่ 6	13	0.9204
รวมทั้งฉบับ	61	0.9727

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาสร้างแบบประเมินมาตรฐานการศึกษา โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มศรีนครินทร์

.....

1. นางเปรมปรีดิ์ นเรศเสนีย์	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดพลมานีย์
2. นายวินัย คร้ามวงษ์	อาจารย์ใหญ่โรงเรียนสุเหร่าบ้านม้า
3. นางสายพิณ ดันศิริ	ศึกษานิเทศก์ 7 สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร
4. นายประทวน เกาะแก้ว	ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนวัดลานบุญ
5. นายประพนธ์ สรรพนา	ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัดสุทธาโภชน์

.....

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นายสุรัช เภาเพิ่ม
เกิดวันที่	12 สิงหาคม 2496
สถานที่เกิด	อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	259 / 81 แขวงทับยาว เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนวัดพลมานีย์ เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2514	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. 2518	ป.กศ. สูง วิชาเอกสังคมศึกษา วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. 2522	กศ.บ. วิชาเอกสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน
พ.ศ. 2544	กศ.ม. วิชาเอกการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ